

UNIVERZITA KARLOVA

Právnická fakulta

Jitka Špačková

Správní delikty na úseku znalecké činnosti

Diplomová práce

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Vladimír Sharp, LL.M., Ph.D.

Katedra: Katedra správního práva a správní vědy

Datum vypracování práce (uzavření rukopisu) : 26. 8. 2023

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou diplomovou práci vypracovala samostatně, že všechny použité zdroje byly řádně uvedeny a že práce nebyla využita k získání jiného nebo stejného titulu.

Dále prohlašuji, že vlastní text této práce včetně poznámek pod čarou má 206 944 znaků včetně mezer.

Jitka Špačková

V Praze dne 26. 8. 2023

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala JUDr. Vladimírovi Sharpovi, LL.M., Ph.D. za odborné vedení mojí práce. Děkuji za trpělivost, ochotu a všechny rady, postřehy při zpracování práce a pomoc, kdykoliv jsem o ni požádala.

Také děkuji mým blízkým za jejich podporu v průběhu celého studia.

Obsah

Úvod.....	1
1. Znalec, znalecký ústav, znalecká kancelář.....	3
1.1 Právní základ.....	3
1.2 Definice základních pojmů, postavení znalce.....	4
1.3 Vznik, pozastavení a zánik oprávnění k výkonu znalecké činnosti.....	7
1.4 Základní znaky znalecké činnosti.....	8
1.4.1 Povinnost vykonávat znaleckou činnost v rámci znaleckého oprávnění.....	9
1.4.2 Povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí.....	9
1.4.3 Povinnost vykonávat znaleckou činnost nezávisle a nestranně.....	9
1.4.4 Povinnost vykonávat znaleckou ve sjednané době.....	10
1.4.5 Povinnost vykonávat znaleckou činnost osobně.....	10
1.5 Další práva a povinnosti v rámci výkonu znalecké činnosti.....	10
1.6 Odměna za znaleckou činnost a její právní úprava.....	13
1.7 Odpovědnost za výkon znalecké činnosti.....	14
1.7.1 Soukromoprávní odpovědnost.....	15
1.7.2 Veřejnoprávní odpovědnost.....	15
2. Znalecký posudek.....	18
2.1 Definice pojmu znalecký posudek.....	18
2.2 Právní úprava.....	19
2.3 Náležitosti a postup při zpracování znaleckého posudku.....	20
2.3.1 Úplnost, pravdivost, přezkoumatelnost.....	21
2.3.2 Jednotlivé náležitosti znaleckého posudku.....	22
2.4 Evidence posudků.....	26
3. Správní delikty znalce.....	28
3.1 Definice pojmů a právní základ.....	28

3.2	Ministerstvo a jeho role při dohled nad výkonem znalecké činnosti	31
3.2.1	Právní úprava.....	31
3.2.2	Poradní sbory a jejich funkce	34
3.3	Podnět k zahájení řízení	35
3.4	Přestupkové řízení se znalcem	37
3.4.1	Časová působnost.....	37
3.4.2	Průběh řízení	38
3.4.3	Uložení správního trestu.....	41
4.	Přestupky na úseku znalecké činnosti a jejich vzájemné vztahy	47
4.1	Dělení přestupků	47
4.2	Přestupky obsažené v novém i starém znaleckém zákoně	49
4.2.1	Výkon znalecké činnosti v oboru, pro které znalec nemá oprávnění.....	49
4.2.2	Porušení povinnosti vykonat znaleckou činnost s odbornou péčí (řádně), nezávisle, nestranně, ve sjednané době nebo osobně	50
4.2.3	Výkon znalecké činnosti navzdory pozastavení oprávnění.....	56
4.2.4	Výkon znalecké činnosti navzdory vyloučení znalce	57
4.2.5	Odmítnutí znaleckého úkonu	58
4.2.6	Porušení povinnosti mlčenlivosti a poučení dalších osob	61
4.2.7	Znalecký posudek neobsahuje zákonem požadované náležitosti.....	62
4.2.8	Řádné vedení evidence vypracovaných posudků.....	66
4.2.9	Nesprávné sjednání nebo vyúčtování odměny	67
4.3	Přestupky zavedené novým znaleckým zákonem	68
4.3.1	Nesplnění oznamovací povinnosti	68
4.3.2	Nevyhotovení stejnopisu posudku nebo neuchování posudku.....	69
4.3.3	Neoprávněné opatření listiny znaleckou pečeti.....	70
4.4	Závěr porovnání	71

5. Zhodnocení platné legislativy a aktuální problémy znalectví.....	73
Závěr	78
Seznam zkratek	82
Seznam použitých zdrojů.....	83
Seznam příloh	91
Abstrakt v českém jazyce	92
Abstract v anglickém jazyce (summary)	93

Úvod

Znalectví je velmi významným institutem, jež je využíván jak veřejnoprávními tak soukromoprávními subjekty k vyřešení odborných otázek. Znalci jsou přibíráni do soudních sporů, aby podali znalecký posudek na spornou otázku. Znalecký posudek také může sloužit jako prevence soudního sporu, jeho využití není vázáno pouze na řízení před soudem. V soudním sporu však má znalecký posudek specifickou důkazní sílu a proto na něj musí být kladeny vyšší požadavky. Vyšší požadavky je třeba klást i na znalce, jako odborníka v určitém oboru. Znalecké posouzení může výrazně ovlivnit výsledek soudního sporu a i mimo něj zasáhnout do práv třetích osob. Je třeba, aby znalci vykonávali řádně svoje povinnosti a znalecké posudky byly zpracovávány kvalitně a s odbornou péčí. Je tedy nutné, aby znalecká činnost byla vhodně regulována. Je také nezbytné, aby povinnosti znalce byly efektivně vymáhány a bylo tak umožněno rychlé a spravedlivé rozhodování sporů s ušetřením práv všech jejich účastníků.

V roce 2021 vstoupil v účinnost nový znalecký zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jen „ZnalZ“), který provedl značné změny znalecké činnosti oproti předcházejícímu znaleckému zákonu č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících (dále jen „ZZT“). Znalecký zákon (ZnalZ) stanovuje znalcům nové povinnosti a obsahuje nové skutkové podstaty pro jejich vymáhání. Byl zvýšen jak počet přestupků tak sankce za jejich spáchání.

Cílem této práce je posouzení, zda nová právní úprava splnila cíle, které vytyčil zákonodárce se zaměřením na přestupky resp. správní delikty znalců a adekvátně řeší problémy znalectví. Práce také vyhodnocuje vzájemný vztah obou zákonů. Průvodním cílem práce je shrnutí povinností znalce a jejich katalogizace. Práce může sloužit jako právní návod pro začínajícího znalce jak vykonávat znaleckou činnost v souladu s platnou legislativou a jaké postihy mu hrozí za její porušení.

Práce je strukturována do pěti kapitol. První kapitola definuje základní subjekty znalecké činnosti, tedy znalce, znaleckou kancelář a znalecký ústav. Poté se věnuje popisu postavení znalce v právním systému. Následně se zabývá vymezením základních povinností znalce při výkonu znalecké činnosti, odměnou za znaleckou činnost a druhy odpovědnosti znalce. Správní delikty na úseku znalecké činnosti jsou následkem porušení povinností znalcem, proto je pro jejich analýzu nezbytné vymezení základních pojmů a povinností znalce.

Druhá kapitola se zabývá znaleckým posudkem. Znalecký posudek je nejčastější výstup znalecké činnosti a v rámci jeho zpracování se znalci mohou dopouštět správních deliktů. Proto tato kapitola definuje pojem znalecký posudek a detailně se věnuje náležitostem, jež musí každý znalecký posudek obsahovat. Na závěr kapitoly je stručně zmíněna evidence znaleckých posudků.

Třetí kapitola se zabývá obecně správním deliktům znalce. Pro práci s konkrétními skutkovými podstatami přestupků podle znaleckého zákona je třeba vymezit obecná pravidla. Tato kapitola se věnuje roli Ministerstva spravedlnosti, které je příslušné rozhodovat ve věcech výkonu znalecké činnosti a je dohledovým orgánem nad znaleckou činností. Dále kapitola stručně pojednává o poradních sborech a možnosti veřejnosti zapojit se do kontroly znalecké činnosti pomocí podání podnětu k zahájení řízení se znalcem. Závěrečná část třetí kapitoly se zabývá vedením přestupkového řízení se znalcem. Rozebírá časovou působnost zákonů, průběh řízení a následné uložení správního trestu znalci.

Čtvrtá a zároveň nejobsáhlejší kapitola se soustředí na rozbor jednotlivých přestupkových podstat, jež jsou obsaženy jak ve starém, tak novém znaleckém zákoně. Přestupky jsou rozděleny do dvou částí: přestupky obsažené v novém i starém znaleckém zákoně a přestupky zavedené novým znaleckým zákonem. První část provádí rozbor a porovnání jednotlivých skutkových podstat ve vztahu k změně legislativy. Druhá část analyzuje přestupky, jež byly přidány novou znaleckou úpravou. Na závěr kapitoly autorka kriticky zhodnocuje funkčnost a účelnost novelizace a zda tato splnila cíle, které vytyčil zákonodárce.

Pátá a poslední kapitola se věnuje zhodnocení platné legislativy a stručně popisuje některé aktuální problémy znalectví. Nejprve konstatuje, že platná právní ústava obsahuje drobné nedostatky a uvádí návrhy na změnu a doplnění platné právní úpravy. Poté se věnuje problému úbytku znalců a rozebírá možnosti ministerstva tento problém do budoucna eliminovat.

V teoretické rovině tato práce vychází z odborné literatury, komentářů ke znaleckému zákonu a jiným relevantním zákonům, důvodové zprávy ke znaleckému zákonu a platné právní úpravy znalectví. U řešení výkladových problémů a definicí neurčitých právních pojmů vychází i z judikatury Ústavního soudu, Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu. V praktické rovině nachází práce základ v rozhodovací praxi ministerstva, jež je dovozena z jednotlivých rozhodnutí ministerstva a judikatury nadřízených orgánů. Práce dále pro své závěry využívá interní akty ministerstva a instrukce, jež ministerstvo pro znalce zveřejňuje na oficiálních webových stránkách.

1. Znalec, znalecký ústav, znalecká kancelář

1.1 Právní základ

Hmotněprávní základ znalectví a znalecké činnosti je obsažen ve zvláštním předpise, zákoně č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech (dále jako „*Znalecký zákon*“ nebo „*ZnalZ*“). Znalecký zákon plně vyčerpává problematiku znalectví, definuje základní práva o povinnosti při výkonu znalecké činnosti, podmínky pro její výkon, vznik, zánik a pozastavení oprávnění k výkonu znalecké činnosti, stanovuje základní náležitosti znaleckého posudku, vymezuje provádění dohledu nad výkonem znalecké činnosti a v neposlední řadě stanovuje, kdy se znalec, znalecká kancelář, znalecký ústav nebo jiná osoba dopustí přestupku v oblasti znalecké činnosti a jaký postih bude za přestupek uložen.

Znalecký zákon je proveden několika významnými podzákonými předpisy, vyhláškami Ministerstva spravedlnosti (dále jen „*ministerstvo*“). Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 504/2020 Sb., o znalečném upravuje výši a způsob určení znalečného, způsob jeho vyúčtování a rozsah, snížení, odepření nebo zvýšení odměny za výkon znalecké činnosti. Tato vyhláška byla následně novelizovaná vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 370/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném, na jejímž základě byla zvýšena hodinová sazba za výkon znalecké činnosti.

Další podstatnou vyhláškou je Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, která stanovuje formální náležitosti spojené se vznikem oprávnění vykonávat znaleckou činnost, dále náležitosti znaleckého průkazu a znalecké pečeti, způsob vedení evidence znaleckých posudků a postup při zpracování znaleckého posudku a jeho náležitosti.

Na závěr bych ráda zmínila Vyhlášku Ministerstva spravedlnosti č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví. Tato vyhláška, jak je již patrné z jejího názvu, vymezuje znalecké odbory, odvětví a specializace.

1.2 Definice základních pojmů, postavení znalce

Znalecký zákon definuje znaleckou činnost jako „provádění znaleckých úkonů, zejména zpracování a podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení, a činnost, která bezprostředně směřuje k podání znaleckého posudku, jeho doplnění nebo vysvětlení.“¹ Pojem znalectví označuje soubor jednání, které naplňuje definici znalecké činnosti. Komentář ke znaleckému zákonu odkazující na odbornou literaturu definuje znalectví jako „teoreticko-aplikační obor lidské činnosti, v rámci kterého se realizuje znalecká činnost. Ta má podobu řešení znaleckých úkolů. Cílem znalecké činnosti je u znaleckých entit nalézt, v rámci řešení znaleckých problémů, pravdu o určitých skutečnostech, které jsou důležité zejména pro rozhodovací činnost orgánů veřejné moci, případně pro realizaci právních úkonů fyzických nebo právnických osob. Znalectví se historicky člení na jednotlivé obory (v současné době se jedná o 62 oborů), v rámci kterých znalci vykonávají svoji znaleckou činnost. Zavedené členění vychází z potřeb řízení před orgány veřejné moci. Mezi nejfrekventovanější obory patří ekonomika, zdravotnictví, stavebnictví a strojírenství.“² Z této citace plyne, že v rámci znalecké činnosti znalec řeší odborné otázky, tedy je odborníkem v určitém oboru. Orgán veřejné moci nebo soukromá osoba pro posouzení dané problematiky nemá odborné znalosti nebo nemá pravomoc využít tyto odborné znalosti.³ Pomocí znaleckého posudku znalec předává soudu, účastníkům nebo osobám, jež přijdou do styku s jeho posudkem, svůj odborný subjektivní názor na danou problematiku.

Oprávnění pro výkon znalecké činnosti mají na základě znaleckého zákona znalec, znalecká kancelář a znalecký ústav.⁴ Zákon tyto tři pojmy definuje výčtem jejich vlastností. Zákon zároveň pojem znalec používá jako legislativní zkratku, kdy ustanovení o znalci platí i pro

---

¹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §1 odst. 1

² DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 2-3 (převzato z KLEDUS, Robert., *Obecná metodika soudního inženýrství*. 2. vydání. Brno: Ústav soudního inženýrství VUT v Brně, 2014 str. 7)

³ Soud nesmí posuzovat otázky odborné a znalec nesmí posuzovat otázky právní. Soud odbornou otázku nesmí posoudit, ani pokud má soudce rozhodující ve věci odborné znalosti v rámci dané problematiky. Byla by tím porušena procesní práva účastníků, porušena zásada projednávání a zásada ústnosti. Odborná otázka musí být projednána před soudem a účastníkům řízení musí být umožněno vést k ní argumentaci. Tato zásada byla potvrzena Ústavním soudem a Nejvyšším správním soudem. Nejvyšší správní soud stanovil, že tento postup je vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (Nález Ústavního soudu ze dne 2. listopadu 2010 sp. z. I. ÚS 2121/07, Rozsudek Nejvyššího správního soudu, ze dne 9. června 2011 sp. zn. I As 28/2011-130)

⁴ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §2 odst. 1

znaleckou kancelář nebo znalecký ústav, není-li zákonem stanoveno jinak. V následujících kapitolách práce budou tyto tři subjekty označeny souhrnně jako *znalec*.

Pojem znalec je vykládán jak odbornou literaturou, tak judikaturou. Judikatura Nejvyššího soudu definuje znalce jako „osobu (fyzickou či právnickou), která prostřednictvím svých odborných znalostí posuzuje skutečnosti, které byly soudem určeny, a ve znaleckém posudku soudu sděluje subjektivní výsledek tohoto posouzení.“⁵ Trefnou definici můžeme nalézt i v Masarykově naučném slovníku, kdy tato definice byla převzata i do odborné literatury „znalec je osoba rozdílná od soudu a od stran, která na základě svých odborných znalostí na příkaz soudu pozoruje (nález) a posuzuje (posudek) určité skutečnosti pro věc důležité.“⁶

Znalecký zákon v části druhé, hlavě první formuluje podmínky pro výkon znalecké činnosti znalce. Znalec je fyzická osoba, která je odborně způsobilá k výkonu znalecké činnosti v daném oboru a odvětví a případně specializaci, pro které má být zapsána. Odborná způsobilost se prokazuje odpovídajícím vysokoškolským vzděláním, aktivní praxí v oboru a úspěšným složením vstupní zkoušky. Vstupní zkouška je složena z obecné a zvláštní části. Obecná část testuje znalost právních předpisů vztahujících se ke znalecké činnosti. Zvláštní část zkouší schopnost vypracovat znalecký posudek a znalosti z oboru a odvětví.

Další podmínkou je bezúhonnost a svéprávnost. Bezúhonná je osoba, která nebyla pravomocně odsouzena za úmyslný trestný čin nebo trestný čin spáchaný z nedbalosti v souvislosti s výkonem znalecké nebo podnikatelské činnosti. Znalec také musí mít odpovídající materiálně technické zázemí a přístrojové vybavení a nesmí být v úpadku. Překážkou pro možnost být znalcem je skutečnost, že fyzická osoba byla v posledních 3 letech před podáním žádosti o zápis potrestána pokutou ve výši nejméně 100 000 Kč za přestupek podle § 39 odst. 1 písm. a) až c), e) až l), pokutou ve výši nejméně 100 000 Kč za přestupek podle § 40 odst. 1 písm. a) až g), nebo pokutou ve výši nejméně 100 000 Kč za přestupek podle § 41 odst. 1 písm. a) až d), nebo které v posledních 5 letech před podáním žádosti o zápis bylo zrušeno oprávnění vykonávat znaleckou činnost neboť závažným způsobem porušila nebo opakovaně porušovala

---

⁵ Tato definice se objevuje v judikatuře opakovaně, soudy ji přejímají, např. rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2002, sp. zn. 33 Odo 325/2001, rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. května 2007, sp. zn. 33 Odo 324/2005, rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6. srpna 2009, sp. zn. 30 Cdo 352/2008 nebo rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 2014, sp. zn. 26 Cdo 3928/2013

⁶ *Masarykův slovník naučný*, díl VII. slovo Znalec, Praha: Československý kompas, 1933, 1010 str. (převzato z KŘÍSTEK, Lukáš, *Znalectví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN: 978-80-7478-042-4, str. 52)

povinnost stanovenou znaleckým zákonem. Poslední podmínkou je složení slibu, a to bez výhrady do rukou ministra spravedlnosti.

Pojem znalecká kancelář je pojem nově zavedený znaleckým zákonem. Ten jej definuje v §6 formulací podmínek pro výkon znalecké činnosti znalecké kanceláře. Znaleckou kanceláří je obchodní korporace, tedy právnická osoba, která vykonává znaleckou činnost prostřednictvím alespoň 2 znalců oprávněných k výkonu znalecké činnosti ve stejném oboru a odvětví a případně specializaci, pro které si kancelář podala žádost o zápis do seznamu znalců. Znalecká kancelář musí mít vnitřní pravidla pracovních postupů, materiálně technické zázemí, přístrojové vybavení a personální zázemí. Pro znaleckou kancelář platí, stejně jako pro znalce, podmínka bezúhonnosti. Znalecká kancelář nesmí být v úpadku a musí mít sídlo nebo kontaktní adresu na území České republiky. Překážkou pro výkon činnosti je uložení správního trestu za přestupek a zrušení oprávnění, a to ve stejném rozsahu jako je výše uvedeno pro znalce.

Znalecký zákon dále stanovuje specifický zákaz konkurence. Znalec, který je zaměstnancem, společníkem nebo členem znalecké kanceláře, nesmí současně vykonávat znaleckou činnost samostatně. Znalec může být současně členem, společníkem nebo zaměstnancem pouze jedné znalecké kanceláře. Důvodová zpráva⁷ uvádí, že tento institut má zajistit kvalitu znalecké činnosti a objektivitu znaleckého posudku.

Pojem znalecký ústav změnil s novým znaleckým zákonem svůj význam. V předcházející úpravě (ZZT) pojem znalecký ústav zahrnoval i dnešní znalecké kanceláře. V seznamu znalců byly vedeny dva oddíly. Do prvního oddílu byly zapisovány právnické osoby, jež jsou dnes znaleckými kancelářemi a do druhého oddílu byly zapisovány právnické osoby, jež jsou dnes znaleckými ústavy.

Znalecký zákon definuje pojem znalecký ústav v §7 formulací podmínek pro výkon znalecké činnosti znaleckého ústavu. Znalecký ústav je vždy odborná veřejnoprávní organizace. Může jím být vysoká škola, veřejná výzkumná instituce, státní podnik, státní ústav, organizační složka státu, vnitřní organizační jednotka této složky nebo jiná osoba veřejného práva. Důvodová zpráva⁸ tuto podmínku označuje jako jeden z výrazných rysů znaleckého ústavu, ve kterém se liší od znaleckých kanceláří. Znalecký ústav má být zároveň vysoce odborný a má zajišťovat

---

⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

řešení neobtížnějších znaleckých úkolů. Pro zapsání je třeba vykonávat vědeckovýzkumnou činnost alespoň po dobu bezprostředně předcházejících 3 let, a to pomocí alespoň 1 znalce oprávněného k výkonu znalecké činnosti v příslušném oboru nebo prostřednictvím osob zapojených do vědeckovýzkumné činnosti v příslušném oboru.

Stejně jako pro znaleckou kancelář i pro znalecký ústav platí podmínka bezúhonnosti. Znalecký ústav musí mít odpovídající materiálně technické zázemí, přístrojové vybavení a personální zázemí, dále pravidla pracovních postupů zajišťujících řádný výkon znalecké činnosti, nesmí být v úpadku a musí mít sídlo nebo kontaktní adresu nebo sídlo v České republice. Překážkou pro výkon činnosti je uložení správního trestu za přestupek a zrušení oprávnění a to ve stejném rozsahu jako je výše uvedeno pro znalce.

1.3 Vznik, pozastavení a zánik oprávnění k výkonu znalecké činnosti

Znalecké oprávnění vzniká zápisem do seznamu znalců, tento zápis je konstitutivní. Řízení o vzniku znaleckého oprávnění je zahájeno doručením žádosti a vede se na základě úpravy ve správním řádu. Příslušným správním orgánem pro vedení řízení je Ministerstvo spravedlnosti. Pokud jsou splněny zákonné podmínky, vydá ministerstvo rozhodnutí o zápisu. Následně vydá znalci průkaz a potvrzení opravňující jej k objednávce a převzetí znalecké pečeti. Náležitosti znalecké pečeti jsou stanoveny prováděcí vyhláškou o výkonu znalecké činnosti⁹ a je povinností znalce zajistit si výrobu svojí pečeti. Pro každé znalecké oprávnění musí mít znalec samostatnou znaleckou pečeť.

Ministerstvo má zákonnou pravomoc pozastavit znalci oprávnění z taxativně stanovených důvodů.¹⁰ Ministerstvo musí pozastavit oprávnění, pokud byl znalec vzat do vazby nebo nastoupil do výkonu trestu odnětí svobody, a to do doby, než tato skutečnost pomine. Dále musí pozastavit oprávnění, pokud znalec o pozastavení písemně požádá, a to na dobu, o jakou znalec požádá, maximálně však 6 let. Ministerstvo dále může pozastavit oprávnění v dalších odůvodněných případech, a to pokud bylo zahájeno trestní stíhání znalce, pokud zdravotní nebo jiné závažné důvody dlouhodobě znalci znemožňují výkon činnosti, a nebo pokud bylo zahájeno řízení o omezení svéprávnosti. O pozastavení oprávnění vydá ministerstvo správní rozhodnutí.

---

⁹ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti

¹⁰ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §13

Oprávnění může zaniknout na základě rozhodnutí ministerstva nebo ex lege.¹¹ Ministerstvo by před vydáním rozhodnutí o zániku oprávnění mělo vyzvat znalce k nápravě, pokud je to s ohledem na specifika daného případu a zásady vedení správního řízení vhodné a účelné. Jestliže to možné není nebo znalec v přiměřené lhůtě nápravu nesjedná, vydá ministerstvo rozhodnutí o zániku znaleckého oprávnění.

Zákonem taxativně stanovenými důvody pro vydání rozhodnutí o zániku znaleckého oprávnění jsou: znalec přestal splňovat podmínky pro výkon činnosti, znalec nedoložil doklad o pojištění, znalec nemůže ze zdravotních nebo jiných závažných důvodů dlouhodobě vykonávat znaleckou činnost, dále z důvodu nečinnosti¹² a nebo pokud znalec závažným způsobem porušil nebo opakovaně porušuje povinnost stanovenou znaleckým zákonem.

Ze zákona oprávnění zaniká smrtí znalce nebo zánikem znalecké kanceláře nebo ústavu, doručením oznámení znalce o ukončení znalecké činnosti a právní mocí rozhodnutí o zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost. Po zániku oprávnění je bývalý znalec povinen vrátit všechny podklady poskytnuté zadavateli (např. soudní spisy) a odevzdat znaleckou pečeť a průkaz ministerstvu. K vymáhání této povinnosti stanovuje znalecký zákon přestupek podle § 41 odst. 1 písm. c), kterého se dopustí osoba jiná než znalec, pokud neodevzdá po zániku znaleckého oprávnění znaleckou pečeť, průkaz a podklady sloužící pro vypracování znaleckého posudku. Pro tento případ nelze využít přestupky podle §39ZnalZ, neboť znalecké oprávnění již zaniklo a osoba již není znalec.

1.4 Základní znaky znalecké činnosti

Základní znaky znalecké činnosti jsou definovány znaleckým zákonem v obecných ustanoveních o výkonu v §1. Jsou jimi povinnost vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru, odvětví, případně specializaci, pro kterou má znalec oprávnění vykonávat znaleckou činnost, povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí, povinnost nezávislého a nestranného výkonu znalecké činnosti, povinnost výkonu znalecké činnosti ve sjednané nebo stanovené době a povinnost osobního výkonu znalecké činnosti.

---

¹¹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §14

¹²Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §35 odst. 4 „*V případě, že počet znaleckých posudků vypracovaných znalcem v uplynulých 5 letech nepřesahuje 3 znalecké posudky, orgán dohledu rozhodne o zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost z důvodu nečinnosti, neexistují-li důvody zvláštního zřetele hodné, pro které by nemělo být rozhodnuto o zrušení oprávnění tohoto znalce; to neplatí, je-li znalec zapsán v seznamu znalců méně než 5 let.*“

1.4.1 Povinnost vykonávat znaleckou činnost v rámci znaleckého oprávnění

Povinnost vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru, odvětví, případně specializaci, pro kterou má znalec oprávnění vykonávat znaleckou činnost znamená, že znalec nesmí odpovídat na znalecké otázky nebo formulovat znalecké závěry mimo svůj zapsaný obor. To platí i v situaci, že má odborné znalosti, které by danou problematiku pokryly. Porušení této povinnosti je přestupek podle § 39 odst. 1 písm. a) ZnalZ. Obory, odvětví a specializace stanovilo ministerstvo vyhláškou (příloha č. 1). Informace o tom, v jakém oboru je znalec zapsán, je veřejnosti dostupná pomocí webového seznamu znalců.¹³ V tomto seznamu lze také vyhledávat znalce podle konkrétního oboru, odvětví nebo specializace.

1.4.2 Povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí

Povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí patří mezi nejdůležitější povinnosti znalce. Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 39 odst. 1 písm. b) ZnalZ. Výkon znalecké činnosti by měl garantovat odbornost a profesionalitu. Pojem odborná péče není zákonem definován, je neurčitým právním pojmem. V důvodové zprávě¹⁴ je odborná péče označena jako „nejvyšší možný standard péče, který je vyšší než běžná péče nebo péče řádného hospodáře. Odbornou péčí se tedy rozumí schopnost jednat se znalostí a pečlivostí, která je spojena s určitým povoláním nebo stavem. K naplnění povinnosti jednat s odbornou péčí se vyžaduje zejména znalost příslušných právních předpisů (odbornost) a jednání v souladu s těmito předpisy, včetně povinnosti předcházet škodám.“¹⁵ Důvodová zpráva porovnává odbornou péči znalce s §5 občanského zákoníku a standardem výkonu činnosti dle zákona o investičních společnostech a investičních fondech.

1.4.3 Povinnost vykonávat znaleckou činnost nezávisle a nestranně

Povinnost nezávislého a nestranného výkonu znalecké činnosti je třeba, aby znalecký posudek zaručoval rovný přístup ke všem zúčastněným osobám. V rámci soudního nebo jiného řízení zaručuje možnost spravedlivého procesu, kdy je nezbytné, aby znalecké závěry byly vypracovány bez vztahu k předmětu věci i bez vazeb na subjekty. Skutečnost, že zadavatelem znaleckého posudku byla jedna ze stran sporu, nesmí automaticky znamenat, že znalecký závěr

---

¹³ Seznam znalců, tlumočnicků a překladatelů, webová stránka vedená Ministerstvem spravedlnosti [online]., dostupné na: <https://seznat.justice.cz/>

¹⁴ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

¹⁵ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

bude ve prospěch této strany. Porušení této povinnosti je přestupek podle § 39 odst. 1 písm. b) ZnalZ. Instituty zaštiťující nezávislost znalce jsou vyloučení znalce z provedení úkonu a odmítnutí podání znaleckého úkonu. Nestrannost by měla být zajištěna složením znaleckého slibu a právní odpovědností znalce.

1.4.4 Povinnost vykonávat znaleckou ve sjednané době

Povinnost výkonu ve sjednané nebo stanovené době je významná pro dodržení procesních lhůt a vedením rychlého a hospodárného řízení. Pokud je soudem uložena lhůta k vypracování znaleckého posudku a znalec lhůtu nedodrží, soud má možnost využít institutu krácení znalecké odměny nebo uložení pořádkové pokuty. Porušení této povinnosti je také přestupek podle §39 odst. 1 písm. b) ZnalZ.

1.4.5 Povinnost vykonávat znaleckou činnost osobně

Povinnost osobního výkonu znalecké činnosti má zaručovat kvalitu znaleckého posudku. Pouze znalec, který získal znalecké oprávnění, může vypracovávat znalecké posudky. Toto oprávnění nemůže delegovat na jiné osoby, je vázáno pouze na osobu znalce a jeho odborné znalosti. Výjimkou je možnost znalce využít pomoci jiných osob při provádění dílčích úkonů (fotodokumentace, měření atd.) nebo administrativních prací. Znalec má možnost přibrat si konzultanta k posuzování dílčích otázek, které jsou nezbytné pro zpracování znaleckého posudku, ale zároveň znalec nemá dostatečnou specializaci pro jejich posouzení.

1.5 Další práva a povinnosti v rámci výkonu znalecké činnosti

Kromě základních znaků respektive základních práv a povinností stanovuje znalecký zákon i další práva a povinnosti znalců, a to v části druhé, hlavě čtvrté.¹⁶ První je povinnost znalce odmítnout provedení znaleckého úkonu v soudním řízení, pokud lze mít důvodnou pochybnost o jeho nepodjatosti. Tento institut znalecký zákon nazývá vyloučení. Znalec musí tuto skutečnost oznámit zadavateli, jakmile se o ní dozví. Tato povinnost úzce souvisí s základní povinností nestrannosti znalce. Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 39 odst. 1 písm. e) ZnalZ.

Druhou povinností znalce je vypracovat znalecký posudek a s ním související právo znalecký úkon odmítnout. Zákon uvádí taxativní výčet případů, kdy znalec musí odmítnout

---

¹⁶ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §18 až §24

podání znaleckého úkonu, a to pokud má pozastaveno oprávnění, nemá oprávnění vykonávat znaleckou činnost v oboru, odvětví, ve kterých je potřebné úkon vykonat. Dále jestliže znalci neumožňuje počet nebo povaha zadaných, dosud nezpracovaných znaleckých posudků podat znalecký úkon s odbornou péčí a včas, a také pokud vykonává znaleckou činnost jako zaměstnanec, společník nebo člen znalecké kanceláře. Pokud je zadavatelem posudku soukromá osoba, nemá znalec povinnost provést znalecký úkon, pouze jej musí odmítnout pokud nastane některá z uvedených skutečností.

Pokud je však zadavatelem orgán veřejné moci znalec musí odmítnout provedení úkonu z výše uvedených důvodů a nad rámec může odmítnout pokud mu závažné zdravotní okolnosti, závažná rodinná situace, mimořádné nebo neočekávané pracovní povinnosti neumožňují vykonat úkon s odbornou péčí a včas, nebo pokud tak stanoví jiný zákon. Kdyby znalec odmítl provést znalecký úkon pro orgán veřejné moci z jiného důvodu bude odpovědný za přešůpek podle § 39 odst. 1 písm. f) ZnalZ.

Další povinností znalce je zachovávat mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své znalecké činnosti a to i po skončení výkonu. Povinnost mlčenlivosti je také součástí znaleckého slibu. Komentář poukazuje, že hlavním účelem mlčenlivosti je „ochrana důvěrnosti skutečností a informací, s nimiž znalec pravidelně pracuje a které se často dotýkají neveřejných, citlivých, ba intimních sfér života, popřípadě obchodního tajemství.“¹⁷

Obecně může znalce mlčenlivosti zprostit pouze zadavatel. Zákon povoluje výjimku z tohoto pravidla, a to když jsou informace použity přiměřeným způsobem a v anonymizované podobě pro vědecké nebo vzdělávací účely. Důvodová zpráva konkretizuje podmínky pro přiměřenost. Prolomit mlčenlivost pro tyto účely lze pouze v konkrétních případech, po nezbytně dlouhou dobu, v rozumném množství apod.¹⁸ Znalec také nemusí zachovat mlčenlivost před orgánem veřejné moci, který vede řízení a ve kterém má být znalecký posudek použit jako důkaz, a před dohledovým orgánem, tj. Ministerstvem spravedlnosti. Znalec také může prolomit mlčenlivost, pokud je proti němu zahájeno řízení v souvislosti s vykonáním znaleckého úkonu. Pokud znalec poruší povinnost mlčenlivosti mimo zákonné výjimky, naplní skutkovou podstatu přešůpku podle § 39 odst. 1 písm. g) ZnalZ.

---

¹⁷DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 181

¹⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

Znalec má také povinnost o mlčenlivosti poučit všechny osoby, které se na činnosti podílely (např. konzultant) a vyhotovit o této skutečnosti záznam. Pokud tak neučiní, naplní skutkovou podstatu přestupku podle § 39 odst. 1 písm. h) ZnalZ. Z povinnosti zachovat mlčenlivost tedy pramení hned dvě skutkové podstaty přestupku.

Znalecký zákon zavádí oproti předcházející úpravě povinnost znalce uzavřít pojištění pro případ povinnosti nahradit újmu způsobenou znaleckou činností nebo vzniklou v souvislosti s výkonem znalecké činnosti. Znalecké ústavy, jež jsou organizačními složkami státu, tuto povinnost nemají. Znalec má povinnost předložit doklad o pojištění dohledovému orgánu, ministerstvu. Zákonodárce na tuto povinnost klade důraz, dle důvodové zprávy jde velmi závažné porušení zákona a bez řádného pojištění by znalec neměl vůbec vykonávat znaleckou činnost. Ministerstvo může rozhodnout o zrušení oprávnění znalce vykonávat znaleckou činnost.¹⁹ Úprava pojištění je provedena vyhláškou o výkonu znalecké činnosti²⁰, která stanovuje minimální limit pojistného plnění pro znalce 1 000 000 Kč, pro znaleckou kancelář a znalecký ústav 5 000 000 Kč.

Znalec má právo se souhlasem zadavatele přibrat při výkonu znalecké činnosti konzultanta pokud to vyžaduje povaha věci. Toto právo představuje výjimku ze základní povinnosti znalce vykonávat znaleckou činnost osobně. Konzultant může posuzovat jen zvláštní dílčí otázky, zpravidla týkající se jiného oboru, než je oborem znalce. Výsledný znalecký posudek a znalecké závěry vždy vypracuje znalec a je za ně odpovědný. Judikatura stanovila²¹, že konzultant nemusí být zapsán do seznamu znalců, postačí, pokud má odborné znalosti rozhodné pro splnění zodpovězení problematické dílčí otázky.

Další povinností znalce je oznamovací povinnost vůči ministerstvu. Znalec musí oznámit ministerstvu veškeré skutečnosti, které mohou vést k pozastavení nebo zániku znaleckého oprávnění²², a to neprodleně, nejpozději však do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost. Porušení této povinnosti je přestupkem podle § 39 odst. 1 písm. i) ZnalZ.

---

¹⁹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §14 odst. 1, písm. b)

²⁰ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, §38

²¹ Usnesení Nejvyššího soudu ČR z 13. června 1988, sp. zn. 3 To 12/88: „Konzultantem, který byl přibrán k posouzení zvláštních dílčích otázek (§ 10 odst. 2 zák. č. 36/1967 Sb.), může být osoba odborně způsobilá k posouzení těchto otázek důležitých pro podání znaleckého posudku, i když není zapsána do seznamu znalců.“

²² Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §13 až §14

Oznamovací povinnost znalce se prolíná s oznamovací povinností orgánu veřejné moci²³ (např. trestní stíhání). Při duplicitě oznámení však nezaniká odpovědnost za spáchání přestupku znalcem. Znalec má také oznamovací povinnost v souvislosti s údaji vedenými v seznamu znalců. Změnu je povinen oznámit do 10 pracovních dnů ode dne, kdy nastala rozhodná skutečnost.

Povinností znalce je také dodržet zákonem a vyhláškou stanovené podmínky pro vypracování znaleckého posudku. Významným právem znalce je právo na odměnu a znalečné. Oba instituty rozebírají následující kapitoly této práce.

1.6 Odměna za znaleckou činnost a její právní úprava

Znalec jako podnikající osoba poskytuje znalecké posudky jak veřejnoprávním tak soukromoprávním subjektům. Znalecká činnost je dle judikatury²⁴ podnikatelskou činností. Starý znalecký zákon dával znalci povinnost přednostně zpracovávat znalecké úkony pro veřejnoprávní instituce. Nový zákon tuto úpravu nepřevzal, klade však větší důraz na vymáhání včasného plnění znaleckých povinností. Vykonávat znaleckou činnost ve stanovené době je základní povinností znalce a za její porušení může být stíhán za přestupek podle § 39 odst. 1 písm. b) ZnalZ. Zároveň může být znalci uložena pořádková pokuta soudem.

Právo znalce na odměnu a znalečné je zakotveno ve znaleckém zákoně²⁵ a konkretizováno vyhláškou o znalečném.²⁶ Znalečné je složeno z odměny znalce, náhrady hotových výdajů a náhrady ztráty času. Znalec má právní nárok na odměnu, jež může za výkon znalecké činnosti legitimně očekávat. Za výkon znalecké činnosti pro orgán veřejné moci náleží znalci odměna dle vyhlášky o znalečném.²⁷ Pokud znalec vykonává znaleckou činnost pro soukromoprávní subjekt, může si odměnu se zadavatelem ujednat. Ujednání musí být písemné a musí proběhnout před počátkem výkonu znalecké činnosti. Nejsou přípustná ujednání, která by odvozovala výši odměny od výsledku, a to z důvodu zachování nestrannosti a nezávislosti znalce. Znalec musí

---

²³ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §36

²⁴ Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. Cmz 38/92, ze dne 15. října 1993 „Znalecká činnost slouží, mimo jiné, k tomu, aby zabezpečovala pro státní orgány odborné podklady pro rozhodovací činnost. Z toho však nutně nevyplývá, že cílem osob, které znaleckou činnost provádějí, není dosahování zisku. Znalci jsou za svoji znaleckou činnost honorováni, a dosahují tedy zisk, který je zcela nepochybně jedním z motivů výkonu znalecké činnosti. Znalecká činnost tedy je, při splnění dalších dvou podmínek stanovených v § 2 odst. 1 ObchZ (dnes § 420 odst. 1 ObčZ), podnikatelskou činností.“

²⁵ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §30 až §34

²⁶ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 504/2020 Sb., o znalečném

²⁷ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 504/2020 Sb., o znalečném

v posudku uvést, že byla odměna sjednána. Když se strany smluvně nedomluví nebo je ujednání nejasné či neplatné, bude odměna stanovena opět podle vyhlášky.

Zákon nabízí možnost odměnu zvýšit z důvodu mimořádné obtížnosti nebo potřeby urychleného vypracování znaleckého posudku. Odměna může být krácena, pokud nesplňuje výsledný znalecký posudek zákonné požadavky nebo jestliže není vypracován ve stanovené lhůtě. Následkem porušení povinnosti vykonávat znaleckou činnost ve stanovené době dle §1 odst. 3 ZnalZ může tedy být nejen trestní odpovědnost a pořádková pokuta uložená soudem, ale také zkrácení odměny. Odměnu lze též zcela odepřít, pakliže jde o zvlášť závažný případ nekvalitního provedení úkonu. Je tedy zřejmé, že zákonodárce apeloval na včasné vypracovávání znaleckých posudků, když vložil do zákona vícero možností, jak se vypořádat se znalce neplnícím svoji povinnost včas. Důvodová zpráva²⁸ uvádí, že ustanovení o zvýšení a krácení odměny je dispozitivní a strany si tedy mohou ujednat odlišná pravidla (ve smlouvě o odměně se soukromoprávním subjektem).

S právem znalce na odměnu se pojí hned dvě skutkové podstaty přestupku. Přestupek podle § 39 odst. 1 písm. n) ZnalZ spáchá znalec, pokud poruší pravidla o sjednávání smluvní odměny a přestupek podle § 39 odst. 1 písm. o) spáchá znalec, pokud vyúčtuje vyšší znalečné, než je stanoveno znaleckou vyhláškou.

1.7 Odpovědnost za výkon znalecké činnosti

Odpovědnost znalce za výkon znalecké činnosti lze dělit na soukromoprávní (odpovědnost za újmu a za vady) a veřejnoprávní (odpovědnost za trestný čin, za přestupek a procesněprávní odpovědnost). Soukromoprávní a veřejnoprávní odpovědnost jsou na sobě nezávislé a lze je vymáhat souběžně. Znalci zároveň nemají oficiální profesní komoru, která by dohlížela na výkon znalecké činnosti. I přesto sdružují do komor a unií, kdy tyto mohou působit na laickou veřejnost jako státem uznávané. Žádné ze soukromých profesních sdružení ministerstvem však uznáno jako oficiální, nebo dokonce povinné, není.

---

²⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

1.7.1 Soukromoprávní odpovědnost

Soukromoprávní odpovědnost za újmu se dle důvodové zprávy²⁹ řídí obecně zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem. Speciální úpravu představuje §21 ZnalZ, kde zákon stanovuje, že znalec je povinen uhradit újmu, kterou způsobil v souvislosti s výkonem znalecké činnosti. Znalecký zákon nabízí i liberační důvod, pakliže újmě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze po znalci požadovat. Znalec je profesionál a má povinnost postupovat s odbornou péčí. Pokud se tak nestane, má osoba, které vznikla újma, nárok tuto újmu vůči znalci vymáhat. Judikaturou bylo dovozeno, že povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí však neznamená, že každý znalec musí dojít ke stejnému výsledku a znalec tedy není odpovědný za újmu pokud postupoval v souladu s pravidly daného oboru.³⁰

V případě kdy znalec vykonává činnost pro soukromoprávní subjekt, jde o soukromoprávní smluvní vztah, pro který je nejpřílehavější právní úprava smlouvy o dílo. Z této smlouvy vyplývá odpovědnost zhotovitele za vady. Vada může spočívat např. v neúplnosti nebo nepřezkoumatelnosti znaleckého posudku. Objednatel pak může požadovat odstranění vady, poskytnutí slevy a nebo i odstoupení od smlouvy. Odpovědnost za újmu je v praxi využívána více než odpovědnost za vady, neboť vada je zpravidla provázaná s újmou. Zároveň pokud se poškozený připojí do správního řízení vedeného pro přestupek znalce, správní orgán jej při rozhodování o újmě a její náhradě odkáže na civilní soudy.

1.7.2 Veřejnoprávní odpovědnost

Odpovědnost znalce za přestupek vymezuje znalecký zákon. V části páté v §39 až §42 stanovuje skutkové podstaty přestupků, jež mohou být v souvislosti se znaleckou činností spáchány. Postihem za přestupek je uložení pokuty. Přestupkům na úseku znalecké činnosti se věnuje následující kapitola této práce.

---

²⁹ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

³⁰ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. září 2018, sp. zn. 29 Cdo 4803/2016: „Z povinnosti znalce vykonávat svoji činnost řádně (§ 8 zákona o znalcích a tlumočnících), tj. (mimo jiné) v souladu s (aktuálními a obecně uznávanými) pravidly svého oboru, nelze dovozovat, že při řádném postupu při ocenění podniku dojde každý znalec ke stejnému výsledku. V řadě oborů, oceňování podniků nevyjímaje, lze v souladu s pravidly daného oboru dospět k rozdílným výsledkům, v závislosti na tom, k jakému z konkurujících (obhajitelných) názorů na řešení té které dílčí otázky se konkrétní znalec přikloní. Je-li znalcem zvolené řešení v souladu s aktuálními a obecně uznávanými pravidly daného oboru, pak znalec postupoval při řešení dané (dílčí) otázky řádně, a to bez ohledu na to, zda (taktéž v souladu s aktuálními a obecně uznávanými pravidly daného oboru) lze úspěšně obhájit i řešení jiné (vedoucí k odlišnému výsledku).“

Trestněprávní odpovědnost znalce nalezneme v trestném činu Křivá výpověď a nepravdivý znalecký posudek. Skutková podstata zní: „Kdo jako znalec podá nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný znalecký posudek, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta nebo zákazem činnosti“ a dále „Kdo jako svědek nebo znalec před soudem nebo před mezinárodním soudním orgánem, před notářem jako soudním komisařem, státním zástupcem nebo před policejním orgánem, který koná přípravné řízení podle trestního řádu, anebo před vyšetřovací komisí Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky a) uvede nepravdu o okolnosti, která má podstatný význam pro rozhodnutí nebo pro zjištění vyšetřovací komise Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky, nebo b) takovou okolnost zamlčí.“³¹ Objektem trestného činu je výkon znalecké činnosti řádně, s odbornou péčí. Znalec je speciálním subjektem trestného činu, pachatelem se může stát pouze on (resp. v druhém odstavci i svědek). Subjektivní stránkou je úmyslné zavinění, nedbalostní zavinění není dostatečné.

Právě subjektivní stránka se nejobtížněji prokazuje a ne vždy se povede uložit znalci postih za trestný čin a jednání je následně stíháno jako přestupek. U trestného činu je potřeba dokázat, že znalec podal posudek s vědomím, že je nepravdivý, hrubě zkreslený nebo neúplný. Naopak u přestupkové odpovědnosti má znalec jako podnikající fyzická osoba objektivní odpovědnost za znalecký úkon a tedy má zajistit, aby neobsahoval žádná pochybení. Pokud pochybení obsahuje, je znalec za tato pochybení přestupkově odpovědný. Do vztahu trestněprávní a přestupkové odpovědnosti prostupuje také zásada subsidiarity trestní represe, která „znamená, že nástroje trestního práva mají být uplatněny až jako poslední, pokud nestačí kvalifikovat pachatelův čin jako přestupek, případně pokud nepostačí pachatele postihnout jiným způsobem.“³² Na základě judikatury³³ nyní víme, že znalec může spáchat také trestní čin přijetí úplatku (§331).

---

³¹ Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, §346

³² KRÍSTEK, Lukáš, *Znalectví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN: 978-80-7478-042-4, str. 121

³³ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. června 2010 sp. zn. 3 Tdo 1483/2009: „Činnost znalce zapsaného v seznamu znalců (popřípadě přibráného ad hoc) spočívající v podání znaleckého posudku může být obstaráváním věci obecného zájmu ve smyslu § 160 odst. 1 tr. zák., neboť objektivní a nestranné vypracování znaleckých posudků, a tedy řádný výkon znalecké činnosti, je v zájmu celé společnosti, zejména je-li podkladem pro rozhodování nebo jiný postup státního orgánu. Jestliže takový znalec v souvislosti s vypracováním znaleckého posudku (např. pro potřeby státního orgánu za účelem kontroly hospodaření s veřejnými finančními prostředky) požaduje úplatek za to, že v posudku uvede hrubě zkreslené údaje, může se dopustit trestného činu přijímání úplatku podle § 160 odst. 2 tr. zák.“ (pozn. nyní §331)

Procesněprávní odpovědnost vyplývá z porušení povinností v rámci trestního nebo civilního řízení (dle TŘ³⁴ nebo OSŘ³⁵). Hlavní povinností znalce je vykonat znaleckou činnost včas a případně se na žádost dostavit k na jednání nebo hlavní líčení. Při porušení této povinnosti může být znalci uložena pořádková pokuta (TŘ i OSŘ), znalec může být předveden (pouze OSŘ) a za neomluvenou účast mu může soud uložit i zaplacení nákladů řízení (OSŘ). Soud jako zadavatel může také znalci krátit nebo odepřít odměnu, jak bylo uvedeno z předcházející kapitole o odměně znalce.

---

³⁴ Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

³⁵ Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

2. Znalecký posudek

2.1 Definice pojmu znalecký posudek

Znalecký posudek je komentářem definován jako „*výsledek systematické odborné činnosti znalce, který je vypracován za podmínek stanovených v zákoně a se stanovenými formálními a obsahovými náležitostmi.*“³⁶ Z citace plyne, že znalecký posudek je odborný dokument, který může sepsat jen dostatečně kvalifikovaná osoba mající znalecké oprávnění tedy znalec. Znalecký posudek má jasnou obsahovou a formální strukturu³⁷, která má přispět k jednotnosti, přehlednosti a přezkoumatelnosti znaleckých posudků a jednodušší orientaci osob, které s posudkem pracují nebo přijdou do styku.

Znalecký posudek je vždy zadán zadavatelem a to buď orgánem veřejné moci nebo soukromoprávní osobou (právníkou nebo fyzickou) pro vyřešení odborné otázky. Znalecký posudek může být vypracován pro použití v rámci soudního sporu nebo i mimo něj. Posudky použité v soudním sporu mohou být například z oboru ekonomika (oceňování nemovitostí nebo vozidel), z oboru zdravotnictví (příčina smrti, zdravotní újmy) nebo třeba z oboru psychologie (otázky v rodinných sporech, péče o dítě, rozvody).

V soudním sporu může být zadavatelem orgán veřejné moci nebo jedna ze stran. Znalecký posudek pak slouží jako důkaz se specifickým postavením. Znalecký posudek je nutný, pokud je pro vyřešení skutkové otázky třeba odborné posouzení. Soud v tomto případě zvolí vhodného znalce a znalecký posudek mu zadá.³⁸ Zadavatelem posudku může být také strana sporu, která chce znalecký posudek použít k prokázání jí tvrzené skutečnosti, tedy ve vlastní prospěch. Soud znalecký posudek hodnotí stejně jako jiné důkazy na základě zásady volného hodnocení důkazů.

---

³⁶ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 12

³⁷ Náležitosti znaleckého posudku jsou stanoveny zákonem č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §28 a provedeny vyhláškou č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, §39 až §51

³⁸ Ve správním řízení je přibrání znalce stanoveno v §56 správního řádu: „*Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, které úřední osoby nemají, a jestliže odborné posouzení skutečností nelze opatřit od jiného správního orgánu, správní orgán usnesením ustanoví znalce.*“

V civilním řízení je tento postup stanoven § 127 odst. 1 OSŘ „*Závisí-li rozhodnutí na posouzení skutečností, k nimž je třeba odborných znalostí, vyžádá soud u orgánu veřejné moci odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující nebo je-li pochybnost o správnosti podaného odborného vyjádření, ustanoví soud znalce. Soud znalce vyslechne; znalci může také uložit, aby posudek vypracoval písemně.*“

V trestním řízení v §105 odst. 1 TŘ: „*Je-li k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, vyžádá orgán činný v trestním řízení odborné vyjádření. Jestliže pro složitost posuzované otázky takový postup není postačující, přibere orgán činný v trestním řízení znalce.*“

Soud může rozhodnout na jeho základě nebo odůvodnit, proč závěry znalce nejsou přiléhavé a jeho rozhodnutí se odchýlí od závěru znalce. Pokud soud zhodnotí, že je přestupek vadný a je v rozporu se zákonem, skutečnost oznámí příslušnému trestněprávnímu orgánu (pro trestný čin křivé výpovědi a nepravdivého znaleckého posudku) nebo přestupkovému orgánu (pro přestupky stanovené ve ZnalZ). Zadavatelem znaleckých posudků může být také policejní orgán v rámci přípravného řízení. Znalecké posudky mohou být též využity v rámci dědického řízení. Mimo soudní využití znaleckého posudku je možné například pro stanovení hodnoty věci při jejím prodeji nebo vyřešení sporu a předejití soudního řízení.

2.2 Právní úprava

Znalecký posudek a jeho náležitosti jsou upraveny znaleckým zákonem a prováděcí vyhláškou o výkonu znalecké činnosti.³⁹ Zákon upravuje způsob podání znaleckého posudku, jeho náležitosti a evidenci posudků. Vyhláška pak konkretizuje náležitosti a věnuje se postupu znalce při zpracování posudku.

Znalecký posudek je nejčastěji vyhotoven v písemné podobě, ale může být také podán ústně do protokolu. Zákon stanovuje i možnost podat posudek elektronicky, pokud s tím zadavatel souhlasí. Dle důvodové zprávy⁴⁰ je elektronický znalecký posudek vizí do budoucna a pomáhá tak nadčasovosti znaleckého zákona. V trestním nebo civilním řízení je běžně posudek vyhotovován písemně. Ústně se poté zpravidla podává doplnění znaleckého posudku nebo vyjasnění dalších dílčích otázek. Pakliže má být posudek využit v rámci soudního jednání, má znalec povinnost na žádost soudu posudek stvrdit, doplnit nebo podrobněji vysvětlit.

Každý znalecký posudek musí obsahovat podpis a otisk znalecké pečeti.⁴¹ Zákon stanovuje, že jen a pouze znalecký posudek může být označen znaleckou pečeti. Podle §37 ZnalV se znalecká pečeť vyhotovuje jako kulaté razítko, na němž je vyobrazen malý státní znak, jméno nebo název, výslovné označení „znalec“ (příp. znalecká kancelář nebo znalecký ústav) a rozsah znaleckého oprávnění. Pro každý obor, odvětví a specializace, jež je znalec oprávněn

---

³⁹ Náležitosti znaleckého posudku jsou stanoveny zákonem č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §28 a provedeny vyhláškou č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, §39 až §51

⁴⁰ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech „*Tato nová právní úprava umožní podávat znalecké posudky, které budou existovat výlučně v elektronické podobě. Do budoucna lze považovat tento způsob zpracování znaleckého posudku jako přínosný především s ohledem na možnost vedení elektronických spisů.*“

⁴¹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §28

vykonávat, musí mít znalec samostatné razítko. Barva otisku pečeti může být modrá nebo fialová. Pokud znalec použije znaleckou pečeť na jinou listinu než znalecký posudek, dopustí se přestupku podle §39 odst. 1 písm. l) ZnalZ. Elektronický posudek musí být podepsán kvalifikovaných elektronickým podpisem s časovým razítkem.

Znalec musí uchovat stejnopis nebo elektronický posudek minimálně 10 let pro případnou následnou kontrolu. Když znalec nevyhotoví stejnopis znaleckého posudku nebo jej neuchová po dobu 10 let, dopustí se přestupku podle §39 odst. 1 písm. j) ZnalZ.

Znalecký zákon v §28 stanovuje náležitosti znaleckého posudku. Absence některé z náležitostí způsobuje vadnost posudku. Hlavními náležitostmi posudku je úplnost, pravdivost a přezkoumatelnost. Znalecký posudek dále musí obsahovat titulní stranu, zadání, výčet podkladů, nález, posudek, odůvodnění v rozsahu umožňujícím přezkoumatelnost znaleckého posudku, závěr, přílohy a otisk znalecké pečeti. Posudek musí být v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví a musí obsahovat jednoznačné odpovědi na znalecké otázky. Pokud to není možné musí znalec uvést skutečnosti snižující přesnost závěru. Na poslední straně musí být znalecká doložka. Jestliže je posudek zpracován znaleckou kanceláří nebo znaleckým ústavem, musí být posudek podepsán alespoň jedním znalcem.

Znalec má povinnost zajistit, aby posudek měl všechny náležitosti. Jestliže se tak nestane a některá z náležitostí chybí, dopustí se znalec přestupku podle §39 odst. 1 písm. k) ZnalZ.

2.3 Náležitosti a postup při zpracování znaleckého posudku

Náležitosti znaleckého posudku jsou stanoveny §28 odst. 1 a 2 ZnalZ a jsou provedeny §39 až §51 ZnalV. Postup při zpracování znaleckého je stanoven §28 odst. 5 ZnalZ a je proveden § 52 až §59 ZnalV. Jednotlivé náležitosti jsou rozebrány v následujících bodech této kapitoly.

Znalec při vypracování znaleckého posudku musí využít obecně uznávané postupy a standardy daného oboru a odvětví, jeho metodologie musí být přiléhavá na konkrétní případ a musí být uznána odbornou veřejností. Důvodová zpráva⁴² předpokládá, že tyto postupy budou vznikat v průběhu času, a to i za pomoci ministerstva a jeho poradních sborů. Je nezbytné, aby postup znalce byl dostatečně popsán a zdůvodněn.

---

⁴² Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

Vyhláška o výkonu znalecké činnosti⁴³ stanovuje detailní popis postupu znalce při sběru dat, jejich vyhodnocení a formulaci závěru. Dále stanovuje, jaký zdroj dat má znalec zvolit, přičemž tento musí věrohodný, data musí být vhodná pro daný případ. Na základě dat znalec zformuluje jednoznačný závěr. Stanovení postupu znalce má za cíl zjednodušení kontroly ze strany ministerstva ale také lepší porozumění posudku ze strany soudce nebo účastníků řízení.

2.3.1 Úplnost, pravdivost, přezkoumatelnost

Úplnost znamená, že znalecký posudek obsahuje všechny stanovené a potřebné náležitosti, je tedy kompletní a vnitřně ucelený. Znalec také musí odpovědět na všechny zadané otázky, a tak zcela splnit svůj znalecký úkol.

Pravdivost navazuje na nestrannost a odbornost, kdy závěry ve znaleckém posudku musí být postaveny na věrohodných, přílehavých zdrojích a zvolení vhodné metody pro výkon znalecké činnosti. S pravdivostí je úzce svázána věcná správnost závěrů. Komentář ke znaleckému zákonu uvádí že: „*Nepochybně rozhodující kroky znalce při cestě za pravdivým znaleckým posudkem spočívají ve třídění a vyhodnocování potřebných dat o zkoumaném jevu z podkladů znaleckého posudku, popisu předmětu zkoumání a dalších souvisejících skutečností, jejich vzájemných interakcí a vyhodnocení v části znaleckého posudku, která se nazývá nález.*“⁴⁴

Přezkoumatelnost je vlastnost potřebná primárně pro kontrolu znalecké činnosti a její další zkoumání a pochopení postupu znalce jinými osobami.⁴⁵ Znalecký posudek musí jasně popisovat postup znalce a musí být zřejmý vztah mezi daty, postupem a závěry znalce. Znaky zajišťující přezkoumatelnost jsou stanoveny v důvodové zprávě⁴⁶ jako:

- a) *„Komplexnost → nezávislé a nestranné zohlednění všech známých relevantních skutečností.*
- b) *Úplnost → úplný postup, kterým bylo dosaženo závěru, použité předpoklady, popis metody a použité informace a podklady.*

---

⁴³ Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti

⁴⁴ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 233

⁴⁵ KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 178-180

⁴⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

- c) *Vnitřní konzistence* → v souladu s obecnými předpoklady a principy, v souladu s předpoklady a principy zmíněnými v posudku a v souladu s interpretací výsledků ocenění.
- d) *Nezávislost a nestrannost* → zpracovatel není žádným způsobem závislý na výsledku a nestranný, jestliže zpracovatel volbou předpokladů, údajů, metod nebo postupů neovlivnil posudek ve prospěch některé strany.
- e) *Opakovatelnost* → nestranný odborník je schopen na základě informací obsažených v posudku zopakovat postup zpracovatele s obdobnými výsledky.
- f) *Důvodnost* → existence důvodu pro použití těch či oněch metod, postupů či údajů.
- g) *Odůvodněnost* → důvody použití metod, postupů či údajů jsou v posudku uvedeny výslovně.
- h) *Vzájemná kontrola* → použití alespoň dvou odlišných postupů, které při stejných či obdobných vstupních údajích a předpokladech poskytují stejné či obdobné výsledky.
- i) *Transparence* → použité údaje pocházejí z věrohodného zdroje a tyto zdroje jsou vždy uvedeny.⁴⁷

2.3.2 Jednotlivé náležitosti znaleckého posudku

Znalecký posudek podle §28 odst. 2 ZnalZ musí obsahovat titulní stranu, zadání, výčet podkladů, nález, posudek, odůvodnění v rozsahu umožňujícím přezkoumatelnost znaleckého posudku, závěr, přílohy potřebné k zajištění přezkoumatelnosti znaleckého posudku, znaleckou doložku a otisk znalecké pečeti. Všechny tyto náležitosti jsou konkretizovány v §39 až §52 ZnalV. Zákon dává znalci jasnou strukturu znaleckého posudku. Nedodržení náležitostí způsobuje vadnost posudku a jeho neúplnost nebo nepřezkoumatelnost.

Titulní strana reprezentuje celý znalecký posudek. Je prvním, co osoba pracující s posudkem vidí. Údaje zde uvedeny musí tedy přehledně a jasně definovat posudek a musí čtenáři dát jasné informace o jeho obsahu. Zároveň pomáhají odlišit posudek od jiných posudků ať od téhož nebo rozdílného znalce. Na titulní straně musí být uvedeno označení znalce a zadavatele znaleckého posudku, označení „znalecký posudek“ (popř. „dodatek“) a číslo položky, pod kterou je znalecký posudek zapsán v evidenci posudků. Dále stručný popis předmětu znaleckého posudku (např. ocenění nemovitosti pro vypořádání spoluvlastnictví), obor a odvětví, případně specializace, ve kterých má být podán znalecký posudek, číslo a počet vyhotovení a

---

⁴⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

datum zpracování. Jestliže je zadavatelem orgán veřejné moci je třeba pro lepší orientaci uvést i jednacím číslo věci. Pokud jde o revizní posudek nebo dodatek, je tuto skutečnost třeba uvést a to včetně informace, jaký posudek je přezkoumáván nebo doplňován.

Zadání ztělesňuje znalecký úkol, který byl znalci uložen zadavatelem a určuje směr jeho znaleckého zkoumání. Znalec musí uvést odbornou otázku zadanou zadavatelem, údaj, pro jaké účely má být znalecký posudek použit a skutečnosti sdělené zadavatelem, které mohou mít dle jeho názoru vliv na přesnost závěru znaleckého posudku.

Znalecká otázka by měla být položena tak, „*aby se zadavatel odpovědí přiblížil k zjišťování pravdivosti skutkového tvrzení, aby odpověď ozřejmila skutečnosti potřebné pro celkové posouzení skutkového stavu.*“⁴⁸ Znalecká otázka určuje směr znaleckého bádání nevhodně položená otázka tak může mít negativní dopad na celý výsledek znaleckého posouzení. Otázka musí být dostatečně konkrétní a směřovat k meritum věci. Znalecké zkoumání pak bude směřovat tam, kam zadavatel chtěl. Pokud otázka začíná slovy „*vyjádřete se k*“, „*necht' se znalec zabývá*“ může se stát, že informace jež znalec uvede, nebudou řešením odborného problému zadavatele.⁴⁹

„*Znalecká otázka by měla být vždy otázkou skutkovou.*“⁵⁰ nikoliv otázkou právní⁵¹ nebo dokonce výkladem právního předpisu⁵² např. stal se pracovní úraz? Byl pachatel příčetný?⁵³ Tyto otázky jsou předmětem samotného posouzení soudu ne posouzení znalce. „*Položené otázky nesmí být sugestivní, návodné, úskočné nebo klamavé.*“⁵⁴ Vhodná tedy není např. otázka: je pravda, že náš klient nezpůsobil vady nemovitosti?

---

⁴⁸ KRÍSTEK, Lukáš, *Znalectví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN: 978-80-7478-042-4, str. 181

⁴⁹ KRÍSTEK, Lukáš, *Znalectví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN: 978-80-7478-042-4, str. 183

⁵⁰ KRÍSTEK, Lukáš, *Znalectví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN: 978-80-7478-042-4, str. 181

⁵¹ Soud nesmí posuzovat otázky odborné a znalec nesmí posuzovat otázky právní. Soud odbornou otázku nesmí posoudit ani tehdy pokud má soudce rozhodující ve věci odborné znalosti v rámci dané problematiky. Byla by tím porušena procesní práva účastníků, porušena zásada projednávání a zásada ústnosti. Odborná otázka musí být projednána před soudem a účastníkům řízení musí být umožněno vést k této argumentaci. Tato zásada byla potvrzena Ústavním soudem a Nejvyšším správním soudem. Nejvyšší správní soud stanovil, že tento postup je vadou, která může mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé (Nález Ústavního soudu ze dne 2. listopadu 2010 sp. z. I. ÚS 2121/07, Rozsudek Nejvyššího správního soudu, ze dne 9. června 2011 sp. zn. I As 28/2011-130)

⁵² Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. května 1965 sp. zn. 10 Tz 29/65 : „*znalci nepřísluší řešit právní otázky, tedy ani podávat výklad ustanovení vyhlášky č. 141/1960 Sb. o pravidlech silničního provozu; řešení těchto otázek přísluší jen orgánům, činným v trestním řízení.*“

⁵³ Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 7. 6. 1978, sp. zn. 11 Tz 21/78 : „*Otázka nepřičetnosti je otázka právní; její posouzení náleží orgánům činným v trestním řízení na základě skutečností vyplývajících z provedených důkazů.*“

⁵⁴ KRÍSTEK, Lukáš, *Znalectví*. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, ISBN: 978-80-7478-042-4, str. 183

Z tohoto vyvstává otázka, jak by se měl znalec zachovat, když obdrží zadání s takovou otázkou. Znalec si nesmí otázku samovolně změnit. Pokud odpovídá na jinou otázku, než byla zadána, jde o porušení jeho povinností. Pokud je otázka položena návodně, není porušením povinnosti, pokud na ni znalec odpoví. Jestliže otázka zní. „*je pravda že náš klient nezpůsobil vady nemovitosti?*“ neznamena, že závěr znalce bude automaticky nestranný nebo nebude postupovat s odbornou péčí. Hranice mezi tím, jaká otázka ještě je a jaká není v pořádku, je vytvářena judikaturou soudů.

Pokud znalec dostane zadání s právní otázkou měl by se pokusit o komunikaci se zadavatelem a požádat o změnu znalecké otázky. Jestliže se tak nestane, měl by jej dle mého názoru odmítnout. U soukromoprávního zadavatele tak může učinit bez odůvodnění. U orgánu veřejné moci může otázku odmítnout podle §19 odst. 1 písm. b) pro zadání otázky mimo oprávnění znalce. Pokud jej přijme a odpoví na ni, bude plně odpovědný za následky tohoto postupu.

Výčet podkladů obsahuje zdroje dat, ze kterých znalec při zpracování znaleckého posudku vycházel. Jeho účel je zajištění přezkoumatelnosti a snazší následné kontroly znaleckého posudku. Výčet podkladů musí obsahovat popis postupu znalce při výběru zdrojů dat, výčet vybraných zdrojů dat a jejich popis. Demonstrativní výčet podkladů je uveden ve vyhlášce o znalecké činnosti.⁵⁵ Konkrétní podklad může být například soudní spis a dokumenty v něm obsažené, jiné relevantní dokumenty (kupní smlouva), soudní dokument (protokol a výsledku svědka), výsledky provedených testů a měření, výpisy z veřejných seznamů, odborná literatura, zákony atd.

Nález obsahuje popis postupu znalce při sběru, tvorbě dat a zpracování dat. V nálezů tedy znalec uvede všechny informace relevantní pro řešení znaleckého úkolu. Znalec zde také uvede, jakou metodu zvolil pro vypracovávání a proč právě tato metoda je příležitá pro danou situaci. Uvede také údaje o měření, výpočty a jiné.

---

⁵⁵Vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti, §53 odst. 1 „*Zdrojem dat je informační databáze, předmět ohledání, fyzická osoba, písemnost obsažená ve spisu, který vede orgán veřejné moci, nebo kterou předložila fyzická nebo právnická osoba, nebo jiný zdroj informací, které jsou potřebné k odpovědi na zadanou odbornou otázku*“

Posudek obsahuje popis postupu znalce při analýze dat a její výsledky. V této části znalec uvedená data dá do vzájemných souvislostí a provede jejich vyhodnocení v návaznosti na jím zvolenou metodu.

Na posudek navazuje odůvodnění, a to v rozsahu umožňujícím přezkoumatelnost znaleckého posudku. Odůvodnění musí jasně ukázat vztah mezi daty a znaleckými závěry, které znalec uvedl. Má za účel interpretovat výsledky dat. Znalec má též zkontrolovat celý svůj postup při vypracování znaleckého posudku. Bez dostatečného odůvodnění je znalecký posudek nepřezkoumatelný a neúplný.

Závěr je jasná a jednoznačná odpověď na znalecké otázky. Obsahuje citaci zadané odborné otázky a odpověď na ni. Přímo navazuje na zadání znaleckého posudku. Účelem závěru je ukázat i laickému čtenáři odpovědi na otázky, aniž by je musel hledat v leckdy dlouhém a odborném posudku nebo mezi výpočty. Opět tedy zpřehledňuje znalecký posudek, kdy je řešení otázky zřetelně a srozumitelně uvedeno na jednom místě.

Dále znalec uvede přílohy potřebné k zajištění přezkoumatelnosti znaleckého posudku a jejich seznam. Jestliže je posudek bez příloh, znalec je povinen tuto skutečnost uvést. Pokud je to vhodné a účelné uvede jejich počet i na titulní stránce.

Poslední strana znaleckého posudku, podobně jako titulní strana, má jasně stanovenou strukturu. Na poslední stránce znaleckého posudku se nachází znalecká doložka, která obsahuje označení seznamu, v němž je zapsán, označení oboru a odvětví, popřípadě specializaci, ve kterých je oprávněn podávat znalecké posudky. Dále doložku o tom, že si znalec je vědom následků vědomě nepravdivého znaleckého posudku. Poté číslo položky, pod kterou je znalecký posudek zapsán v evidenci znaleckých posudků, otisk znalecké pečeti, datum a podpis. Jestliže byl přibrán konzultant nebo byla sjednána smluvní odměna rozdílně od zákona, uvede znalec i tuto skutečnost.

Znalecká vyhláška dále stanovuje, že znalecký posudek musí být přehledný a strany posudku musí být očíslovány. Posudek v listinné podobě musí být sešit a na poslední straně šňůra přetištěna znaleckou pečetí. To zajišťuje nespornost o tom, jaké dokumenty jsou součástí znaleckého posudku a zároveň slouží jako důkaz, že znalec znalecký posudek vyhotovil jako tento sešitý celek a za jeho obsah je odpovědný. V elektronické podobě je elektronicky podepsán s časovým razítkem.

2.4 Evidence posudků

Znalecký zákon v rámci elektronizace a modernizace zavádí elektronickou evidenci znaleckých posudků namísto vedení znaleckého deníku. Správcem evidence je ministerstvo. Znalec je povinen do evidence zapsat den zadání, den podání a předmět znaleckého posudku, dále obor a odvětví, ve kterých má být znalecký posudek podán, zadavatele, termín pro vyhotovení a údaj o vyúčtovaném a přiznaném znalečném.⁵⁶ Tyto údaje jsou v neveřejné části seznamu, přístup k nim má dle zákona ministerstvo a krajské soudy. Ve veřejné části seznamu jsou volně k nahlédnutí informace o počtu zpracovaných posudků v jednotlivých letech a počtu zadaných doposud nezpracovaných posudků. Porušením povinnosti vkládat informace do evidence posudků se znalec dopustí přestupku podle §39 odst. 1 písm. m) ZnalZ.

Evidence posudků měla být spuštěna k účinnosti nového znaleckého zákona, tedy k 1. 1. 2021. Evidence byla však zprovozněna až ke konci roku 2022 (14. 11. 2022). Zpoždění bylo dle vyjádření mluvčího ministerstva způsobeno hned několika faktory „*samotný proces zadávacího řízení k veřejné zakázce v oblasti informačních technologií je časově náročný a komplikovaný. Výsledná podoba informačního systému musí zohledňovat nejen požadavky nových zákonů o znalcích a o soudních tlumočnících a překladatelích, ale rovněž podrobné požadavky z prováděcích předpisů, které byly přijaté teprve koncem loňského roku.*“⁵⁷ Ministerstvo také uvedlo, že v daném období probíhala „*příprava a testování systému.*“⁵⁸ Po dobu dvou let tedy nebylo možné povinnosti spojené s evidencí posudků plnit. Ministerstvo uvedlo, že na základě zásady *impossibilia nulla obligatio est* se na znalce tato povinnost nevztahuje. Zároveň ministerstvo uvedlo, že „*znalci nemají povinnost předložit ke kontrole znalecké deníky a nebudou odevzdávat statistické listy za roky 2020 a 2021.*“⁵⁹ Tuto povinnost znalcům stanovoval starý znalecký zákon (ZZT)⁶⁰ a zanikla platností nového znaleckého zákona.

---

⁵⁶ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §29 odst. 3

⁵⁷ Advokátní deník, *Příprava seznamu znalců i evidence jejich úkonů nabrala další zpoždění*, ze dne 1. července 2021, [online], [cit. 2023-06-10], dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2021/07/01/priprava-seznamu-znalcu-i-evidence-jejich-ukonu-nabrala-dalsi-zpozdeni/>

⁵⁸ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Aktuální informace k evidenci posudků*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-10], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/aktualni-informace-k-evidenci-posudku-2/>

⁵⁹ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Aktuální informace k evidenci posudků*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-10], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/aktualni-informace-k-evidenci-posudku-2/>

⁶⁰ Nyní již neplatný zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §15

Do 30.června 2023 probíhalo přechodné období, ve kterém ministerstvo nepostihovalo zjištěná pochybení a nedostatky při provádění zápisů do evidence posudků.⁶¹ Přechodné období mělo preventivní funkci a mělo dát znalcům možnost osvojit si dovednost vkládání informací do nového systému. Zde je nutné uvést, že velké procento znalců jsou osoby v důchodovém věku.⁶² Do evidence nyní znalci zapisují posudky spadající do roku 2023 a nedokončené posudky za rok 2022. Po skončení tohoto období bude vše fungovat na základě zákona a tato povinnost bude ministerstvem běžně vymáhána.

Znalecký zákon dále stanovuje⁶³, že ministerstvo provede nejméně jedenkrát ročně kontrolu plnění této povinností. Vzhledem k pozdnímu zprovoznění a aktuálnímu přechodnému období takovou kontrolu ministerstvo zatím neprovedlo. Z výše uvedených informací z dostupných zdrojů jasně vyplývá, že ministerstvo neprovedlo kontrolu za roky 2020, 2021 a 2022, a tedy nemá informace o tom, kolik znaleckých posudků znalci za toho období vypracovali.

Postup ministerstva ve věci zprovoznění nejen evidence posudků ale i nového seznamu znalců obdržel vlnu kritiky. Znalecký zákon je v mnohých věcech přelomový, nicméně v jiných zase příliš ambiciózní, a tak se bohužel záměr zákonodárce neshoduje s reálným stavem a možnostmi ministerstva záměr naplňovat.

---

⁶¹ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Zprovoznění elektronické evidence znaleckých posudků*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-10], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/zprovozneni-elektronicke-evidence-znaleckych-posudku/>

⁶² FRÝDEK, Miroslav. *Statistický koutek*, Bulletin znaleckého práva a znalectví, Právnická fakulta, Masarykova univerzita, rok: 2023, číslo: 1, na straně 17 až 18, dostupné na: <https://znalci.law.muni.cz/dokumenty/58614>

⁶³ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §29 odst. 7

3. Správní delikty znalce

3.1 Definice pojmů a právní základ

Pojem správní delikt nemá legální definici. Odbornou literaturou jsou správní delikty definovány jako „protiprávní činy, za které mají právo ukládat veřejnoprávní tresty správní orgány.“⁶⁴ nebo jako „protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, za které ukládá správní orgán trest stanovený normou správního práva.“⁶⁵ Správní delikt může spáchat jak fyzická, tak právnická osoba. Pro spáchání je třeba deliktní způsobilost, tedy „schopnost být subjektem povinností, které vzniknou v důsledku porušení povinností, ale také schopnost tyto povinnosti právně relevantně porušit.“⁶⁶ U fyzické osoby se skládá z volní složky (rozumová a volní vyspělost a schopnost ovládnout své jednání) a intelektuální složky (posouzení následků jednání). U právnické osoby následuje deliktní způsobilost právní subjektivitu a je tedy vázána na její vznik.

Správní delikty se dělí na „přestupky, správní disciplinární delikty a správní pořádkové delikty.“⁶⁷ Přestupky jsou hlavním druhem správních deliktů. Správní disciplinární delikty může spáchat fyzická osoba, která má zvláštní postavení vyplývající z jejího zaměstnaneckého, členského nebo služebního vztahu. Může vznikat ve vztahu k „instituci státní (úřednický aparát státu, ozbrojené síly, policie atd.), profesní komoře nebo jiné instituci (např. instituce, ve kterých se vykonává trest odnětí svobody, vazba, ústavní nebo ochranná výchova, zabezpečovací detence, veřejné vysoké školy).“⁶⁸ Znalec vztah k žádné takové instituci nemá a tedy není subjektem správních disciplinárních deliktů. Správní pořádkové delikty jsou „porušení procesních povinností v oblasti působení veřejné správy.“⁶⁹ Jde o narušení správních postupů zpravidla ve správním řízení a sankcí za ně je pořádková pokuta. Znalec může být odpovědný za

---

⁶⁴ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo. Obecná část*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck. 2021, ISBN: 978-80-7400-820-7, str. 253

⁶⁵ HENDRYCH, Dušan. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd., Praha: C. H. Beck. 2016, ISBN: 978-80-7400-624-1 str. 298

⁶⁶ HENDRYCH, Dušan. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd., Praha: C. H. Beck. 2016, ISBN: 978-80-7400-624-1 str. 299

⁶⁷ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo. Obecná část*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck. 2021, ISBN: 978-80-7400-820-7, str. 254

⁶⁸ HENDRYCH, Dušan. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vyd., Praha: C. H. Beck. 2016, ISBN: 978-80-7400-624-1 str. 322

⁶⁹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo. Obecná část*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck. 2021, ISBN: 978-80-7400-820-7, str. 319

správní disciplinární delikt a může mu být uložena pořádková pokuta na základě §62 správního řádu. Pořádková pokuta může být znalci uložena také v civilním a trestním řízení.

Obecný hmotněprávní základ přestupkového práva znalců nalezneme v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich (dále jen „*přestupkový zákon*“). Speciální úprava je obsažena ve znaleckém zákoně. Platí tedy, že podle přestupkového zákona se postupuje v případě, kdy problematika není upravena ve znaleckém zákoně.

Přestupkový zákon definuje přestupek jako „*společensky škodlivý protiprávní čin, který je v zákoně za přestupek výslovně označen a který vykazuje znaky stanovené zákonem, nejde-li o trestný čin.*“⁷⁰ Znaky přestupku jsou zaprvé protiprávnost, zadruhé společenská škodlivost jako materiální znak, zatřetí označení zákonem za přestupek jako formální znak a začtvrté kombinace pozitivního a negativního vymezení vyjádřena slovy „*nejde-li o trestný čin.*“⁷¹ Ministerstvo tak v rámci přestupkového řízení zkoumá, zda jednání obviněného naplnilo formální a materiální znaky přestupku.

V přestupkovém zákoně nalezneme definice pokusu přestupku, pokračování v přestupku nebo vymezení trvajících přestupku. Přestupkový zákon také stanovuje odpovědnost právnické osoby a podnikající fyzické osoby za přestupek. Dále popisuje podmínky pro zánik odpovědnosti za přestupek a stanovuje správní tresty a pravidla pro jejich ukládání.

Speciální hmotněprávní úprava přestupkového práva znalců se nachází ve znaleckém zákoně. V §39 ZnalZ nalezneme přestupky znalce, znalecké kanceláře a znaleckého ústavu, §40 ZnalZ upravuje odpovědnost osoby vykonávající znaleckou činnost jednorázově a §41 ZnalZ stanovuje odpovědnost jiné osoby než znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav. Jednotlivými skutkovými podstatami přestupků se zabývá čtvrtá kapitola této práce.

Procesněprávní úpravou pro projednávání přestupků je přestupkový zákon, znalecký zákon neobsahuje speciální úpravu. Řízení o přestupku znalce se tedy vede na základě přestupkového zákona a podpůrně se též aplikuje správní řád.

---

⁷⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §5

⁷¹ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo. Obecná část*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2021, ISBN: 978-80-7400-820-7, str. 255

Znalec vykonává znaleckou činnost jako podnikající fyzická osoba. Podnikající fyzická osoba je pachatelem, pokud k naplnění znaků přestupku došlo při jejím podnikání nebo v přímé souvislosti s ním a zároveň podnikající osoba svým jednáním porušila právní povinnost, která je uložena podnikající fyzické osobě nebo fyzické osobě.⁷² Znalecká kancelář a znalecký ústav vykonávají znaleckou činnost jako právnické osoby. Právnická osoba je pachatelem, pokud k naplnění znaků přestupku došlo jednáním fyzické osoby, jež je právnické osobě přiřitatelné. K naplnění znaků musí dojít při činnosti právnické osoby, v přímé souvislosti s činností právnické osoby, ku prospěchu právnické osoby nebo v jejím zájmu a zároveň tato osoba svým jednáním porušila právní povinnost při uloženou právnické osobě.⁷³ Odpovědnost znalce, znalecké kanceláře i znaleckého ústavu je objektivní a není vyžadováno zavinění.

Přestupku podle §40 a §41 ZnalZ se může dopustit i fyzická osoba. Její odpovědnost je subjektivní a v tomto případě je v rámci přestupkového řízení nutné dokazovat zavinění. Pro přestupky ve znaleckém zákoně postačí zavinění z nedbalosti. Další okolností, kterou musí správní orgán zkoumat je věk a přičetnost. Tyto přestupky však nejsou pro znaleckou činnost typické, řízení se vede převážně se znalci (potažmo znaleckými kanceláři a ústavy) a správní orgán se pohybuje v režimu objektivní odpovědnosti.

Znalecký zákon speciálně upravuje některé procesněprávní instituty. Za nejvýznamnější považují prodloužení promlčecí doby na délku 5 let ode dne, kdy byl přestupek spáchán, a pokud byla promlčecí doba přerušena, 7 let od spáchání přestupku.⁷⁴ Znalec tak může být postižen za přestupek o 2 roky déle. To může pomoci v situacích, kdy byl na spornou otázku vypracován znalecký posudek a poté bylo zahájeno o věci soudní řízení. Posudek byl zde předložen a následkem toho se zjistilo, že posudek je vadný a byl podán podnět nebo oznámení dohledovému orgánu. V takové situace je velká šance, že mezi vypracováním posudku a dojitím posudku do dispoziční sféry dohledového orgánu uplynula již delší doba a skutek byl již promlčen.

Znalecký zákon dále stanovuje, že záznam o pravomocném rozhodnutí o přestupku znalce zaznamená ministerstvo do seznamu znalců. Při vyhledání konkrétního znalce ve webovém

---

⁷² Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §22

⁷³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §20

⁷⁴ Obecná úprava v zákoně č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §30 stanovuje délku subjektivní promlčecí doby na 1 rok, in eventum 3 roky a objektivní promlčecí doby na 3 roky, in eventum 5 let

seznamu znalců je tedy možné zjistit, zda znalec spáchal přestupek při výkonu činnosti, podle jakého ustanovení znaleckého zákona a jaký správní trest byl znalci uložen.⁷⁵

3.2 Ministerstvo a jeho role při dohled nad výkonem znalecké činnosti

3.2.1 Právní úprava

Znalecký zákon se v §3 zabývá příslušností ve věcech výkonu znalecké činnosti a ve věcech žádostí o zápis do seznamu znalců. Věcně i místně příslušné pro rozhodování je Ministerstvo spravedlnosti. Funkčně příslušná k výkonu dohledu je Sekce dohledu a justice, Odbor insolvenční a soudních znalců.⁷⁶ Odbor se dále dělí na oddělení, dvě z nich se zabývají znaleckou agendou. Roli odboru a oddělení popisuje Organizační řád Ministerstva spravedlnosti. Odbor insolvenční a soudních znalců plní úkoly ministerstva stanovené znaleckým zákonem. Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků provádí dohled nad znaleckou činností, metodicky řídí výkon znalecké činnosti, vede přestupková řízení se znalci a podává návrhy na zřízení poradních sborů. Oddělení licenční agendy znalců a tlumočnicků vede řízení v souvislosti s vznikem a zánikem znaleckého oprávnění, spravuje seznam znalců a zajišťuje zkoušky znalců.⁷⁷

V předcházející úpravě (ZZT) se agenda znalecké činnosti dělila mezi ministerstvo a předsedy krajských soudů. Tato úprava byla značně problematická, a to z několika důvodů. Prvním byla nejednotná praxe, kdy nebylo možné zajistit shodné rozhodování jednotlivých na sobě nezávislých krajských soudů. Přestupky s obdobným skutkovým stavem tak mohly být trestány velmi odlišně nebo dokonce nemusely být některým soudem posouzeny jako přestupek. Druhý důvod souvisí s rozdělením státní moci na zákonodárnou, výkonnou a soudní. Komentář dokonce označuje předchozí úpravu „v rozporu s ústavou.“⁷⁸ Součástí soudní moci není dohled nad znaleckou činností a funkce soudce není slučitelná s výkonem jakékoliv jiné funkce ve veřejné správě.⁷⁹ V ZZT v §25f bylo stanoveno „Nadřízeným správním orgánem předsedy

---

⁷⁵ *Seznam znalců, tlumočnicků a překladatelů*, webová stránka vedená Ministerstvem spravedlnosti [online], dostupné na: <https://seznat.justice.cz/>

⁷⁶ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Organizační řád a struktura*. Organizační schéma platné k 1. 1. 2023 [online], [cit. 2023-06-14], dostupné na: <https://justice.cz/web/msp/organizacni-struktura>

⁷⁷ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Organizační řád a struktura*. Organizační řád Ministerstva spravedlnosti ČR (k 3. 1. 2023) Příloha I – Obsahová náplň činnosti organizačních útvarů MSp ČR, str. 26 [online], [cit. 2023-06-14] dostupné na: <https://justice.cz/web/msp/organizacni-struktura>

⁷⁸ KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str.28

⁷⁹ Ústavní zákon č. 1/1993 Sb. Ústava České republiky čl. 82 odst. 3

krajského soudu je ministerstvo spravedlnosti.“ Tímto ustanovením byla narušena nezávislost soudní moci, protože moc výkonná v podobě ministerstva byla označena jako soudci nadřízená.

Výkonem dohledu se zabývá znalecký zákon v §35 a jako orgán dohledu je určuje ministerstvo. Ministerstvo *"prověřuje, zda znalci postupují v souladu s tímto zákonem, právními předpisy vydanými k jeho provedení a obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví.*"⁸⁰ Na rozdíl od předcházející úpravy může ministerstvo posuzovat věcnou správnost znaleckého posudku, a to se zaměřením na to, jestli znalec postupovat s odbornou péčí a zda postupoval v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví.

Ministerstvo si také může vyžádat náhodně vybrané posudky pro provedení kontroly. Ministerstvo by tedy mělo nahlédnout do seznamu znalců, zjistit kolik posudků znalec zhotovil za dané období, následně vybrat náhodné z nich a vyžádat je od znalce pro provedení kontroly. Zákonodárce v důvodové zprávě⁸¹ předpokládal, že ministerstvo provede tento postup u každého znalce alespoň jednou za pět let a vyžádá si od každého tři posudky. Do platné verze zákona se tato podmínka nedostala, a to ze zjevných důvodů. K 14. 6. 2023 je v seznamu znalců zapsáno 6020 znalců, znaleckých kanceláří a ústavů. Ministerstvo by tak za rok muselo provést 1204 kontrol, tedy věcně i formálně přezkoumat 3612 znaleckých posudků. Pro provedení kontroly takového rozsahu by bylo třeba zřídit velmi rozsáhlé administrativní a personální zázemí.

Zákon u kontroly vychází z předpokladu, že ministerstvo má povědomí o zpracovaných znaleckých posudcích ze seznamu znalců. Seznam znalců byl však zprovozněn až koncem roku 2022 a znalci neměli povinnost do seznamu zapisovat posudky z 2021 a 2022, které již byly dokončeny. Kontrola je založena na principu náhodnosti. Není zřejmé, zda má ministerstvo údaje o znaleckých posudcích za rok 2021 a 2022.

Pokud by ministerstvo chtělo provést kontrolu, musí dodržet požadavek náhodnosti. Pokud by posudky vyžádalo na základě údajů v oznámení nebo podnětu, nešlo by o náhodnou kontrolu, ale kroky v směřující k zahájení přestupkového řízení. Vystává tedy otázka, zda je znalec povinen v takovém případě znalecký posudek ministerstvu doložit nebo by takové donucení bylo v rozporu se zásadou zákazu sebeobviňování.⁸² Ta je zakotvena jak ve správním řádu⁸³, tak

---

⁸⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §35 odst. 2

⁸¹ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

⁸² Zákaz sebeobviňování je zakotven jak v mezinárodní právní úpravě (Evropská úmluva o ochraně lidských práv čl. 6, nebo v Mezinárodní pakt o občanských a politických právech z roku 1966 čl. 14 odst. 3 písm. g). Ústavní základ

v přestupkovém zákoně.⁸⁴ Správní řád také zákaz sebeobviňování zavádí i v souvislosti podání vysvětlení.⁸⁵ Ústavní soud judikoval, že právo odmítnout výpověď se materiálně neliší od práva neposkytnout usvědčující důkaz proti vlastní osobě.⁸⁶ Domnívám se tedy, že pokud by byl v rámci kontroly posudek vyžádán pouze na základě podnětu a nebyla splněna zákonná podmínka náhodnosti, nemusí znalec v souladu se zásadou zákazu sebeobviňování poskytnout ministerstvu vadný znalecký posudek.

V rámci dohledu ministerstvo může zrušit znalci znalecké oprávnění pro nečinnost, v případě potřeby smí ministerstvo nahlížet do částí soudního nebo správního spisu nebo požádat o výpis z evidence Rejstříku trestů.

Cílem provádění kontrol ministerstvem je prověřit dodržování zákona a zkvalitnit výkon znalecké činnosti. Ministerstvo zahajuje řízení z moci úřední. V rámci své činnosti však přijímá podněty jak od veřejnosti, tak od orgánů veřejné moci. Orgány veřejné moci mají na základě znaleckého zákona povinnost oznámit ministerstvu podezření o porušení znaleckého zákona. Postupem ministerstva po obdržení podnětu nebo oznámení se bude zabývat další kapitola mojí práce.

V §42 znalecký zákon zmocňuje k vedení přestupkového řízení se znalci opět ministerstvo. V prvním stupni řízení vede Odbor insolvenční a soudních znalců, Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků, v druhém stupni rozhoduje ministr za návrh poradního orgánu, rozkladové komise. Její činnost a jednání připravuje a zajišťuje Odbor dohledu a kárné

---

ve vnitrostátních pramenech ji nalezneme v Listině základních práv a svobod (Čl. 37 odst. 1 „Každý má právo odepřít výpověď, jestliže by jí způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobě blízké.“)

⁸³ Ve správním řádu je zakotvena v § 55 odst. 4 „Výpověď může odepřít ten, kdo by jí způsobil sobě nebo osobě blízké nebezpečí stíhání pro trestný čin nebo správní delikt“

⁸⁴ V přestupkovém zákoně je zakotvena v § 82 odst. 2 „Obviněný má právo nevypovídat. Správní orgán nesmí obviněného nutit k výpovědi nebo doznání. Správní orgán obviněného před výsledkem poučí o právu nevypovídat a o zákazu provádět výslech.“

⁸⁵ § 137 odst. 1 správního řádu: „K prověření oznámení, ostatních podnětů a vlastních zjištění, která by mohla být důvodem k zahájení řízení z moci úřední, opatřuje správní orgán nezbytná vysvětlení. Správní orgán dále opatřuje vysvětlení potřebná k určení předpokládaného rozsahu podkladů pro rozhodnutí, stanoví-li tak zvláštní zákon. Vysvětlení může požadovat jen tehdy, nelze-li rozhodné skutečnosti zjistit jiným úředním postupem. Při opatrování vysvětlení se obdobně užijí ustanovení o předvolání (§ 59) a předvedení (§ 60). O odepření vysvětlení obdobně platí to, co pro odepření součinnosti při dokazování a zákaz výslechu“

⁸⁶ Ústavní soud v Nálezu č. II. US 255/05 ze dne 23. června 2005 dovodil, že „Není žádného zásadního rozdílu mezi právem osoby obviněné či podezřelé odmítnout výpověď a mezi právem osoby nestíhané nebýt – pomocí nepřímých, ale velmi účinných nástrojů – nucena k vydání důkazů, které mohou její trestní stíhání přivodit.“

agendy, Oddělení rozkladové agendy.⁸⁷ Přestupkové řízení je tedy centralizováno na ministerstvu. Úředníci, kteří vedou přestupkové řízení, musejí být oprávněnou úřední osobou a splňovat podmínky podle §111 správního řádu. Odborná způsobilost je zaručena podmínkou právního vzdělání nebo složením úřednické zkoušky.

3.2.2 Poradní sbory a jejich funkce

Sbory pro znalecké otázky zavedené ZZT byly ve znaleckém zákoně nahrazeny poradními sbory. Poradní sbory zřizuje ministr na základě návrhu Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků. Zřídí se v oborech a odvětvích, u nichž to odůvodňuje jejich povaha. Úkolem poradních sborů je posuzovat natolik odborné znalecké otázky, že je ministerstvo nedokáže posoudit samo. Náplní činnosti poradních sborů je podle důvodové zprávy „*vyjadřování se k odborným otázkám znalecké činnosti (např., která oblast spadá do jakého oboru a odvětví), napomáhají s hodnocením věcné správnosti znaleckých posudků (v rámci správního trestání i v rámci periodické kontroly) a účastní se odborné části vstupní zkoušky.*“⁸⁸

Poradní sbor je orgán poradní, nikoliv rozhodovací. V přestupkovém řízení není povinnost obrátit se na poradní sbor a závěr poradního sboru není pro rozhodnutí ministerstva závazný. Hlavním přínosem poradních sborů je „*příprava odborných metodik pro vypracování znaleckých posudků z jednotlivých oborů, zavedení odborných standardů pro metody využívané v těchto oborech a shromažďování poznatků ze znalecké praxe pro potřeby dalšího rozvoje znalců.*“⁸⁹

Ministerstvo dle informací na webu justice.cz zřídilo 17 poradních sborů. Každý poradní sbor má svůj statut, ve kterém je vymezena oblast činnosti, vznik a zánik členství, pravidla pro vedení jednání, postup při vydávání stanovisek a mlčenlivost členů poradního sboru.⁹⁰ Ministerstvo také v rámci Strategie vlády v boji s korupcí každý rok zveřejňuje odměny všech členů poradního sboru, jež byly za příslušný rok vyplaceny. Seznam uvádí i jména všech členů poradních sborů.

---

⁸⁷ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Organizační řád a struktura. Organizační řád Ministerstva spravedlnosti ČR* (k 3. 1. 2023) Příloha I – Obsahová náplň činnosti organizačních útvarů MSp ČR, str. 26 [online], [cit. 2023-06-14] dostupné na: <https://justice.cz/web/msp/organizačni-struktura>

⁸⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

⁸⁹ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 340

⁹⁰ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Seznam poradců a poradních orgánů*. Seznam poradců a poradních orgánů Ministerstva spravedlnosti k 31.12. 2022. Statuty poradních orgánů. [online], [cit. 2023-06-14], dostupné na: <https://justice.cz/web/msp/seznam-poradcu-a-poradnich-organu>

3.3 Podnět k zahájení řízení

Veřejnost má možnost zapojit se do kontroly znalecké činnosti podáním podnětu k zahájení přestupkového řízení ministerstvem. Tuto možnost veřejnosti dává §42 správního řádu. Ministerstvo má povinnost podnět přijmout. Nemá však povinnost automaticky vyrozumět podatele tom, jak s podnětem naložilo. Pokud podatel o tuto informaci stojí, musí o sdělení požádat. Poté mu tuto informaci ministerstvo musí sdělit, a to ve lhůtě 30 dní od podání.

Materiálně by podnět měl obsahovat podezření ze spáchání přestupku znalce. Formálně by měl mít náležitosti podání dle §37 správního řádu. Musí být jasné, kdo podání činí, které věci se týká a čeho se podatel domáhá. Podnět může podat jak fyzická, tak právnická osoba, obě musí uvést svoje identifikační údaje. Ministerstvo na svých webových stránkách konkretizuje náležitosti, které by podnět měl mít. Je třeba, aby podnět obsahoval „ i) *identifikaci znalce a znaleckého úkonu, jehož se stížnost týká.* ii) *Popis jednání, kterým měl znalec přestupek spáchat. Musí jít o popis objektivního (konkrétně popsaneého) jednání; subjektivní přesvědčení, že znalec nejednal správně, nebo neurčité tvrzení, že nejednal s odbornou péčí, čestně, nestranně apod. neodůvodňují zahájení řízení o přestupku. Stejně jako nesouhlas se znaleckým závěrem, neboť k jeho přezkoumání není ministerstvo oprávněno.* iii) *Kopii znaleckého posudku, pokud jej má oznamovatel k dispozici.* iv) *Další listiny na doložení tvrzení uvedených v podání, má-li je oznamovatel k dispozici.*“⁹¹

Z této citace lze dovodit, že ministerstvo se potýká s neúplnými nebo nedostatečně odůvodněnými podáními, a proto se snaží co nejlépe popsat, jak by podání mělo vypadat, aby se těmto vadám do budoucna předešlo. Dále ministerstvo vyzývá podatele, aby tvrzení uvedená v podnětu podložil důkazy nebo alespoň navrhl, kde si ministerstvo může důkazy opatřit. Hlavním důkazem v přestupkovém řízení bývá zpravidla znalecký posudek, proto je tedy účelné, aby jej podatel zaslal ministerstvu spolu s podáním.⁹²

Ministerstvo může na základě podnětu zahájit řízení o přestupku. Pokud „*došlé oznámení neodůvodňuje zahájení řízení o přestupku nebo předání věci,*“⁹³ odloží věc usnesením. Další důvody pro odložení věci usnesením uvádí §76 přestupkového zákona. Ministerstvo věc odloží,

---

⁹¹Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Oznámení přestupku*, bez uvedení data zveřejnění, [online], [cit. 2023-06-14], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/oznameni-prestupku/>

⁹²Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Oznámení přestupku*, bez uvedení data zveřejnění, [online], [cit. 2023-06-14], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/oznameni-prestupku/>

⁹³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §76 odst. 1 písm. a)

jestliže podezřelý není přestupkově odpovědný z důvodu požívání výsad a imunit nebo pro nedostatek věku či přičetnosti.

Ministerstvo také odloží věc, pokud již odpovědnost za přestupek zanikla. První možností zániku odpovědnosti je uplynutí promlčecí doby. Pro přestupky spáchané za účinnost ZZT se použije obecná úprava promlčení podle přestupkového zákona.⁹⁴ Pro přestupky spáchané podle nového znaleckého zákona platí speciální úprava stanovená znaleckým zákonem.⁹⁵ Dalšími důvody zániku odpovědnosti je smrt nebo zánik. K odložení také dojde, pokud o věci již bylo rozhodnuto správním nebo trestním orgánem. Pokud tedy podatel v podání uvede, že zároveň s podnětem podal trestní oznámení, je třeba zjistit, zda bylo řízení zahájeno a netvoří překážku zahájení přestupkového řízení.

Jestliže ministerstvo zjistí, že podnět nespadá do jeho příslušnosti, postoupí jej usnesením podle §12 správního řádu příslušnému orgánu a o této skutečnosti vyrozumí podatele. Pokud ministerstvo po přezkoumání podnětu dojde k závěru, že mohl být spáchán trestný čin, předá věc podle §64 orgánu činnému v trestním řízení a vydá o předání usnesení, jež se zaznamená pouze do spisu.

---

⁹⁴ Podle § 30 přestupkového zákona „Promlčecí doba činí a) 1 rok, nebo b) 3 roky, jde-li o přestupek, za který zákon stanoví sazbu pokuty, jejíž horní hranice je alespoň 100 000 Kč.“ ZZT stanovuje u jednotlivých přestupků různé výše pokut (50 000 Kč až 400 000 Kč). Některé přestupky budou tedy promlčeny za 1 rok, některé za 3 roky. Např. přestupek podle §25a odst. 1 písm. a ZZT, který stíhá znalec, jenž nevykonal svoji činnost řádně, má stanovenou pokutu podle §25a odst. 3 ZZT do 100 000 Kč. O tomto přestupku bude moci ministerstvo zahájit přestupkové řízení 3 roky od spáchání daného přestupku, protože je splněna podmínka horní hranice pokuty minimálně 100 000 Kč. Podle §32 odst. 3 přestupkového zákona musí ministerstvo řízení dokončit do 5 let od spáchání přestupku, jinak odpovědnost zanikne na základě objektivní promlčecí lhůty.

⁹⁵ Podle §42 odst. 2 znaleckého zákona „Promlčecí doba činí 5 let ode dne, kdy byl přestupek spáchán. Byla-li promlčecí doba přerušena, odpovědnost za přestupek zaniká nejpozději 7 let od jeho spáchání.“ Na rozdíl od obecné úpravy přestupkového zákona znalecký zákon neurčuje délku promlčecí doby na základě výše pokuty, ale stanovuje jednotnou hodnotu 5 let. Ministerstvo tedy musí zahájit stíhání přestupku do 5 let od okamžiku, kdy byl spáchán. Pokud byla promlčecí doba přerušena, musí ministerstvo dokončit řízení do doby 7 let. Promlčecí doba je přerušena oznámením o zahájení řízení o přestupku, vydáním odsuzujícího rozhodnutí nebo doručením příkazu (§32 odst. 2 přestupkového zákona). Znalecký zákon v §42 odst. 3 dále stanovuje, že „do promlčecí doby přestupku podle § 39 odst. 1 písm. a), b) a k) a přestupku podle § 40 odst. 1 písm. a) a g) se nezapočítává doba, po kterou se vede řízení před orgánem veřejné moci, ve kterém byl znalecký posudek předložen jako důkaz.“

3.4 Přestupkové řízení se znalcem

3.4.1 Časová působnost

Na začátku této kapitoly je třeba se vypořádat s časovou působností zákonů. V současné době máme tři možnosti, podle jaké úpravy se bude v řízení o přestupku postupovat. U první a druhé možnosti uvažujeme pouze o situacích, kde nedošlo k promlčení.

První možností je situace, kdy bylo zahájeno řízení podle ZZT, nicméně nebylo pravomocně ukončeno do doby účinnosti znaleckého zákona, tj. do 31. 12. 2020. Znalecký zákon stanoví „*Řízení o přestupku, která nebyla pravomocně skončena přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona, se dokončí podle zákona č. 36/1967 Sb., ve znění účinném přede dnem nabytí účinnosti tohoto zákona.*“⁹⁶ To znamená, že všechna krajskými soudy započatá řízení se rozhodnou na krajských soudech. Orgánem druhé instance je podle ZZT ministerstvo. Odvolání proti rozhodnutí bude tedy řešit funkčně příslušné Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků.

Druhou možností je situace, kdy přestupek byl spáchán za účinnosti ZZT, nicméně přestupkové řízení nebylo zahájeno do doby účinnosti nového znaleckého zákona, tj. do 31. 12. 2020. Přestupkový zákon stanoví, že odpovědnost za přestupek bude posouzena „*podle zákona účinného v době spáchání přestupku; podle pozdějšího zákona se posuzuje jen tehdy, je-li to pro pachatele přestupku (dále jen „pachatel“)* příznivější.“⁹⁷ Ministerstvo je povinno u každého přestupku porovnat, zda je výhodnější využít znalecký zákon nebo ZZT. Jako příklad bych uvedla posouzení přestupku, jež se týká porušení povinnosti řádného výkonu znalecké činnosti (§ 25a odst. 1 písm. a) ZZT) respektive výkonu znalecké činnosti s odbornou péčí (§ 39 odst. 1 písm. b) ZnalZ. Oba zákony postihují postup znalce, který není řádný, přitom horní hranice sazby je v nové úpravě pětikrát vyšší (100 000 Kč v ZZT, 500 000 Kč v ZnalZ). Pokud tedy znalec vyhotovil znalecký posudek do 31. 12. 2020 a řízení bylo zahájeno až po tomto datu, posoudí se postup v rozporu s odbornou péčí (nikoliv řádný) podle ZZT. Pozdější znalecký zákon není pro pachatele příznivější. Přestupkové řízení zahájí ministerstvo, tedy příslušné Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků. Orgánem druhé instance je ministr spravedlnosti.

---

⁹⁶ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §45 odst. 2

⁹⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §2 odst. 1

Třetí možností je situace, kdy přestupek byl spáchán za účinnosti nového znaleckého zákona. V tomto případě není jiná možnost než vést přestupkové řízení podle znaleckého zákona. Přestupkové řízení zahájí ministerstvo, tedy příslušné Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků. Orgánem druhé instance je ministr spravedlnosti.

Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků (dále jen „*oddělení ministerstva*“) může vystupovat v přestupkovém řízení jako první i druhá instance. Tím vzniká nerovnováha mezi jednotlivými řízeními. V jednom případě vydá rozhodnutí o odvolání v druhém stupni oprávněná úřední osoba z oddělení ministerstva. V druhém případě vydá rozhodnutí o rozkladu v druhém stupni ministr na základě návrhu rozkladové komise. Ministr je nadřízen oddělení ministerstva, nicméně ve výše popsaných případech oddělení ministerstva de facto vykonává odbodnou činnost z pozice orgánu druhého stupně. Tato nerovnováha by však měla časem zcela vymizet s dokončováním řízení zahájených krajskými soudy.

3.4.2 Průběh řízení

Ministerstvo zahajuje přestupkové řízení z moci úřední na základě §78 přestupkového zákona. Dále popsané kroky zajišťuje Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků. Podkladem pro zahájení řízení může být podnět podle §42 správního řádu, oznámení od orgánu veřejné moci nebo podezření získané při výkonu činnosti ministerstva. Ministerstvo má povinnost zahájit přestupkové řízení o každém přestupku, jež zjistí. Zahájení řízení předchází prostudování podkladů a vyhodnocení, zda je důvodné podezření o spáchání přestupku. Pokud má ministerstvo podezření, že byl spáchán přestupek, začne podnikat kroky předcházející zahájení.

Nejprve vyhotoví Oznámení o zahájení řízení o přestupku z moci úřední (dále jen „*oznámení*“), jež obsahuje popis skutku a jeho předběžnou právní kvalifikaci. Pokud je třeba v průběhu změnit právní kvalifikaci, je třeba o tom obviněného vyrozumět. Jestliže je třeba rozšířit předmět řízení, je ministerstvo povinno tuto skutečnost obviněnému oznámit ve stejné formě jako je původní oznámení o zahájení řízení. Doručením oznámení obviněnému je zahájeno

přestupkové řízení. Jak u znalce, tak znalecké kanceláře či ústavu se primárně doručuje do datové schránky, kterou mají ze zákona zřízenou⁹⁸, a je možné doručovat fikcí.

Řízení se vede písemně a v českém jazyce.⁹⁹ Ministerstvo může nařídit ústní jednání z moci úřední nebo pokud o to požádá obviněný. V žádosti obviněný uvede, proč je ústní jednání nezbytné pro uplatnění jeho práv. Ministerstvo každou žádost individuálně posoudí a pakliže není opodstatněná, ministerstvo ji zamítne usnesením.¹⁰⁰ Ústní jednání se také vede, je-li to nezbytné pro zjištění stavu věci nebo pokud je obviněným mladistvý.

Ministerstvo musí vyznat obviněného o právech, které může v rámci řízení uplatnit. Jde o již uvedené právo požádat o ústní jednání, je-li to nezbytné k uplatnění jeho práv (§80 odst. 2 přestupkového zákona), dále právo zvolit si zmocněnce (§33 odst. 1 správního řádu). Dalším právem je navrhnout důkazy a činit jiné návrhy po celou dobu řízení až do vydání rozhodnutí (§36 odst. 1 správního řádu) a vyjádřit v řízení své stanovisko. Pokud účastník požádá, musí mu ministerstvo poskytnout informace o řízení (§36 odst. 2 správního řádu). Obviněnému musí být před vydáním rozhodnutí ve věci dána možnost vyjádřit se k podkladům rozhodnutí (§36 odst. 3 správního řádu). Obviněný má také právo nahlížet do spisu a to i po právní moci rozhodnutí (§38 odst. 1 správního řádu). Obviněný též může namítnout podjatost úřední osoby (§14 odst. 2 správního řádu). Jaké jsou oprávněné úřední osoby, zjistí obviněný ze záznamu, jež je součástí spisu, nebo jej o tom ministerstvo na požádání informuje.

Jestliže ministerstvo v rámci řízení zjistí, že se skutek popsany v oznámení nestal nebo není přestupkem, zastaví řízení usnesením. Dalšími důvody pro zastavení řízení je skutečnost, že skutek nespáchal obviněný nebo obviněnému nebylo spáchání skutku prokázáno. Řízení také

---

⁹⁸ Datové schránky byly všem znalcům (výjimkou těch, kteří si datovou schránku zařídili již dříve sami) zřídilo automaticky Ministerstvo vnitra a 1.5.2021 rozeslalo znalcům přihlašovací údaje. Ministerstvo spravedlnosti následně vyzvalo znalce, aby se do svých schránek přihlásili a upozornilo je na následky zanedbání této výzvy. Uvedlo také, že „k datu 17. 5. 2021 nepřihlásilo do datové schránky ještě 2 813 znalců“. Výzvu k přihlášení ministerstvo opakovalo a uvedlo, že „dne 3. 9. 2021 se do datové schránky dosud nepřihlásilo 2 480 znalců. Většinu těchto osob (2 276) byla datová schránka zpřístupněna v důsledku tzv. fikce doručení“. Znovu znalce upozornilo na následky nepřihlášení do datové schránky. Ministerstvo dále uvedlo, že 204 znalcům se nepodařilo přístupové údaje vůbec doručit. Zdroj: Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Zřízení datových schránek pro znalce I.* [online], [cit. 2023-06-17], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/zrizeni-datovych-schranek-pro-znalce-2/>. Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Výzva k datovým schránkám pro znalce* [online], [cit. 2023-06-17], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/vyzva-k-datovym-schrankam-pro-znalce/>. Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Opakovaná výzva k přihlášení do datových schránek znalců* [online], [cit. 2023-06-17], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/opakovana-vyzva-k-prihlaseni-do-datovych-schranek-znalcu/>

⁹⁹ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, §15 a §16

¹⁰⁰ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §80

ministerstvo zastaví pro nedostatek způsobilosti obviněného být účastníkem řízení nebo pokud obviněný požívá výsad či imunit. Dále pokud odpovědnost za přešupek zanikla ať už na základě promlčení nebo smrti (resp. zániku) obviněného. Dalším důvodem je, že jiný orgán již zahájil řízení o totožném přešupku nebo o skutku bylo pravomocně rozhodnuto. Jakmile ministerstvo zjistí, že se o totožném skutku vede trestní řízení, řízení také zastaví. V tomto případě lze řízení zpravidla znovu obnovit po ukončení trestního řízení.¹⁰¹

Poté co ministerstvo shromáždí dostatek důkazů, prošetří všechny relevantní skutečnosti a vypořádá se s návrhy obviněného, vydá správní rozhodnutí. Rozhodnutí obsahuje výrok, odůvodnění a poučení. Ve výroku je třeba uvést „*popis skutku s označením místa, času a způsobu jeho spáchání, právní kvalifikaci skutku, vyslovení viny, druh a výměru správního trestu a výrok o náhradě nákladů řízení.*“¹⁰² V odůvodnění musí ministerstvo uvést podklady pro vydání rozhodnutí, úvahy, kterými se řídilo při jejich hodnocení a při výkladu právních předpisů, jak se vypořádalo s návrhy a námitkami účastníků a s jejich vyjádřením k podkladům rozhodnutí.¹⁰³ V poučení musí být uvedeno, jaký opravný prostředek je možné proti rozhodnutí podat, v jaké lhůtě, kdy lhůta začíná běžet, u kterého orgánu se opravný prostředek podává a který orgán o něm rozhoduje.

Proti rozhodnutí ministerstva je možné podat rozklad (§152 odst. 1 správního řádu), a to ve lhůtě 15 dnů, která začíná běžet dnem oznámení rozhodnutí (§ 83 odst. 1). Rozklad se podává u Ministerstva spravedlnosti (§86 odst. 1) a rozhoduje o něm ministr spravedlnosti (§152 odst. 2). Ministr pro tyto účely zřídil rozkladovou komisi, která mu předloží návrh rozhodnutí. Rozkladová komise jedná na základě jednacího řádu¹⁰⁴ a je odborným poradním orgánem ministra spravedlnosti. V řízení o rozkladu lze rozhodnutí zrušit, změnit nebo rozklad odmítnout.

Proti rozhodnutí o rozkladu je možné podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví podle §65 odst. 1 správního řádu soudního. O žalobě bude rozhodovat příslušný krajský soud, konkrétně Městský soud v Praze (§ 7 odst. 1 a 2 správního řádu

---

¹⁰¹ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, §86 odst. 4

¹⁰² Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přešupky a řízení o nich, §93 odst. 1

¹⁰³ Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, §68 odst. 3

¹⁰⁴ Rozhodnutí ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 10. 2019, č. j MSP-85/2019-ODKA-ORG/4, o jednacím řádu rozkladové komise ministra spravedlnosti (jednací řád), [online], [cit. 2023-06-17], dostupný na <https://justice.cz/web/msp/seznam-poradcu-a-poradnich-organu>

soudního). Proti rozhodnutí tohoto soudu je za splnění zákonných podmínek možné podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu.

Pokud ministerstvo považuje skutkové zjištění za dostatečné, může o přestupku rozhodnout příkazem a to i jako prvním úkonem v řízení.¹⁰⁵ Jde o zkrácené řízení, jehož přínosem je „*urychlení a zjednodušení projednávání přestupků a snížení administrativních úkonů.*“¹⁰⁶ Příkazem může ministerstvo uložit správní trest napomenutí nebo pokuty. Proti příkazu může podat obviněný odpor ve lhůtě 8 dní (§150 odst. 3 správního řádu). Jestliže tak učiní, příkaz se ruší a řízení pokračuje běžným způsobem. Přestupkový zákon dále v §90 odst. 3 stanovuje, že „*pokud byl proti příkazu podán odpor, nelze obviněnému v řízení uložit jiný druh správního trestu s výjimkou napomenutí nebo vyšší výměru správního trestu, než mu byly uloženy příkazem.*“

3.4.3 Uložení správního trestu

Správní trest je sankce postihující pachatele protiprávního činu, kterou ukládá a vynucuje státní orgán. Jeho význam je individuálně represivní, zamezit pachateli v páchání dalších protiprávních činů a generální preventivní, aby od páchání odradil i jiné osoby. Správní tresty a pravidla pro jejich ukládání určuje přestupkový zákon. Pro určení druhu a výměry správního trestu je třeba přihlédnout k povaze a závažnosti přestupku, která je dána zejména významem zákonem chráněného zájmu, který byl přestupkem porušen nebo ohrožen. U znalecké činnosti je jím zejména společenský zájem na řádném výkonu znalecké činnosti, která má být vykonávána odborně a nestranně. V případě, že je znalecký posudek použit v řízení před soudem je chráněným zájmem i spravedlivé rozhodnutí soudního sporu. Správní orgán dále musí přihlédnout k přitěžujícím a polehčujícím okolnostem. Typickou přitěžující okolností při ukládání správních trestů znalcům je recidiva a souběh. U znalce a znalecké kanceláře či ústavu se přihlédne též k povaze jejich činnosti.

Znalecký zákon stanovuje jako správní trest pokutu. Její výše může být až 75 000 Kč, až 250 000 Kč nebo až 500 000 Kč v návaznosti na konkrétní skutkovou podstatu přestupku. V návrhu zákona byl obsažen i trest zákazu činnosti, do platné právní úpravy se však nedostal.

---

¹⁰⁵ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §90 odst. 1 ve spojení se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, §150 odst. 1

¹⁰⁶ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 351

Podle důvodové zprávy měl být použit pouze v určitých závažnějších případech.¹⁰⁷ Pro případ drobných nedostatků a poklesků stanovuje znalecký zákon v §37 možnost uložit znalci výtku. Výtka vyhotoví písemně ministerstvo a údaj o ní je veden v neveřejné části seznamu znalců po dobu 3 let. Z ustanovení zákona vyvstává hned několik otázek. Je výtka správní trest? Lze ji uložit zároveň s pokutou? Lze znalcům uložit i jiný správní trest než pokutu?

Nejprve se budu zabývat výtkou. Důvodová zpráva uvádí „*Výtka je trestem uloženým za porušení povinností dohledovým orgánem, přičemž její uložení zakládá překážku dvojího postihu ve smyslu zásady ne bis in idem...Přestože je výtka opatřením svou povahou blízkým napomenutí či důtce, zároveň se jedná o manažerský nástroj dohledového orgánu, který umožňuje zejména udržovat disciplínu, pracovní morálku, řešit drobná pochybení nebo napravovat nesprávné metodické postupy.*“¹⁰⁸ Jde o neformální nástroj, který je uložen mimo přestupkové řízení. Na výtku se nepoužije druhá a třetí část správního řádu, tedy ustanovení o správním řízení, ale přesto je výtka správním rozhodnutím a lze proti ní podat správní žalobu.¹⁰⁹ Komentář uvádí, že výtka je „*druhem dohledového opatření, jímž je naplňován účel dohledu nad znaleckou činností.*“¹¹⁰ Komentář nakladatelství Leges k výtce uvádí „*nepochybně jde o druh trestu, neboť jde o negativní důsledek porušení povinností znalcem...jde o trestní opatření. Proto platí zásady pro ukládání trestů, zejména ne bis in idem.*“¹¹¹ Dle mého názoru je výtka institutem *sui generis*, který sice není správní trestem, ale zároveň musí splňovat obecné zásady pro ukládání správních trestů. Věřím, že cílem zákonodárce bylo vytvořit institut, svojí povahou velmi podobný správnímu trestu napomenutí, který však bude neformální a proces jeho ukládání bude zbaven nadbytečné administrativy a bude tak rychlý a efektivní.

Další otázkou je, zda výtka může být uložena zároveň s pokutou. Pro ukládání správních trestů platí, že „*Správní trest lze uložit samostatně nebo spolu s jinými správními tresty;*

---

¹⁰⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

¹⁰⁸ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

¹⁰⁹ Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ze dne 27. listopadu 2015. sp. zn. 4 As 173/2015-31 : „*Výtku dle § 7a zákona č. 120/2001 Sb., o soudních exekutorech a exekuční činnosti, tj. výtku za drobné nedostatky v exekuční a další činnosti exekutora, drobné nedostatky v činnosti exekutorského kandidáta nebo exekutorského koncipienta nebo drobné poklesky v chování, lze napadnout žalobou proti rozhodnutí správního orgánu dle § 65 a násl. s. ř. s. Na vydání výtky dle § 7a zákona o soudních exekutorech a exekuční činnosti nelze s ohledem na specifický charakter tohoto institutu aplikovat část druhou a třetí správního řádu z roku 2004; na její vydání se vztahují toliko základní zásady činnosti správních orgánů v § 2 až § 8 správního řádu z roku 2004.*“

¹¹⁰ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 329

¹¹¹ KŘÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 249

*napomenutí nelze uložit spolu s pokutou.*¹¹² Uložení výtky stanovuje překážku věci rozhodnuté. Za tentýž přestupek tedy není možné uložit jak výtku, tak pokutu. Vyplývá to i ze smyslu institutu výtky, kdy výtka má postihovat situace, kdy prohřešek nedosahuje závažnosti přestupku. Pokud by však šlo o vícečinný souběh dvou skutků domnívám se, že výtku lze uložit zároveň s pokutou. Přestupkový zákon definuje absorpční zásadu, kdy *„za dva nebo více přestupků téhož pachatele projednaných ve společném řízení se uloží správní trest podle ustanovení vztahujícího se na přestupek nejpřísněji trestný“* a dále *„Spolu se správním trestem uloženým podle odstavce 1 nebo 2 lze uložit i jiný druh správního trestu, jestliže by jej bylo možno uložit za některý ze společně projednávaných přestupků.*¹¹³ Zásady ukládání správních trestů se aplikují i na výtku a proto si myslím, že lze uložit ve vícečinném souběhu za dvě vady ve znaleckém posudku pokutu i výtku. Jedna vada naplňuje skutkovou podstatu přestupku (např. znalec nevykonává činnost s odbornou péčí) a druhá vada je drobným nedostatkem (např. znalec opakovaně otiskl znaleckou pečeť na posudek obráceně, což vyvolává pochybnosti o pečlivosti znalce, ale zároveň materiálně nenaplňuje skutkovou podstatu přestupku. Je však žádoucí, aby v tomto postupu dále nepokračoval.)

Lze znalci uložit jiný správní trest než pokutu? Znalecký zákon ve společných ustanoveních k přestupkům v §42 odst. 4 uvádí *„Při stanovení druhu a výměry správního trestu se přihlédne též ke skutečnosti, zda již byla v minulosti této osobě uložena výtka podle § 37.“* Zároveň však v § 39 odst. 2, § 40 odst. 2 a § 41 odst. 2 stanoví, že *„za přestupek se uloží pokuta...“* Komentář uvádí *„Jako druh správního trestu přichází v úvahu pouze pokuta (§ 46 PřesZ), neboť ZnalZ žádný jiný druh nepřipouští.“*¹¹⁴ Dle důvodové zprávy výtka není zákonodárcem považována za druh trestu. Na základě gramatického výkladu výše uvedených ustanovení vyplývá, že ač zákon stanovuje pouze jeden správní trest pokutu zároveň predikuje při ukládání trestu ministerstvem stanovení druhu správního trestu. Jaký jiný druh trestu má zákonodárce tedy v §42 na mysli?

Přestupkový zákon v §35 stanovuje obecné druhy správních trestů. Odborná literatura říká, že se *„jedná o taxativní výčet druhů správních trestů, zvláštní zákony ale stanoví i některé další druhy správních trestů za přestupky v nich upravené... Zvláštní zákony někdy stanoví, že se*

---

¹¹² Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §36

¹¹³ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §41

¹¹⁴ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 371

za určitý přestupek uloží pokuta obligatorně, za takové pak nelze uložit napomenutí (viz §125 ProvPoz).¹¹⁵ Komentář k přestupkovému zákonu uvádí „Specifická situace je dále v případě zákona o silničním provozu, kdy z gramatického výkladu formulace v § 125c odst. 5 a 6 ProvPoz vyjádřené slovy „se uloží“ vyplývá, že jako správní trest nelze uložit napomenutí.“¹¹⁶ Znalecký zákon stejně jako zákon o provozu na pozemních komunikacích užívá slovního spojení „se uloží“. Z výše uvedeného tedy vyplývá, že ač je napomenutí obecně možné uložit za každý přestupek, v případě znalecké činnosti toto možné není. Zároveň znalecký zákon zavádí napomenutí velmi podobný institut, výtku, která má být neformální a praktická pro rychlé využití. Dopad napomenutí a výtky na pachatele je srovnatelný, je mu vytknuto nevhodné chování a je upozorněn, aby se takového chování vyvaroval. Při opakovaném páchání trestné činnosti se přihlédne jak k dřívějšímu uložení výtky, tak napomenutí.¹¹⁷

Z přestupkového zákona dále vyplývá, že tresty zákaz činnosti a zveřejnění rozhodnutí o přestupku lze uložit pouze pokud to zákon výslovně stanovuje (§ 47 odst. 2, § 50 odst. 1). Ani tyto tresty tedy nelze použít v souvislosti s přestupkovým řízením znalců. Ke zveřejnění rozhodnutí se dá přirovnat zveřejnění údaje o spáchaném přestupku do seznamu znalců.¹¹⁸ Tento údaj se zapisuje pouze u přestupků spáchaných podle nového znaleckého zákona, nikoliv u přestupků podle staré úpravy, ZZT. Seznam je veřejně dostupný na webových stránkách a u konkrétního znalce uvádí spáchané přestupky. Každý si pak může na základě § 4a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím vyžádat konkrétní rozhodnutí nebo příkaz.

Dále přichází v úvahu tresty propadnutí věci a propadnutí náhradní hodnoty. Komentář uvádí, že „správní tresty propadnutí věci nebo propadnutí náhradní hodnoty může správní orgán obecně uložit za jakýkoliv přestupek, ale pouze za podmínek stanovených v zákoně.“¹¹⁹ Propadnutí věci lze uložit jde-li o věc, která byla ke spáchání přestupku užitá nebo určena. Takovou věcí by případě znalecké činnosti mohl být např. počítač, na kterém znalec vadný posudek napsal, nebo metr, kterým znalec špatně změřil hodnotu. Společenský zájem na

---

¹¹⁵ KOPECKÝ, Martin. *Správní právo. Obecná část*. 2. vydání. Praha: C. H. Beck. 2021, ISBN: 978-80-7400-820-7, str. 285-286

¹¹⁶ JEMELKA, Luboš. VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2020, ISBN: 978-80-7400-772-9, str. 363

pozn. ProvPoz - zákon č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů

¹¹⁷ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §42 odst. 4 a Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §40 písm. c)

¹¹⁸ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §42 odst. 5

¹¹⁹ JEMELKA, Luboš. VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 2. vydání, Praha, C. H. Beck, 2020, ISBN: 978-80-7400-772-9, str. 290

propadnutí takových věcí je prakticky nulový. Dále lze uložit propadnutí věci, kterou pachatel získal přestupkem nebo jako odměnu za něj. Na odměnu za výkon znalecké činnosti má znalec právní nárok a může být krácena nebo odepřena na základě zákona. Pokud by znalec získal odměnu za to, že vědomě porušil povinnost a vyhotovil vadný posudek, je velmi pravděpodobné, že by věc byla předána orgánu činnému v trestním řízení pro podezření z podvodu. Propadnutí náhradní hodnoty považují také za velmi nepřiléhavý trest pro oblast trestání znalců. Pokud by znalec prodal počítač, na kterém napsal vadný posudek, mohlo by ministerstvo vymáhat peníze, které za prodej obdržel. Oba tyto tresty dle mého názoru neodpovídají zásadě přiměřenosti správního trestu.

Závěrem bych ráda zhodnotila, že žádný jiný správní trest vyjma pokuty není možné nebo příhodné využít při znalecké činnosti. Původní návrh zákona uvažoval s dvěma tresty, pokutou a zákazem činnosti. Vzhledem k této skutečnosti se domnívám, že po odstranění zákazu činnosti v průběhu legislativního procesu nebyla důsledně provedena korekce navazujících ustanovení. Ustanovení §42 odst. 4 tak počítalo s výběrem druhu trestu mezi pokutou a zákazem činnosti. Jedná se tedy dle mého názoru o legislativní chybu, neboť výklad ustanovení v kontextu celého právního řádu značí, že jiný druh trestu než pokuta není vhodný.

Místo trestu zákazu činnosti zavádí znalecký zákon jiný institut a to zrušení oprávnění pro závažné porušení nebo opakované porušování povinnosti stanovené znaleckým zákonem.¹²⁰ Výklad institutu z pohledu zákonodárce není zřejmý, v důvodové zprávě se s ním nepočítalo. O zániku rozhoduje ministerstvo ve správním řízení, podle Organizačního řádu ministerstva je funkčně příslušné Oddělení licenční agendy znalců a tlumočnicků, tedy jiné oddělení než je příslušné k vedení přestupkového řízení (Oddělení metodiky a dohledové agendy znalců a tlumočnicků). Zrušení oprávnění není správní trest a jeho následky jsou závažnější než uložení pokuty, protože zasahují do veřejného subjektivního práva znalce.

Přísnost zrušení oprávnění spočívá i v absenci časového omezení zahájení řízení. U přestupku je ministerstvo limitováno promlčením. Komentář vymezuje vztah zrušení oprávnění s přestupkovým řízením takto *„využívání tohoto důvodu ke zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost by mělo být spíše výjimečné a také subsidiární ve vztahu k zahájení řízení o přestupku, které by mělo zpravidla dostat přednost. Teprve v případě, že je od počátku, prima*

---

¹²⁰ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, §§14 odst. 1 písm. e)

*facie, seznatelné, že by řízení o přestupku nebylo dostatečnou a přiléhavou odpovědí na porušení povinnosti znalce, je namístě iniciovat řízení o zrušení oprávnění vykonávat znaleckou činnost.*¹²¹ Není zřejmé, proč bylo při legislativním procesu ustoupeno od zákazu činnosti. Při tvoření hranice mezi přestupkem a důvodem pro zrušení znaleckého oprávnění je třeba posílené spolupráce obou oddělení ministerstva. Praktičtější pro tuto situaci by bylo, kdyby obě řízení vedlo jedno oddělení. Zákonem také není vyloučeno vedení přestupkového a zrušovacího řízení současně.

---

¹²¹ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 144

4. Přestupky na úseku znalecké činnosti a jejich vzájemné vztahy

4.1 Dělení přestupků

Znalecký zákon stanovuje jednotlivé skutkové podstaty přestupků v části páté.¹²² Přestupky je možné dělit na základě různých kritérií.

Zaprvé, přestupky můžeme dělit podle subjektu. Přestupek podle §39 ZnalZ může spáchat znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav. Tato práce se bude zabývat především těmito přestupky, neboť je typické, aby právě tyto osoby vykonávaly znaleckou činnost. Znalecký zákon ale počítá i s dalšími osobami. Přestupky podle §40 ZnalZ může spáchat osoba vykonávající jednorázově znaleckou činnost. Podle §41 ZnalZ může přestupek spáchat osoba jiná než znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav. Tato osoba se buď vydává za znalce, neoprávněně vykonává znaleckou činnost nebo po zániku oprávnění neodevzdá razítko či případně poruší mlčenlivost, jež je jí dána znaleckým zákonem.

Zadruhé lze přestupky dělit podle výše pokuty, kterou za jejich spáchání ministerstvo ukládá. Komentář uvádí, že „*Výše pokut je zákonodárcem odstupňována 3 maximálními výšemi pokut (do 75 000 Kč, 250 000 Kč a 500 000 Kč) za jednotlivé přestupky v závislosti na závažnosti jednotlivých přestupků vzhledem ke stupni jejich společenské škodlivosti.*“¹²³ Přestupky jsou tak rozděleny do tří kategorií. Nejméně závažné přestupky jsou podle §39 odst. 1 písm. d), m), n) a o), lze za ně uložit pokutu do 75 000 Kč. Středně závažné přestupky jsou podle §39 odst. 1 písm. f), i), k) a l), za které je možné uložit pokutu do 250 000 Kč. Nejzávažnější jsou přestupky podle §39 odst. 1 písm. a), b), c), e), g), h) nebo j), za které může být uložena pokuta až 500 000 Kč. Zákonem není stanoveno minimální výše pokuty.

Ministerstvo uloží pokutu vždy s ohledem na obecná pravidla ukládání správních trestů stanovená přestupkovým zákonem¹²⁴ a přizpůsobí ji jak skutkovému stavu jednotlivého případu, tak osobě konkrétního pachatele a jeho osobním a majetkovým poměrům.¹²⁵

---

¹²² Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39-42

¹²³ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 345

¹²⁴ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, §36 až § 44

Chráněným objektem je dle komentáře „především zájem na řádném, včasném a osobním výkonu znalecké činnosti pro potřeby orgánů veřejné moci i soukromých osob [přestupky pod písmeny a) až c), e), f), k), n), o)], ale také pořádek ve státní správě znalecké činnosti a její nerušený výkon [zejména přestupky pod písmeny d), i), j), m)] a ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků soudních a správních řízení i třetích osob [přestupky pod písmeny e) až h) a písmenem o)].“¹²⁶

Znalecký ani jiný zákon nevylučuje jednočinný ani vícečinný souběh jednotlivých přestupků a spáchání přestupků v souběhu je přitěžující okolností při ukládání trestu.¹²⁷ Spáchat přestupek ve spolupachatelství lze pouze v taxativně stanovených případech, a to dle §39 odst.1 písm. a), b), e) a k).¹²⁸

Zatřetí lze přestupky dělit podle toho, zda jsou obsaženy jak v novém tak starém znaleckém zákoně. V následující části práce jsou přestupky takto rozděleny podle jejich obsahu a probíhá porovnání přestupků obsažených novým znaleckým zákonem (ZnalZ) s přestupky předchozí úpravy (ZZT). V novém znaleckém zákoně nalezneme patnáct skutkových podstat přestupku. V předcházejícím znaleckém zákoně bylo skutkových podstat deset. Počet se tedy s novou úpravou navýšil o polovinu. Aktuálně platný zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech budu označovat jako ZnalZ nebo nový znalecký zákon. Již neplatný zákon č. 36/1967 Sb. o znalcích a tlumočnících budu označovat jako ZZT nebo starý znalecký zákon.

---

¹²⁵ Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 4. 2010, č. j. 1 As 9/2008-133 „Správní orgán ukládající pokutu za jiný správní delikt je povinen přihlídnout k osobním a majetkovým poměrům pachatele tehdy, pokud je podle osoby pachatele a výše pokuty, kterou lze uložit, zřejmé, že by pokuta mohla mít likvidační charakter, a to i v případech, kdy příslušný zákon osobní a majetkové poměry pachatele v taxativním výčtu hledisek rozhodných pro určení výše pokuty neuvádí.“

¹²⁶ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 355-356

¹²⁷ Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich §40 písm. b)

¹²⁸ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 3

4.2 Přestupky obsažené v novém i starém znaleckém zákoně

4.2.1 Výkon znalecké činnosti v oboru, pro které znalec nemá oprávnění

(§39 odst. 1 písm. a) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. a) a §25b odst. 1 písm. a) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že poruší povinnost stanovenou §1 odst. 3 ZnalZ, tedy vykoná znaleckou činnost v oboru, odvětví nebo případně specializaci, pro které nemá oprávnění vykonávat znaleckou činnost. Podle ZZT spáchá znalec přestupek tím, že poruší povinnost stanovenou §8 ZZT, tedy vykoná znaleckou činnost v oboru a odvětví, ve kterém nebyl jmenován. Skutková podstata přestupku se nezměnila, stále postihuje znalce, který vykonává znaleckou činnost v oboru, pro které nemá znalecké oprávnění. Podle ZnalZ lze za tento přestupek udělit pokutu až 500 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 100 000 Kč, znaleckému ústavu až 200 000 Kč.¹²⁹ Pro znalce je nyní pokuta 5krát a pro znalecký ústav a kancelář 2,5 krát vyšší.

Pro posouzení přestupku není rozhodné, zda znalec měl potřebné znalosti pro zodpovězení otázky. Rozhodné je, zda měl pro zodpovězení otázky oprávnění v odpovídajícím oboru, odvětví a případně specializaci. Absenci oprávnění nelze zhojit ani dodatečným zápisem.

Obory a odvětví jsou stanoveny vyhláškou Ministerstva spravedlnosti č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví, a to v příloze 1. Ministerstvo také na webových stránkách zveřejnilo specializace k některým oborům a odvětvím.¹³⁰ Také zveřejnilo článek, kde upřesňuje povahu specializací. Ministerstvo uvedlo“ *„V souvislosti s účinností nové právní úpravy znalecké činnosti proto Ministerstvo spravedlnosti v rámci své koncepční a metodické činnosti vytváří quasi-uzavřený seznam znaleckých specializací, čímž dojde k systematickému sjednocení znaleckých oprávnění a standardizaci znalecké činnosti. Nová koncepce znaleckých oprávnění tak kromě zjednodušení vyhledávání znalců přinese také zvýšení právní jistoty stran rozsahu znaleckého oprávnění. Seznam je vytvářen ve spolupráci s významnými odbornými institucemi a odborníky z praxe.*

---

¹²⁹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. c), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnicích §25a odst. 3, §25b odst. 3

¹³⁰ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Obory, odvětví, specializace, stav k 20.6.2023*, [online], [cit. 2023-07-13], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/wp-content/uploads/2023/06/Obory-odvetvi-specializace-stav-k-20.6.2023-4.pdf>

*Tento seznam se může v budoucnu aktualizovat a rozšiřovat tak, aby odpovídal agilním potřebám znalecké praxe, přičemž k takovým změnám bude docházet výhradně na základě kvalifikovaného podnětu zdůvodňujícího potřebu zavedení navrhované specializace, a to na základě předchozí širší odborné diskuze.*¹³¹ Komentář uvádí¹³², že si specializaci může zvolit znalec a pokud si nezvolí žádnou vznikne domněnka, že je odborník v celém zapsaném oboru nebo odvětví. Závěrečné slovo v zápisu nových specializací bude mít ministerstvo, nebo následně jeho nadřízené orgány.

Problém může nastat u odvětví, oborů a specializací, kde není jasná a zřetelná hranice jednotlivých oborů.¹³³ K problému hraničních otázek se vyjádřil ve své judikatuře i Nejvyšší soud. Stanovil, že pokud je třeba znalost více oborů je možné ustanovit znalce, do jehož oboru spadá převážně nebo je možné zvolit znalce, který má všeobecné zaměření, a tento si může pro vypracování posudku přibrat konzultanta.¹³⁴ Konzultant však smí řešit pouze dílčí otázky. Řešením také může být zvolení dvou nebo více znalců z prolínajících se nebo hraničních oborů. Tento postup je však nákladnější a znalci musí spolupracovat a vytvořit společný závěr, což může být u některých případů obtížné.

4.2.2 Porušení povinnosti vykonat znaleckou činnost s odbornou péčí (řádně), nezávisle, nestranně, ve sjednané době nebo osobně

(§39 odst. 1 písm. b) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. a), b) a §25b odst. 1 písm. a), b) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že poruší povinnost stanovenou §1 odst. 4 ZnalZ, tedy nevykoná znaleckou činnost s odbornou péčí, nezávisle, nestranně, ve sjednané nebo stanovené době nebo osobně. Stará znalecká úprava postihuje toto jednání znalce odděleně ve dvou skutkových podstatách. Podle písm. a) spáchá znalec přestupek tím, že poruší povinnost stanovenou §8 ZZT, tedy nevykoná znaleckou činnost řádně nebo ve stanovené lhůtě. Podle

---

¹³¹ Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Znalecké specializace (část I.)* [online], [cit. 2023-07-13], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/znalecke-specializace-cast-i/>

¹³² KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 12

¹³³ KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 256

¹³⁴ Rozsudek Nejvyššího soudu, ze dne 10. srpna 2010, sp. zn. 21 Cdo 149/2009 „*Je-li k posouzení této skutkové otázky zapotřebí odborných znalostí z více lékařských oborů (specializací), je v občanském soudním řízení možné ustanovit buď znalce, do jehož odvětví posuzovaná otázka spadá převážně, anebo znalce, jehož odvětví má všeobecné zaměření s tím, že znalci je povoleno přibrání konzultanta z příslušného oboru.*“

písm. b) spáchá znalec přestupek tím, že poruší povinnost stanovenou §10 ZZT, tedy nevykoná znaleckou činnost osobně.

Přestupky podle §39 odst. 1 písm. a), b) ZnalZ a podle §25a odst. 1 písm. a), b) ZZT trestají porušení základních povinností znalce. Starý znalecký zákon z těchto povinností vytknul osobní výkon činnosti a stanovil pro něj samostatnou skutkovou podstatu v písm. b). Zbývající povinnosti (řádný, včasný výkon a výkon v oboru) společně postihuje v písm. a). Nový znalecký zákon toto rozdělení nezachoval. V samostatné skutkové podstatě pod písm. a) stíhá výkon znalecké činnosti mimo znalecké oprávnění. Zbývající povinnosti (výkon s odbornou péčí, nezávisle, nestranně, ve sjednané době a osobně) postihuje v písm. b).

Podle ZnalZ lze za porušení výše uvedených základních povinností udělit pokutu až 500 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci za nevykonání činnosti osobně pokuta až 50 000 Kč, znaleckému ústavu až 100 000 Kč. Za nevykonání činnosti řádně nebo ve stanovené lhůtě hrozí znalci pokuta až 100 000 Kč, znaleckému ústavu až 200 000 Kč.¹³⁵ Ze stanovení výše pokut je zřejmé, že starý znalecký zákon považoval porušení osobního výkonu znalecké činnosti za méně závažný přestupek než porušení povinnosti vykonávat znaleckou činnost řádně a včas. Nový znalecký zákon naopak všechny základní povinnosti znalce považuje za stejně závažné a uděluje za ně stejnou výši pokuty, která je však vyšší než stanovil ZZT. Nová úprava je tedy v trestání těchto přestupků přísnější.

Nový znalecký zákon nahradil povinnost řádného výkonu znalecké činnosti pojmem výkon znalecké činnosti s odbornou péčí. Oba tyto pojmy nejsou zákonem definovány a jsou tedy neurčitými právními pojmy a nelze taxativně stanovit jejich obsah. Jejich obsah dovozujeme na základě rozhodovací praxe ministerstva, judikatury, odborné literatury a důvodové zprávy.

Pojem odborná péče definuje důvodová zpráva jako „*schopnost jednat se znalostí a pečlivostí, která je spojena s určitým povoláním nebo stavem. K naplnění povinnosti jednat s odbornou péčí se vyžaduje zejména znalost příslušných právních předpisů (odbornost) a jednání v souladu s těmito předpisy, včetně povinnosti předcházet škodám.*“¹³⁶ Dozvídáme se tedy, jak zákonodárce pojem odborná péče zamýšlel. Komentář dále uvádí demonstrativní seznam

---

¹³⁵ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. c) , zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3, §25b odst. 3

¹³⁶ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

porušení odborné péče: „i) nedostatečnost vstupů – například znalec vychází z neúplných nebo vnitřně rozporných podkladů, ..., ii) metodologické vady – například je použita neznámá, nepřijatelná či nepřijatelná metoda zkoumání anebo je určitá metoda nesprávně aplikována na zjištěný skutkový stav, volba metody znalce není uspokojivě zdůvodněna; iii) myšlenkové vady – například vady úsudku, porušení pravidel logického myšlení, svévolná selekce faktů, odchýlení se od zadání; iv) omyly a přehlédnutí nebo v) nepřijatelné posuzování právních otázek znalce.“¹³⁷

Nepřijatelnost právních otázek judikoval i Nejvyšší správní soud: „Znalci se ve správním nebo soudním řízení přibírají k tomu, aby jednak pozorovali skutečnosti, jejichž poznání předpokládá zvláštní odborné znalosti, jednak z takovýchto pozorování vyvozovali znalecké úsudky (posudky). Znalci se však nepřibírají, aby sdělovali úřadu nebo soudu své názory a úsudky o otázkách rázu právního nebo o otázkách, k jejichž správnému porozumění a řešení není zapotřebí odborných vědomostí nebo znalostí, nýbrž stačí, s ohledem na povahu okolností případu, běžná soudcovská zkušenost a znalost. Ve správním řízení vedle toho platí, že se znalec nepřibírá též tehdy, pokud správní orgán disponuje potřebnými odbornými znalostmi či si může opatřit odborné posouzení předmětných skutečností ze strany jiného správního orgánu (srov. § 56 správního řádu z roku 2004).¹³⁸ Problematiku právních a skutkových znaleckých otázek podrobněji rozebírají předcházející kapitoly mé práce.

Pokud znalec posuzuje právní otázku, přichází v úvahu podřazení jednání pod dvě možné skutkové podstaty přestupku. První je přestupek podle §39 odst. 1 písm. a) ZnalZ, který postihuje znalce, jenž vykonal znaleckou činnost v oboru, pro který znalec nemá znalecké oprávnění. Obor, jež by znalce opravňoval k zodpovídání právních otázek, neexistuje. Tato skutková podstata není proto přílehlavá. Znalec tak poruší povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí podle §39 odst. 1 písm. b) ZnalZ.

Příklady porušení odborné péče z právní praxe se dozvídáme z rozhodovací praxe ministerstva. Ministerstvo pravomocně odstíhalo znalce za porušení odborné péče spočívající v tom, že „vyslovil závěry o neschopnosti pana JV ke dni 14. 11. 2018 vidět do blízka, přitom ve

---

¹³⁷ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 359-360

¹³⁸ Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. května 2010, č. j. 1 Afs 71/2009-113

znaleckém posudku neuvedl, z jakých dat při vyslovení závěru vycházel, z jakých zdrojů tato data sebral a jak je odborně analyzoval, takže z posudku nelze zjistit, o co opřel závěry v posudku vyslovené, v důsledku čehož jím vytvořený posudek trpí vadou nepřezkoumatelnosti.“¹³⁹

Dalším příkladem porušení odborné péče z rozhodovací praxe je jednání znalce, který „ (i) v odpovědi na zadání znaleckého posudku uvádí obvyklou cenu nemovité věci ve výši 0 Kč, a zároveň uvádí, že obvyklá cena nemovité věci nebyla stanovena, což činí posudek vnitřně rozporným; (ii) při stanovení ceny obvyklé tuto cenu určil pouze na základě skutečnosti, že pozemek vykazuje určité uvedené vlastnosti, aniž by pro stanovení závěru využil relevantní metodologie typické pro daný obor, tedy vykonal znaleckou činnost v rozporu se standardem dobré praxe v oblasti oceňování.“¹⁴⁰ Znalec spáchal přestupek v souběhu s přestupkem podle §39 odst. 1 písm. k) a byla mu uložena pokuta ve výši 10 000 Kč.

Pojem řádný výkon znalecké činnosti je definován komentářem jako „povinnost provedení znaleckého nebo tlumočnického úkonu za dodržení stanovených náležitostí úkonu (posudku nebo překladu). Tato povinnost v sobě zahrnuje i řádný způsob zpracování (metodu) zadaného znaleckého (tlumočnického) úkolu, nejčastěji posudku (překladu).“¹⁴¹ Ministerstvo spravedlnosti upřesnilo výklad v instrukci z roku 2017 kdy: „řádným výkonem znalecké nebo tlumočnické činnosti ve smyslu § 8 zákona o znalcích a tlumočnících se rozumí nejen dodržení stanovených formálních a obsahových náležitostí úkonu (§ 13 a § 14 vyhlášky), ale též provedení úkonu s náležitou odbornou péčí (lege artis). Správní orgán je oprávněn ověřit, zda je závěr posudku přezkoumatelný a postup znalce opakovatelný, zda neodporuje zásadám formální logiky, zda měl znalec k dispozici všechny relevantní podklady a náležitě je v posudku označil a zda s přihlédnutím ke vstupním informacím použil určitou metodu, postup či údaj důvodně.“¹⁴²

Řádný výkon znalecké činnosti v sobě obsahuje jak povinnost znalce obsáhnout všechny náležitosti znaleckého posudku stanovené zákonem, tak povinnost zpracovat posudek bez vad a jiných pochybení, jež by mohlo narušit jeho věrohodnost a vzbudit pochybnost o odbornosti

---

¹³⁹ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 26. ledna 2023, č. j. MSP-79/2022-OINS-SRZT/3

¹⁴⁰ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 16. května 2022, č. j. MSP-29/2022-OINS-SRZT/3

¹⁴¹ DÖRFL, Luboš. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2009, ISBN: 978-80-7400-148-2, str. 47

¹⁴² Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 8/2017, ze dne 23. 11. 2017, č. j. MSP-26/2017-OJD-ORG/32, o správním řízení ve věcech znalců a tlumočnicků a o některých dalších otázkách

znalce. Pro řádnost výkonu je také nezbytné postupovat v souladu s obecně uznávanými metodami daného odvětví.

Příklad porušení povinnosti řádného výkonu znalecké činnosti nalézáme i v judikatuře. Znalec se dopustil přestupku podle §25a odst. 1 písm. a) ZZT tím, že „ve znaleckém posudku neuvedl, jaké informace získal při místním šetření a jak k nim přihlédl, neodpověděl na položenou otázku a závěr posudku převzal od jiné osoby, když ve vlastním závěru odpověděl textem výrazně se podobajícím závěru provedenému jiným subjektem.“¹⁴³ Dalším příkladem porušení povinnosti řádného výkonu znalecké činnosti z rozhodovací praxe ministerstva je jednání znalce, který „při určení ceny obvyklé: a) vytvořil porovnávací vzorek čítající šest cen za pronájem nemovitostí, aniž by v posudku uvedl, z jakého zdroje informace o použitých cenách získal a aniž by uvedl, k jakému datu se tyto ceny vztahují, tudíž nelze přezkoumat, zda jsou obviněným použité ceny věrohodné a relevantní; b) do porovnávacího vzorku zahrnul nabídkové ceny za pronájem nemovitostí, které oproti oceňované nemovitosti nemají vybavení pro provoz stanice technické kontroly, a tuto skutečnost při porovnání nezohlednil, tudíž neporovnával nemovitosti srovnatelné; c) ceny zahrnuté do porovnávacího vzorku upravil koeficienty odlišnosti, aniž by uvedl, jakými úvahami se při stanovení koeficientů řídil, takže nelze přezkoumat, zda jím zvolené koeficienty jsou opodstatněné; d) při stanovení obvyklé ceny nevyšel z jednotkové ceny za m², takže výsledná cena nezohledňuje velikost pronajímané nemovitosti.“¹⁴⁴ V tomto případě ministerstvo přezkoumávalo věcnou správnost postupu znalce a soulad postupu znalce se zákonem o oceňování majetku.¹⁴⁵ Z výše uvedených příkladů plyne, že ministerstvo se v praxi zabývá jak obecnými pochybeními znalců (znalec nezodpověděl otázku) tak velmi konkrétními odbornými pochybeními znalců (pochybení při sestavování porovnávacího vzorku u posuzování ceny nemovitosti).

Po porovnání obou zákonů je tedy zřejmé, že rozsah pojmu řádného výkonu znalecké činnosti je širší než rozsah pojmu výkon znalecké činnosti s odbornou péčí. Nový znalecký zákon se věnuje náležitostem znaleckého posudku v §28 a pro jeho porušení stanovuje zvláštní

---

¹⁴³ Rozsudek Krajského soudu v Praze, ze dne 26. října 2017, č.j. 51 A 11/2016-58

¹⁴⁴ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 9. prosince 2022, č. j. MSP-82/2022-OINS-SRZT/3, str. 1

¹⁴⁵ Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku

skutkovou podstatu přestupku.¹⁴⁶ Vyjímá je tedy z odborné péče (v předchozí úpravě řádného výkonu) a stanovuje jim vlastní speciální úpravu přestupku.

Přestupek podle písm. b) dále postihuje znalce, jenž nevykoná znaleckou činnost nezávisle a nestranně. Nezávislost znalce vychází z jeho svobody. Znalcovu svobodu ve výkonu znalecké činnosti omezuje pouze ministerstvo výkonem dohledu a trestáním za přestupky. Komentář¹⁴⁷ uvádí několik příkladů narušení nezávislosti znalce. Prvním příkladem je situace, kdy znalec má pouze jednoho zákazníka, přičemž znalecká činnost je hlavním zdrojem jeho obživy. Dalším narušením nezávislosti může být situace, kdy znalec je členem znalecké kanceláře nebo ústavu a jeho nadřízený kontroluje a ovlivňuje jeho práci. Nestrannost znalce předpokládá absenci vztahu znalce k věci a subjektům zúčastněným při výkonu znalecké činnosti. Znalec tedy poruší povinnost nestrannosti, pokud nějaký takový vztah existuje.

Přestupek také postihuje znalce, který nevykoná znaleckou činnost ve sjednané nebo stanovené době. Doba může být vrchnostensky stanovena soudem nebo jiným orgánem, jež vede řízení. Dále může být stanovena smluvně. Pokud tato doba uplyne a znalec neprovede znalecký úkon, dopouští se přestupku. Komentář uvádí, že „*nepatrné překročení uvedené doby nelze s ohledem na mizivou společenskou škodlivost považovat za přestupek.*“¹⁴⁸ Z judikatury ministerstva¹⁴⁹ dále vyplývá, že odpovědnost za tento přestupek nelze zprostit z důvodu, že znalec v rozhodném období nedisponoval odpovídajícím materiálním a personálním vybavením pro výkon znalecké činnosti, že si znalec za opožděně podaný znalecký posudek neúčtuje žádnou odměnu. Ministr dále objasňuje vztah uložené pořádkové pokuty a odpovědnosti za přestupek. „*Nejde o porušení zákazu dvojího postihu (ne bis in idem). ... Oba instituty mají odlišnou povahu a odlišný účel. Uložení (třeba i opakované) pořádkové pokuty znalci je výlučně opatřením donucujícím ke splnění procesní povinnosti, zatímco pokuta uložená je v přestupkovém řízení trestní sankcí, jež plní především funkci preventivní a represivní.*“¹⁵⁰

---

¹⁴⁶ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 1 písm. k)

¹⁴⁷ KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 46

¹⁴⁸ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 360

¹⁴⁹ Rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 3. února 2016, č. j. MSP-12/2015-LO-ROZ/9

¹⁵⁰ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 361, převzato z Rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 3. února 2016, č. j. MSP-12/2015-LO-ROZ/9

Poslední povinností, jež přestupek postihuje, je osobní výkon znalecké činnosti. Znalec musí vykonávat znaleckou činnost osobně, znalecké oprávnění se váže pouze na jeho osobu. Je možné, aby si pro dílčí otázky přibral konzultanta a to se souhlasem zadavatele a tuto skutečnost musí uvést ve znaleckém posudku a dostatečně ji odůvodnit. Jako příklad porušení této povinnosti komentář uvádí situaci, kdy znalec „přijímá velké množství posudků, jejichž zpracování svěřuje osobám méně kvalifikovaným nebo v podřízeném postavení, a následně pouze opatří elaborát svým podpisem a otiskem znalecké pečeti.“¹⁵¹

4.2.3 Výkon znalecké činnosti navzdory pozastavení oprávnění

(§39 odst. 1 písm. c) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. i) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že v rozporu s §13 ZnalZ vykoná znaleckou činnost v době pozastavení oprávnění vykonávat tuto činnost. Přestupek podle ZZT spáchá znalec tím, že v rozporu s §20 odst. 4 vykoná znaleckou činnost v době pozastavení práva tuto činnost vykonávat. Skutková podstata přestupku zůstala po novelizaci v materiálně stejném znění, pouze se drobně změnila textace. Podle ZnalZ lze za tento přestupek udělit pokutu až 500 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 100 000 Kč.¹⁵² Pro znalce je nyní pokuta 5krát vyšší. Obdobná skutková podstata pro znalecký ústav není v §25b ZZT obsažena.

Důvody pro pozastavení znaleckého oprávnění podrobněji rozebírají předchozí kapitoly mé práce. Znalec se nedopustí přestupku, pokud postupuje v souladu s §13 odst. 4 ZnalZ¹⁵³, tedy musí dokončit rozpracované znalecké posudky a v případě vyzvání doplnit již dokončené posudky. Znalec je také oprávněn vyúčtovat znalečné nebo odměnu za vypracování znaleckého posudku a uplatňovat práva s tímto procesem spojená.

---

¹⁵¹ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 362

¹⁵² Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. c), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnicích §25a odst. 3

¹⁵³ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §14 odst. 4, věta druhá „Pozastavením oprávnění vykonávat znaleckou činnost však není dotčena povinnost dokončit již rozpracované znalecké posudky a doplnit nebo vysvětlit již podané znalecké posudky, pokud to není v rozporu s důvodem pozastavení činnosti.“

4.2.4 Výkon znalecké činnosti navzdory vyloučení znalce

(§39 odst. 1 písm. e) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. d), §25b odst. 1 písm. d) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že v rozporu s §18 ZnalZ neoznámí zadavateli bezodkladně skutečnost, pro kterou nesmí vykonat znalecký úkon, nebo vykoná znalecký úkon ve věci, v níž měl být vyloučen. Přestupek podle ZZT spáchá znalec tím, že v rozporu s §11 podá znalecký posudek ve věci, z níž byl jako znalec vyloučen. Podle ZnalZ lze za tento přestupek udělit pokutu až 500 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 100 000 Kč, znaleckému ústavu až 200 000 Kč.¹⁵⁴ Pro znalce je nyní pokuta 5krát a pro znalecký ústav a kancelář 2,5 krát vyšší.

Skutková podstata přestupku se po novelizaci rozšířila o oznamovací povinnost. Rozdílnost skutkové podstaty také spočívá také v tom, že dle ZZT bylo třeba, aby byl znalec již z věci vyloučen. Nový znalecký zákon nad rámec přidává i situace, kdy znalec měl být vyloučen, avšak zatím vyloučen nebyl, např. orgán veřejné moci zatím nevydal rozhodnutí o vyloučení nebo skutečnosti odůvodňující vyloučení vyšly najevo až v přestupkovém řízení.

Komentář uvádí, že tato skutková podstata je duplicitní s písm. b)¹⁵⁵ v rozsahu porušení povinnost nezávislosti a nestrannosti znalce, protože : „*institut vyloučení totiž chrání vlastnosti, jako je nestrannost a nezávislost znalecké činnosti.*“¹⁵⁶ Autor komentáře vyjadřuje obavy o existenci jednání znalce, které by bylo v rozporu s nestranností a nezávislostí znalce, avšak zároveň nenaplněvalo skutkovou podstatu přestupku o vyloučení znalce. Chráněným zájmem u obou přestupků je zájem na řádném, včasném a osobním výkonu znalecké činnosti pro potřeby orgánů veřejné moci i soukromých osob popř. ochrana práv a oprávněných zájmů účastníků soudních a správních řízení i třetích osob. Vzhledem k výše uvedenému je souběh těchto dvou přestupků vyloučen. V předcházející úpravě (ZZT) nebyla nezávislost a nestrannost zmíněna v žádné skutkové podstatě přestupku, a tedy nevznikal problém duplicity.

Z judikatury se dozvídáme příklady jednání, kdy je (příp. měl být) znalec vyloučen nebo je důvodná pochybnost o jeho podjatosti, a tedy nemůže vykonávat znaleckou činnost. Např. znalec

---

¹⁵⁴ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. a), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3, §25b odst. 3

¹⁵⁵ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 1 písm. b) „*Znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 1 odst. 3 nebo 4 nevykoná znaleckou činnost s odbornou péčí, nezávisle, nestranně, ve sjednané nebo stanovené době nebo osobně.*“

¹⁵⁶ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 360

je zaměstnancem poškozeného¹⁵⁷, účastník a znalec mají pracovní poměr k témuž zaměstnavateli¹⁵⁸, znalec má blízký příbuzenský poměr se státním zástupcem činným v projednávané věci¹⁵⁹, znalec již před podáním znaleckého posudku vyslovil na věc určitý názor¹⁶⁰ nebo situace, kdy z vyjádření znalce vyplývá, že přesvědčen o vině účastníka již předem.¹⁶¹

4.2.5 Odmítnutí znaleckého úkonu

(§39 odst. 1 písm. f) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. e) ZZT, §25b odst. 1 písm. e) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že v rozporu s §19 odmítne orgánu veřejné moci provést znalecký úkon, nebo v rozporu s §28 odst. 6 odmítne orgánu veřejné moci písemný znalecký úkon osobně stvrdit, doplnit nebo jeho obsah blíže vysvětlit. Přestupek podle ZZT spáchá znalec tím, že v rozporu s §12 bez vážných důvodů odmítne orgánu veřejné moci podat znalecký posudek. Skutková podstata přestupku se po novelizaci rozšířila o povinnost osobního stvrzení a doplnění znaleckého posudku. Tento přestupek může znalec spáchat pouze ve vztahu k orgánu veřejné moci, nikoliv soukromoprávnímu zadavateli. Ze skutkové podstaty přestupku vyplývá, že ministerstvo zahájí řízení o přestupku na základě oznámení.

Podle ZnalZ lze za tento přestupek udělit pokutu až 250 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 100 000 Kč, znaleckému ústavu až 200 000 Kč.¹⁶² S novelizací došlo ke zvýšení pokuty, pro znalce je nyní pokuta 2,5 krát a pro znalecký ústav a kancelář 1,25 krát vyšší. Starý znalecký zákon tento přestupek řadí, vzhledem k výši pokuty, mezi přestupky nejzávažnější. Nový znalecký zákon jej řadí mezi středně závažné přestupky, a tak maximální výše pokuty nestoupá tolik, jako u předcházejících přestupků.

Oba znalecké zákony upravují institut odmítnutí provedení znaleckého úkonu resp. podání znaleckého posudku. Znalec musí provést aktivní jednání, jímž úkon odmítne. Nečinnost postihuje přestupek podle písm. b), kdy znalec neplní ve stanovené době.

---

¹⁵⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu, ze dne 3. května 2009, sp. zn. Tz 85/2000

¹⁵⁸ Nález Ústavního soudu, ze dne 25. června 2003, sp. zn. II. ÚS 35/03

¹⁵⁹ Rozsudek Nejvyššího soudu, ze dne, 25. dubna 2001, sp. zn. 5 Tz 63/2001

¹⁶⁰ Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 1993, sp. zn. 5 To 21/93

¹⁶¹ Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 18. března 1986, sp. zn. 6 Tz 4/86

¹⁶² Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. b), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3, §25b odst. 3

Starý znalecký zákon dával znalci povinnost podat posudek orgánu veřejné moci a ve většině případů nebylo možné znalecký posudek odmítnout. Z této povinnosti platí výjimka, a to pokud je znalec z věci vyloučen pro podjatost podle §11 ZZT. Skutková podstata přestupku však netrestá znalce, který odmítne podat znalecký posudek, nýbrž znalce, který odmítne podat znalecký posudek bez vážných důvodů. Ač tedy znalec ze zákona nemá právo odmítnout znalecký posudek, přestupkovou odpovědnost nastupuje pouze, pokud ho odmítne podat bez vážných důvodů. Ze zákona ani prováděcí vyhlášky není zřejmé, co lze považovat za vážný důvod. Výklad tohoto pojmu tedy prováděly krajské soudy, jež vedly přestupkové řízení. Judikatura v této problematice není dostupná.

Nový znalecký zákon upravuje problematiku konkrétněji. V §19 ZnalZ stanovuje seznam případů, kdy znalec musí odmítnout provedení znaleckého úkonu.¹⁶³ Pokud je zadavatelem orgán veřejné moci, je tento výčet taxativní. Tři z důvodů jsou velmi konkrétní a jasně vymezené. Znalec musí odmítnout provedení úkonu, pokud má pozastavené oprávnění, pokud nemá oprávnění v příslušném oboru a pokud vykonává znaleckou činnost v rámci znalecké kanceláře. Pokud znalec neodmítne, dopustí se přestupků podle odpovídajících ustanovení. Zbylé dva důvody jsou značně abstraktní a individuální. Znalec odmítne (resp. musí odmítnout) pokud „*mu počet nebo povaha zadaných, dosud nezpracovaných znaleckých posudků neumožňuje podat další znalecký úkon s odbornou péčí a včas.*“¹⁶⁴ Je na každém znalci, aby posoudil, zda je schopen posudek zpracovat včas a s odbornou péčí. Pokud sám zjistí, že je zaneprázdněn a znaleckou činnost nemůže vykonat na požadované úrovni, je povinen znalecký úkon odmítnout. Pokud i přes tuto skutečnost znaleckou činnost vykoná nekvalitně, bude přestupkově odpovědný dle odpovídajícího ustanovení.

Druhým důvodem pro odmítnutí je „*že mu závažné zdravotní okolnosti, závažná rodinná situace, mimořádné nebo neočekávané pracovní povinnosti neumožňují vykonat úkon s odbornou péčí a včas, nebo tak stanoví jiný zákon.*“¹⁶⁵ Odmítnutí z těchto důvodů není povinné, jde o možnost znalce. Pokud by důvody jako je např. nemoc, práce nebo rodina měli ovlivňovat znalce

---

¹⁶³ „*Odstavec 1 začíná slovy „Znalec odmítne“... Nemá ani možnost volby. Zákon mu to přikazuje.*“ KŘÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 122

¹⁶⁴ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §19 odst. 1 písm. c)

¹⁶⁵ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §19 odst. 2

dlouhodobě, je povinen požádat o pozastavení výkonu činnosti podle § 13 odst. 2 písm. b).¹⁶⁶ Příkladem odmítnutí vykonat úkon upraveným v jiném zákoně může být situace, kdy by znalec sebe nebo osoby blízké vystavil nebezpečí trestního stíhání.

Díky nové úpravě by měly vymizet situace, kdy znalec není z časových nebo zdravotních důvodů schopen vykonat činnost kvalitně, nicméně i přesto má povinnost vykonat znaleckou činnost řádně a včas. Téměř automaticky tak spáchá přestupek. Vzhledem k větší benevolenci zákona je však třeba, aby orgán veřejné moci prověřil důvod odmítnutí, a nedocházelo tak k zneužívání institutu. Orgán veřejné moci může na základě §29 odst. 5 nahlédnout i do neveřejné části evidence posudků a ověřit si znalcem uvedené skutečnosti. K tomuto postupu nabádá i důvodová zpráva: *„je zapotřebí, aby se i soudy aktivně zajímaly o důvod odmítnutí a případně nahlížely do evidence znaleckých posudků, neboť je-li znalec schopen zpracovávat znalecké posudky pro jiné zadavatele než orgány veřejné moci, měl by být schopen zpracovat znalecké posudky i pro ně.“*¹⁶⁷

Nový znalecký zákon do skutkové podstaty přidává odmítnutí osobní stvrzení, doplnění a vysvětlení obsahu znaleckého úkonu. Znalec má tuto povinnost ve vztahu k orgánu veřejné moci. Zadavatelem však nutně nemusí být sám tento orgán. Postačí, aby měl být posudek u takového orgánu použit. Podle nového zákona tak může tento přestupek spáchat i znalec, jehož zadavatelem není orgán veřejné moci. Zákon neupravuje žádné výjimky z této povinnosti, což se může stát výkladovým problémem. Není zřejmé, zda může znalec odmítnout např. z důvodu nemoci, rodinné situace nebo jiného výše uvedeného důvodu odmítnutí podle §19 ZnalZ.

Nová úprava dává znalci větší možnost a svobodu znalecký úkon odmítnout bez přestupkové odpovědnosti. Na druhou stranu mu stanovuje novou povinnost doplnění, stvrzení a vysvětlení znaleckého posudku, ze které nestanovuje výjimku. Tato povinnost byla zákonodárcem zřejmě doplněna z důvodu zrušení povinnosti vykonat znalecký úkon pro orgán veřejné moci. Zároveň rozšiřuje okruh posudků, jež mohou naplnit tuto skutkovou podstatu, o posudky zadané soukromými zadavateli. Nová úprava je tedy v tomto aspektu přísnější, nicméně zmírnila velmi tvrdou povinnost výkonu znalecké činnosti pro orgány veřejné moci.

---

¹⁶⁶ KŘÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 125

¹⁶⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

4.2.6 Porušení povinnosti mlčenlivosti a poučení dalších osob

(§39 odst. 1 písm. g) a h) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. c), 25b odst. 1 písm. c) ZZT)

Nový znalecký zákon se zabývá mlčenlivostí ve dvou skutkových podstatách. Přestupek podle písm. g) spáchá znalec tím, že v rozporu s §20 odst. 1 nezachová mlčenlivost o skutečnostech, o kterých se dozvěděl v souvislosti s výkonem své znalecké činnosti. Přestupek podle písm. g) spáchá znalec tím, že v rozporu s §20 odst. 2 poruší povinnost poučit další osoby o povinnosti mlčenlivosti. Přestupek podle ZZT spáchá znalec tím, že v poruší povinnost zachovávat mlčenlivost podle §10a nebo o této povinnosti nepoučí další osoby. Nová úprava tedy rozdělila skutkovou podstatu na dva přestupky, zachování mlčenlivosti osobou znalce a poučení třetích osob o mlčenlivosti znalcem. Za přestupky podle ZnalZ udělit pokutu až 500 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 100 000 Kč, znaleckému ústavu až 200 000 Kč.¹⁶⁸ Pro znalce je nyní pokuta 5krát a pro znalecký ústav a kancelář 2,5 krát vyšší.

Ve starém znaleckém zákoně je mlčenlivost upravena v §10a. Zprostit znalce nebo jiné osoby povinnosti zachovávat mlčenlivost může zadavatel. Znalec se dále nedopustí přestupku, pokud použije informace přiměřeným způsobem pro vědecké nebo vzdělávací účely. Mlčenlivost platí i pro konzultanty a jiné osoby, které se na znalecké činnosti podílí. Znalec musí tyto osoby písemně poučit. ZZT neobsahuje skutkovou podstatu, jež by trestala porušení mlčenlivosti jiné osoby než znalce nebo znaleckého ústavu.

Nová znalecká úprava obsahuje mlčenlivost v §20. Stejně jako v předcházející úpravě může zprostit znalce nebo jiné osoby povinnosti zachovávat mlčenlivost zadavatel. K využití informací a skutečností pro vědecké nebo vzdělávací účely přidává podmínku užití v anonymizované podobě. Mlčenlivost znalce dále neplatí ve vztahu k orgánu veřejné moci, jež vede řízení, kde byl posudek použit. Také neplatí vůči ministerstvu v pozici dohledového orgánu nad znaleckou činností. Znalec je zproštěn mlčenlivosti, pokud je proti němu v souvislosti se znaleckým úkonem vedeno soudní nebo správní řízení, a nebo v řízení proti zadavateli. Rovněž jako podle staré úpravy, musí znalec o mlčenlivosti písemně poučit konzultanty a jiné osoby podílející se na znalecké činnosti. V ostatních výše nevyjmenovaných případech má znalec přestupkovou odpovědnost za porušení mlčenlivosti nebo povinnosti poučit jiné osoby o

---

¹⁶⁸ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. c), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3, §25b odst. 3

mlčenlivosti. Znalec neodpovídá za případy, kdy poruší mlčenlivost jím řádně poučená jiná osoba. Pokud tato osoba poruší mlčenlivost, dopustí se přestupku podle §41 odst. 1 písm. d) a hrozí ji pokuta až 500 000 Kč. Za přestupek bude stíhána ministerstvem nezávisle na znalci.

Příkladem porušení mlčenlivosti z rozhodovací praxe ministerstva je jednání znalce, který „sdělil České televizi, že společnost (anonymizováno) jeden ze subjektů vyšetřovaných orgány činnými v trestním řízení v souvislosti s havárií na řece (anonymizováno), je na základě jím zjištěného stavu mimo podezření, přestože se jednalo o skutečnost, kterou se obviněný dozvěděl v rámci zpracování znaleckého posudku..., (ii) poskytl redaktorce Deníku Referendum telefonický rozhovor..., přitom v rozhovoru sdělil jaké byly výsledky jím provedených měření, jak funguje systém správy odpadních vody ve společnosti (anonymizováno), že dospěl v rámci výkonu své znalecké činnosti ke stejným výsledkům jako Česká inspekce životního prostředí a že jeden z prověřovaných subjektů je mimo podezření, přestože se jednalo o skutečnosti, které se obviněný dozvěděl v rámci zpracování znaleckého posudku ....“¹⁶⁹ Znalci byla za tento skutek uložena pokuta ve výši 9 000 Kč.

V odůvodnění výše citovaného rozhodnutí ministerstvo popisuje důležitost mlčenlivosti „Mlčenlivost je jedním ze základních předpokladů řádného výkonu znalecké činnosti. Pokud by se zadavatelé nemohli spolehnout na to, že znalec nezachová diskrétnost nejen ohledně důvěrných informací, ale též samotných výsledků šetření, byla by vážně narušena důvěra ve znaleckou činnost.“¹⁷⁰

4.2.7 Znalecký posudek neobsahuje zákonem požadované náležitosti

(§39 odst. 1 písm. k) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. f), §25b odst. 1 písm. f) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že v rozporu s §28 nezajistí, aby znalecký posudek obsahoval veškeré požadované náležitosti. Přestupek podle ZZT spáchá znalec tím, že v rozporu s §13 opakovaně nepodepíše nebo nepřipojí otisk pečeti na písemný znalecký posudek. Za přestupek podle ZnalZ lze udělit pokutu až 250 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 50

---

¹⁶⁹ Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 5. října 2022, č. j. MSP-502022-OINS-SRZT/20, str. 1

¹⁷⁰ Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 5. října 2022, č. j. MSP-502022-OINS-SRZT/20, str. 6, bod 31

000 Kč, znaleckému ústavu až 100 000 Kč.¹⁷¹ Pro znalce je nyní pokuta 5 krát a pro znalecký ústav a kancelář 2,5 krát vyšší.

Nový znalecký zákon značně navýšil požadavky na náležitosti znaleckého posudku. Podpis a otisk znalecké pečeti je pouze jednou z mnoha náležitostí, jež zákon vyžaduje. Starý znalecký zákon nadto vyžadoval, aby znalec pochybil opakovaně. Nový zákon trestá znalce již při prvním pochybení. Úprava se tedy pro znalce značně rozšířila a zpřísnila.

Skutková podstata dle ZZT je čistě formalistická, nijak se nezabývá materiálním obsahem znaleckého posudku. Nový znalecký zákon náležitosti znaleckého posudku stanovuje v §28. Jeho nadpis zní „*Náležitosti znaleckého posudku*“. V prvním odstavci stanovuje obsahový požadavek, tedy aby byl posudek úplný, pravdivý a přezkoumatelný. Druhý a sedmý odstavec¹⁷² obsahuje čistě formální náležitosti. Odstavec tři a čtyři obsahuje speciální pravidla podepisování znaleckých posudků pro znalecké kanceláře a ústavy. Pátý odstavec stanovuje požadavek na soulad zpracování posudku s obecně uznávanými postupy a jednoznačný závěr. Pro šestý a osmý odstavec zákon stanovuje speciální přestupek, a to v §39 odst. 1 písm. f) a l). Na základě devátého odstavce byla ministerstvem vydána vyhláška¹⁷³ konkretizující náležitosti znaleckého posudku.

Nynější úprava neupřesňuje, ke kterému odstavci §28 ZnalZ se přestupek vztahuje, Tím vzniká možnost vícero výkladu pojmu náležitosti. Zákon totiž vyžaduje, aby posudek měl všechny požadované náležitosti. Není zřejmé, co vše je náležitostí posudku. Komentář Leges¹⁷⁴ uvádí, že všechny prvky uvedené v §28 je třeba považovat za náležitosti, a tedy stíhat podle písm. k). A to i na základě argumentu *a rubrika*, tedy s ohledem na jeho nadpis. Argumentuje, že

---

¹⁷¹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. b), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3, §25b odst. 3

¹⁷² „*Znalecký posudek musí obsahovat tyto náležitosti: a) titulní stranu, b) zadání, c) výčet podkladů, d) nález, e) posudek, f) odůvodnění v rozsahu umožňujícím přezkoumatelnost znaleckého posudku, g) závěr, h) je-li to možné, přílohy potřebné k zajištění přezkoumatelnosti znaleckého posudku, i) znaleckou doložku a j) otisk znalecké pečeti.*“ „*Na poslední stranu znaleckého posudku připojí znalec znaleckou doložku, která obsahuje označení seznamu, v němž je zapsán, označení oboru a odvětví, popřípadě specializaci, ve kterých je oprávněn podávat znalecké posudky, a číslo položky, pod kterou je znalecký posudek zapsán v evidenci znaleckých posudků (dále jen „evidence posudků“).* Při podání znaleckého posudku ústně do protokolu se uvedou též údaje, které jsou předmětem znalecké doložky.“ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §28 odst. 2 a 7

¹⁷³ Vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti

¹⁷⁴ KŘÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 259

„pokud je prvek podle zákona povinnou součástí, pak je ze své povahy náležitostí.“¹⁷⁵ Komentář dále uvádí, že nepřezkoumatelný závěr může naplnit skutkovou podstatu přestupku podle písm. k).

Komentář Beck však uvádí jiný výklad: „*Systematickým a logickým výkladem je nutno dospět k závěru, že porušení povinnosti zpracovat znalecký posudek v souladu s obecně uznávanými postupy a standardy daného oboru a odvětví ve smyslu § 28 odst. 5 bude třeba právně kvalifikovat jako přestupek podle písmene b) (nevykonání znalecké činnosti s odbornou péčí). Podobně úplnost a přezkoumatelnost (§ 28 odst. 1) jsou takové vlastnosti znaleckého posudku, které v naprosté většině případů vyvěrají z náležité odborné péče, takže jejich „nezajištění“ znalcem odpovídá z hlediska subsumpce daleko spíše nevykonání znalecké činnosti s odbornou péčí dle písmene b).*“¹⁷⁶ Autor tuto myšlenku dále neodůvodňuje a argumenty nepodkládá konkrétními důvody. Není zřejmé, jak provedl systematický a logický výklad. Odborná péče je neurčitý právní pojem. Důvodová zpráva nastiňuje její obsah: „*schopnost jednat se znalostí a pečlivostí, která je spojena s určitým povoláním nebo stavem. K naplnění povinnosti jednat s odbornou péčí se vyžaduje zejména znalost příslušných právních předpisů (odbornost) a jednání v souladu s těmito předpisy, včetně povinnosti předcházet škodám.*“¹⁷⁷ Vzhledem k neurčitosti, lze pod tento pojem zařadit de facto všechny přestupky stanovené znaleckým zákonem, neboť znalec porušil požadavek na znalost předpisů a nejednal dostatečně pečlivě. Úplnost se váže na obsažení všech zákonem požadovaných náležitostí. Požadavek obsažení všech náležitostí je přímo uveden ve skutkové podstatě.

Vzhledem k výše uvedenému považuji za přílehavější výklad komentáře Leges. Pokud zákonodárce neupřesnil, jaký odstavec přestupek stíhá, je třeba vycházet z textace zákona a stíhat celé ustanovení §28 podle písm. k). S ohledem na zásadu *lex specialis derogat legi generali* je třeba z vyjmout odstavec šest a osm a stíhat jej podle speciálních skutkových podstat pod písm. f) a l). Zákon neobsahuje důvod proč vyjímát jiné odstavce. Vzhledem k tomu, že zákon neobsahuje definici odborné péče, lze ji považovat za obecný pojem, jež bude stíhat předem neurčené odborné pochybení znalců. Pokud však zákon obsahuje konkrétní příklady jednání,

---

¹⁷⁵ KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 259

¹⁷⁶ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 368

¹⁷⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

tedy neobsažení náležitostí ve znaleckém posudku, je třeba je podřadit pod tuto konkrétní skutkovou podstatu, nikoliv pod obecný pojem odborné péče.

Rozhodovací praxe ministerstva se podobá výkladu komentáře Beck. Vadu nepřezkoumatelnosti kvalifikuje jako přešůpek podle písm. b). Například ve svém příkazu postihuje znalce, který „vyslovil závěry o neschopnosti pana JV ke dni 14. 11. 2018 vidět do blízka, přitom ve znaleckém posudku neuvedl, z jakých dat při vyslovení závěru vycházel, z jakých zdrojů tato data sebral a jak je odborně analyzoval, takže z posudku nelze zjistit, o co opřel závěry v posudku vyslovené, v důsledku čehož jím vytvořený posudek trpí vadou nepřezkoumatelnosti.“¹⁷⁸ V odůvodnění příkazu ministerstvo dále uvádí „Pokud znalec nedodrží postup stanovený vyhláškou a vytvoří posudek, který je v důsledku tohoto nepřezkoumatelný, postupuje bez náležité odborné péče, která je od znalců očekávána.“¹⁷⁹ Tímto jednáním znalec porušil povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí. Za přešůpek obdržel pokutu ve výši 15 000 Kč.

Nesoulad se standardy oboru je také kvalifikován jako porušení odborné péče podle písm. b): „(ii) při stanovení ceny obvyklé tuto cenu určil pouze na základě skutečnosti, že pozemek vykazuje určité uvedené vlastnosti, aniž by pro stanovení závěru využil relevantní metodologie typické pro daný obor, tedy vykonával znaleckou činnost v rozporu se standardem dobré praxe v oblasti oceňování.“¹⁸⁰ Znalec spáchal přešůpek v souběhu s přešůpkem podle §39 odst. 1 písm. k) a byla mu uložena pokuta ve výši 10 000 Kč. Skutkovou podstatu písm. k) naplnil tím, že „vyhotovil posudek, který v rozsahu stanoveném právními předpisy neobsahoval (i) titulní stranu, neboť v rozporu s §39 odst. 1 písm. c) ZnalV neobsahovala obor, odvětví a specializaci, ve které je znalecký posudek podán, a dále v rozporu s §39 odst. 1 písm. f) ZnalV neobsahovala číslo vyhotovení znaleckého posudku; (ii) zadání, neboť znalecký posudek neobsahuje takto nazvanou část a ve znaleckém posudku v rozporu s §40 odst. 1 písm. b) ZnalV absentuje údaj, pro jaké účely má být znalecký posudek použit, a v rozporu s §40 odst. 2 ZnalV zde nejsou uvedeny skutečnosti sdělené zadavatelem, které mohou mít vliv na přesnost závěru znaleckého posudku, a ani není uvedena informace, že takové skutečnosti zadavatelem uvedeny nebyly; (iii) výčet podkladů,

---

¹⁷⁸ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 26. ledna 2023, č. j. MSP-79/2022-OINS-SRZT/3, str. 1

¹⁷⁹ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 26. ledna 2023, č. j. MSP-79/2022-OINS-SRZT/3, str. 3

¹⁸⁰ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 16. května 2022, č. j. MSP-29/2022-OINS-SRZT/3, str. 1

neboť v rozporu s §41 odst. 1 ZnalV není uveden popis postupu při výběru dat.“¹⁸¹ Ministerstvo tedy podle písm. k) stíhá pouze porušení povinnosti uvedení náležitostí v §28 odst. 2 ZnalZ.

4.2.8 Řádné vedení evidence vypracovaných posudků

(§39 odst. 1 písm. m) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. g), §25b odst. 1 písm. g) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že v rozporu s § 29 nezapíše údaje do evidence posudků nebo je nezapíše řádně. Přestupek podle ZZT spáchá znalec tím, že v rozporu s § 15 nevede znalecký deník nebo ho nevede řádně. Jak starý, tak nový zákon dávají znalci povinnost evidovat informace o znaleckých posudcích, mění se však forma evidence. Za přestupek podle ZnalZ udělit pokutu až 75 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 50 000 Kč, znaleckému ústavu až 100 000 Kč.¹⁸² Pro znalce je nyní pokuta o polovinu vyšší a pro znalecký ústav a kancelář se pokuta snížila o čtvrtinu.

Starý znalecký zákon ukládá znalci vést znalecký deník, a to buď elektronicky nebo písemně. Každý znalec má svůj vlastní deník, plný přístup do něj má pouze znalec. Nový znalecký zákon zavádí evidenci znaleckých posudků. Evidence posudků je dálkově přístupný informační systém veřejné správy a spravuje ho ministerstvo. Část údajů je veřejně dostupná pro kohokoliv. K části údajů má přístup znalec, ministerstvo a krajské úřady. Aby byl zápis řádný, je třeba dodržet „*přesnost (ve smyslu shody s reálným stavem), úplnost (uvedení předepsaných údajů do všech položek) a včasnost (průběžné zapisování ve lhůtě 5 pracovních dnů)*.“¹⁸³ Zákon využívá ve skutkové podstatě slovo „*nezapíše*“, nikoliv „*nezapíše*“. Na základě jazykové výkladu lze dovodit, že znalec musí k naplnění skutkové podstaty porušit povinnost opakovaně.

Jak bylo uvedeno v předcházející kapitole mé práce, evidence posudků byla zprovozněna do konce roku 2022 (14. 11. 2022). Po dobu dvou let tedy nebylo možné povinnosti spojené s evidencí posudků plnit. Ministerstvo uvedlo, že na základě zásady *impossibilia nulla obligatio est* se na znalce tato povinnost nevztahuje. Do 30. června 2023 probíhalo přechodné období, ve kterém ministerstvo nepostihovalo zjištěná pochybení a nedostatky při provádění zápisů do

---

¹⁸¹ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 16. května 2022, č. j. MSP-29/2022-OINS-SRZT/3, str. 1-2

¹⁸² Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. a), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3, §25b odst. 3

¹⁸³ DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, ISBN: 978-80-7400-823-8, str. 369

evidence posudků, tedy nezahajovalo přestupkové řízení podle tohoto písmena. K přestupku tak není zatím dostupná judikatura nebo rozhodovací praxe ministerstva.

4.2.9 Nesprávné sjednání nebo vyúčtování odměny

(§39 odst. 1 písm. n), o) ZnalZ, §25a odst. 1 písm. h), §25b odst. 1 písm. h) ZZT)

Přestupek podle ZnalZ spáchá znalec tím, že sjedná smluvní odměnu v rozporu s §31 odst. 3 nebo v rozporu s §31, 32 nebo 34 vyúčtuje vyšší znalečné. Přestupek podle ZZT spáchá znalec tím, že v rozporu s §17 odst. 3 nesprávně vyúčtuje odměnu za podání znaleckého posudku. Nová úprava rozdělila skutkovou podstatu na dva přestupky a provedla drobné změny. Za přestupek podle ZnalZ udělit pokutu až 75 000 Kč. Podle ZZT hrozí znalci pokuta až 50 000 Kč, znaleckému ústavu až 100 000 Kč.¹⁸⁴ Pro znalce je nyní pokuta o polovinu vyšší a pro znalecký ústav a kancelář se pokuta snížila o čtvrtinu.

Starý znalecký zákon trestá znalce, jenž nesprávně vyúčtuje odměnu, a to jak ve svůj prospěch, tak neprospěch. Chráněným zájmem přestupku je převážně ochrana třetích osob a jejich práv. Pokud znalec účtuje ve svůj neprospěch, nemusí být jednání společensky škodlivé. Na tuto situaci myslí nová úprava v písm. o). Pozměňuje text přestupku a stíhá pouze znalce, který vyúčtuje vyšší znalečné, tedy ve svůj prospěch.

Nový znalecký zákon v souvislosti s odměnou za výkon znalecké činnosti přidává skutkovou podstatu pod písm. n). Ta stíhá sjednání smluvní odměny v rozporu se zákonem. Zákon požaduje, aby smluvní odměna byla sjednána písemně, předem a aby nezávisela na výsledku znalecké činnosti. V rozsahu nezávislosti na výsledku činnosti se přestupek prolíná s přestupkem podle písm. b), který stíhá znalce nevykonávajícího znaleckou činnost nezávisle. Ačkoliv se písm. n) zabývá sjednáním závislé odměny a písm. b) nezávislostí znalce, mohlo by dojít k nežádoucímu dvojímu trestání. Pod výkon znalecké činnosti se řadí provádění znaleckých úkonů, jejichž výčet není uzavřený. Sjednání nebo vyúčtování odměny lze klasifikovat jako provádění znaleckého úkonu. Tedy již u sjednávání odměny v závislosti na výsledku znalec vykonává znaleckou činnost a tím pádem nejedná nezávisle.

---

¹⁸⁴ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. a), zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3, §25b odst. 3

4.3 Přestupky zavedené novým znaleckým zákonem

4.3.1 Nesplnění oznamovací povinnosti

(§39 odst. 1 písm. d), i) ZnalZ)

Nový znalecký zákon stanovuje znalcům rozsáhlou oznamovací povinnost. Pro její vymáhání vytvořil dvě skutkové podstaty přestupku. Přestupek podle písm. d) spáchá znalec tím, že v rozporu s §16 odst. 5 ZnalZ nesplní svou oznamovací povinnost řádně nebo ve stanovené lhůtě. Přestupek podle písm. i) spáchá znalec tím, že v rozporu s §24 ZnalZ nesplní svou oznamovací povinnost řádně nebo ve stanovené lhůtě. Za přestupek podle písm. d) lze udělit pokutu až 75 000 Kč, podle písm. i) až 250 000 Kč.¹⁸⁵ Z výše pokut vyplývá, že oznamovací povinnost na základě §24 ZnalZ je významnější, než na základě §16 odst. 5 ZnalZ.

Oba přestupky vyžadují, aby znalec oznamoval řádně a včas. Řádnost obsahuje převážně úplnost, přesnost a pravdivost. V §16 ZnalZ nalezneme informace o údajích vedených v seznamu znalců. Podle pátého odstavce téhož ustanovení je znalec povinen změnu všech zapisovaných údajů oznámit ministerstvu do 10 pracovních dnů. Výjimkou jsou informace zapsané v základních registrech, veřejném rejstříku a v evidenci obyvatel. Tyto změny ministerstvo zapíše z moci úřední. Oznamovací povinnost dále znalci ukládá i §24 ZnalZ. Znalec je povinen oznámit ministerstvu všechny skutečnosti, které by mohly vést k pozastavení nebo zániku jeho znaleckého oprávnění, a to do 10 pracovních dnů od jejich vzniku. Zákon nestanovuje žádnou výjimku z této povinnosti. Důvodům pro pozastavení a zánik znaleckého oprávnění se detailněji věnuji v předchozích kapitolách mé práce.

Oznamovací povinnost znalce se prolíná s oznamovací povinností orgánu veřejné moci.¹⁸⁶ Orgán činný v trestním řízení musí neprodleně oznámit ministerstvu vydání usnesení o zahájení trestního stíhání se znalcem nebo vzetí znalce do vazby. Každý orgán veřejné moci musí zaslat ministerstvu rozhodnutí, jež má vliv na trvání oprávnění znalce. Takové rozhodnutí může být například omezení svéprávnosti znalce. Oznámení výše uvedených orgánů však nezbavuje znalce odpovědnosti za přestupek. Z rozhodovací praxe ministerstva plyne, že i přesto je jednání znalce společensky škodlivé a naplňuje znaky přestupku: *„chráněným zájmem je v projednávané věci důvěryhodnost znalců, respektive zajištění výkonu znalecké činnosti toliko bezúhonnými*

---

¹⁸⁵ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. a), b)

¹⁸⁶ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §36 odst. 2, odst. 3

osobami, u nichž se lze spolehnout na jejich mravní integritu. Ze skutečnosti, že zákonodárce uložil oznamovací povinnost více subjektům, lze dovozovat, že tomuto chráněnému zájmu přikládal důležitost. Naopak z ní nelze dovozovat, že splnění povinnosti orgánem veřejné moci zbavuje znalce odpovědnosti za přestupek. Zákon jasně definuje, že nesplnění oznamovací povinnosti ze strany znalce zakládá přestupek, a odpovědnosti za jeho spáchání se znalec nemůže zprostit poukazem na to, že oznamovací povinnost měl jiný subjekt; tím spíše ne, pokud neměl informace o tom, že tento subjekt oznamovací povinnost splnil. Skutečnost, zda jiný subjekt splnil oznamovací povinnost je pro posouzení odpovědnosti za přestupek irelevantní.¹⁸⁷ Na základě citovaného rozhodnutí byla znalci za neoznámení zahájení trestního stíhání proti jeho osobě uložena pokuta 8 000 Kč.

4.3.2 Nevyhotovení stejnopisu posudku nebo neuchování posudku

(§39 odst. 1 písm. j) ZnalZ)

Další z nově zavedených přestupků spáchá znalec tím, že v rozporu §27 odst. 3 ZnalZ nevyhotoví stejnopis znaleckého posudku předloženého v listinné podobě nebo jej neuchová po dobu alespoň 10 let. Za přestupek lze udělit pokutu až 500 000 Kč¹⁸⁸, jde tedy o přestupek s vysokou závažností.

Ve skutkové podstatě přestupku nejsou uvedeny elektronické posudky, ač v §27 odst. 3 ZnalZ stanovuje povinnost znalci uchovávat jak posudky písemné, tak elektronické. Komentář k této legislativní chybě uvádí „Zřejmě během přípravy zákona vypadla návaznost na §27, díky níž není porušení povinnosti uchovávat elektronické posudky postižitelné v přestupkovém řízení. Toto legislativní přehlednutí by si zasluhovalo při nejbližší příležitosti napravit.“¹⁸⁹ Zákonnou mezeru není možné zaplnit extenzivním výkladem. Na základě zásady legální licence nikdo nesmí být nucen činit, co zákon neukládá a zároveň na základě zásady zákonnosti je možné stíhat přestupky jen na základě zákona, v jeho mezích a způsobem zákonem stanoveným. Ministerstvo tak nemůže bez dalšího legislativního postupu vymáhat povinnost uchovávat elektronické posudky.

---

¹⁸⁷ Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 21. února 2022, č. j. MSP-145/2022-OINS-SRZT/8, str. 4-5

¹⁸⁸ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. c)

¹⁸⁹ KŘÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 258

4.3.3 Neoprávněné opatření listiny znaleckou pečetí

(§39 odst. 1 písm. l) ZnalZ)

Poslední z nově zavedených přestupků spáchá znalec tím, že v rozporu § 28 odst. 8 ZnalZ neoprávněně opatří znaleckou pečetí listinu, která není znaleckým posudkem. Za přestupek lze udělit pokutu až 250 000 Kč.¹⁹⁰

Znalecký posudek má vyšší důkazní hodnotu než běžná expertní nebo odborná zpráva. S touto vyšší váhou jsou provázány vyšší požadavky na formu a obsah znaleckého posudku. Není proto možné, aby znalec opatřil znaleckým razítkem jakýkoliv jiný dokument. Komentář uvádí: „Lze si představit situace, kdy například začínající znalec chce dodat váhu dopisu tím, že dopis opatří znaleckou pečetí. Případně znaleckou početí opatří fakturu, kterou vydává.“¹⁹¹ Komentář dále polemizuje o společenské škodlivosti takového omylu a považuje za vhodné, aby ministerstvo podle toho uzpůsobovalo výši sankce.

Příkladem naplnění tohoto přestupku je jednání znalce, který „vyhotovil listinu nazvanou „Posouzení škodní události v části domu [anonymizováno]“, kterou opatřil znaleckou pečetí.“¹⁹² V tomtéž rozhodnutí ministerstvo uvádí, že dokument „není formálně ani materiálně znaleckým posudkem“ a i přesto ji znalec opatřil znaleckou pečetí. Ke společenské škodlivosti ministerstvo v odůvodnění rozhodnutí uvádí: „Pečeť znaleckého posudku je spojována s garancí vysoce kvalifikované činnosti, která je s ohledem na svoji důležitost svěřena výhradně osobám, které prokážou bezúhonnost a vysokou míru odbornosti. Jednání obviněného ohrozilo společenský zájem na řádném výkonu znalecké činnosti způsobem nikoliv bagatelním, zároveň nebyly zjištěny žádné okolnosti, které by škodlivost činu v daném případě vyloučily.“¹⁹³

Znalec v citovaném rozhodnutí spáchal přestupek ve vícečinném souběhu s přestupkem podle § 25a odst. 1 písm. a) ZZT (výkon znalecké činnosti nikoliv řádně) a byl potrestán pokutou ve výši 45 000 Kč. Není zřejmé, jaká část pokuty odpovídá opatření razítkem odlišného dokumentu než je znalecký posudek.

---

¹⁹⁰ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. b)

¹⁹¹ KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 260

¹⁹² Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 9. prosince 2022, č. j. MSP-82/2022-OINS-SRZT/3, str. 1

¹⁹³ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 9. prosince 2022, č. j. MSP-82/2022-OINS-SRZT/3, str. 6, bod 27

4.4 Závěr porovnání

Starý znalecký zákon obsahoval 10 skutkových podstat přestupku fyzických osob a 8 skutkových podstat přestupku právnických osob. Nový znalecký zákon obsahuje 15 skutkových podstat přestupku. Některé přestupky zůstaly téměř shodné, některé byly rozšířeny a další byly zcela změněny nebo přidány.

Část přestupků zůstala materiálně totožná, případně se drobně pozměnila textace přestupku. Oba zákony stíhají znalce, který vykoná znaleckou činnost v době pozastavení oprávnění. Změna neproběhla ani u postihu znalce, jež poruší mlčenlivost nebo o ní nepoučí spolupracující osoby. Nová úprava mlčenlivost rozdělila na dva přestupky, obsah přestupku však zůstal zachován. Oba zákony trestají znalce, jež nevedou nebo nevedou řádně evidenci vlastních posudků. Změnila se forma vedení, starý zákon požadoval znalecké deníky, nový zákon vytvořil dálkově přístupný informační systém.

Další část přestupků byla materiálně zachována, nicméně přestupek byl rozšířen a nyní trestá i další povinnosti. V rozsahu základních povinností znalce se úprava rozšířila. Obě úpravy vyžadují, aby znalec vykonával znaleckou činnost osobně, včas a v oboru, pro který má oprávnění. Požadavek řádného výkonu znalecké činnosti byl nahrazen požadavkem na výkon znalecké činnosti s odbornou péčí. Nová znalecká úprava vyžaduje nad rámec staré úpravy nezávislost a nestrannost znalců. V případě vyloučení stále znalec nesmí vykonat úkon, ze kterého je vyloučen. Po novelizaci jej nesmí vykonat, i pokud měl být vyloučen. Skutková podstata vyloučení se také rozšířila o oznamovací povinnost. U odmítnutí znaleckého úkonu zůstal hlavní účel úpravy stejný, rozšířily se však důvody, kdy znalec může odmítnout znalecký úkon. Nová úprava nově trestá i odmítnutí písemný znalecký úkon osobně stvrdit, doplnit nebo jeho obsah blíže vysvětlit. Poslední přestupek, jež byl novou úpravou rozšířen a rozdělen do dvou skutkových podstat je nesprávné sjednání nebo vyúčtování odměny znalce. Nová úprava trestá znalce pouze pokud vyúčtuje vyšší odměnu, a trestá i protizákonný proces sjednávání odměny.

Poslední část přestupků byla zavedena až novým zákonem nebo jejich obdoba v starém zákoně má jen velmi málo společných prvků. Stará úprava trestala, pokud znalecký posudek opakovaně neměl podpis a otisk znalecké pečeti. Nová úprava výslovně přestupkem trestá neobsažení i dalších náležitostí. Výklad, co vše je náležitostí, není jednotný. Nový znalecký zákon zavedl sankci pro znalce, jež neplní svoji oznamovací povinnost. Dále trestá znalce, jež nevyhotoví stejnopis posudku nebo neuchová posudek po stanovenou dobu. Poslední nově

zavedený přestupek trestá znalce, který otiskne znaleckou pečeť na dokument, jež není znaleckým posudkem.

Z porovnání vyšlo najevo, že nový znalecký zákon přidal čtyři skutkové podstaty, jež nemají ve staré úpravě obdobu. Do několika přestupků prostoupila nová oznamovací povinnost a ovlivnila je elektronizace znalecké činnosti. Značnou změnou bylo i nahrazení pojmu řádný výkon znalecké činnosti pojmem výkon činnosti s odbornou péčí. U některých skutkových podstat zákon změnil textaci starého zákona tak, aby nedocházelo k výkladovým problémům. U jiných přestupků bohužel výkladové problémy textací přestupků vytvořil.

Výše pokut za přestupky se navýšila s ohledem na zvyšování odměn za výkon činnosti a zvýšení průměrného výdělku znalce. U většiny přestupků se tedy pokuta za jejich spáchání zvýšila. Velkou změnou v trestání je, že nový znalecký zákon stanovuje jednotnou výši sazby pro právnické a fyzické osoby. Je tedy na ministerstvu aby konkrétní výši pokuty stanovila s ohledem na pachatele. Vzhledem k vyšším pokutám pro znalecké ústavy ve staré úpravě není zvýšení sankce pro znalecké ústavy resp. kanceláře takový rozdíl, jako pro znalce. Pro znalecké ústavy nebo kanceláře se u tří přestupků sankce dokonce snížila (písm. m), n) a o)).

Jak již bylo uvedeno v předcházející kapitole mé práce, ministerstvo v současné době stíhá jak přestupky podle staré, tak podle nové úpravy. U stejného jednání tak s účinností nového zákona (1.1.2021) vznikne velmi výrazný rozdíl v možné pokutě. Pokud znalec porušil mlčenlivost ke konci roku 2020, hrozí mu pokuta 100 000 Kč¹⁹⁴, ale pokud znalec porušil mlčenlivost na začátku 2021, hrozí mu pokuta 500 000 Kč.¹⁹⁵ V krátkém rozmezí času se tak možná pokuta pětkrát zvýší. Tento problém však v důsledku promlčení odpovědnosti za přestupky podle staré úpravy bude postupně zanikat.

---

¹⁹⁴ Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících §25a odst. 3

¹⁹⁵ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §39 odst. 2 písm. c)

5. Zhodnocení platné legislativy a aktuální problémy znalectví

Poslední kapitola této práce bude věnována hodnocení nového znaleckého zákona. Na základě rozboru nového znaleckého zákona (ZnalZ) a studia odborné literatury bylo zjištěno několik možných výkladových problémů resp. mezer v právní úpravě.

Prvním problémem je nejasné vymezení, jaký trest lze uložit za přestupek podle znaleckého zákona. V §39-41 ZnalZ je zmíněn pouze trest pokuty. Ve společných ustanoveních k přestupkům však znalecký zákon stanovuje že „*Při stanovení druhu a výměry správního trestu se přihlédne též ke skutečnosti, zda již byla v minulosti této osobě uložena výtka podle § 37.*“¹⁹⁶ V původním návrhu zákona byl jako alternativní trest stanoven zákaz činnosti.¹⁹⁷ Je pravděpodobné, že poté co se tento trest nedostal do finální verze zákona, nedošlo k opravě textace výše uvedeného paragrafu. Tato legislativní chyba může být velmi snadno napravena vynecháním slova „druhu“ z textu ustanovení.

Druhým výkladový problém vzniká ve spojitosti přestupkem podle §39 odst. 1 písm. k).¹⁹⁸ Rozsah pojmu náležitosti ve vztahu k §28 ZnalZ není zřejmý. Ze zákona není jasné, zda je třeba na základě písm. k) stíhat všechny odstavce §28 ZnalZ. Odborná literatura se ve výkladu tohoto problému neshoduje. Ministerstvo ve své aplikační praxi považuje nepřezkoumatelnost uvedenou v §28 odst. 1¹⁹⁹ jako znak porušení odborné péče a trestá ji podle §39 odst. 1 písm. b). Řešením tohoto problému je uvedení konkrétních odstavců §28 ZnalZ do skutkové podstaty přestupku. Další možností je změna textace tak, aby přestupek stíhal pouze formální náležitosti.

Třetí mezerou v platné právní úpravě je absence vymahatelnosti povinnosti uchovávat elektronické posudky. Textace přestupku podle §39 odst. 1 písm. j) ZnalZ²⁰⁰ je formulována tak, že cílí pouze na první větu §27 odst. 3 ZnalZ.²⁰¹ Slovo „*jej*“ ve skutkové podstatě přestupku odkazuje pouze na znalecký posudek v listinné podobě. Povinnost v druhé větě §27 odst. 3

---

¹⁹⁶ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §42

¹⁹⁷ Důvodová zpráva k zákonu č. 254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

¹⁹⁸ „*Znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 28 nezajistí, aby znalecký posudek obsahoval veškeré požadované náležitosti.*“

¹⁹⁹ Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §28 odst. 1 „*Podaný znalecký posudek musí být úplný, pravdivý a přezkoumatelný.*“

²⁰⁰ „*Znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav se dopustí přestupku tím, že v rozporu s § 27 odst. 3 nevyhotoví stejnopis znaleckého posudku předloženého v listinné podobě nebo jej neuchová po dobu alespoň 10 let*“

²⁰¹ „*Znalec má povinnost vyhotovit stejnopis znaleckého posudku podaného v listinné podobě a uchovat jej nejméně po dobu 10 let ode dne podání znaleckého posudku.*“

ZnalZ ve znění „Znalec má povinnost uchovat znalecký posudek podaný v elektronické podobě se všemi náležitostmi podle odstavce 2 nejméně po dobu 10 let ode dne podání znaleckého posudku.“²⁰² nelze vymáhat v rámci výše uvedeného přestupku či v rámci jiné skutkové podstaty přestupku. V úvahu připadá vymáhání povinnosti jako součást odborné péče, nicméně toto řešení je poněkud neobratné. Tato situace by mohla být vyřešena přidáním druhé věty do skutkové podstaty přestupku nebo změnou druhé části textace přestupku na „...nebo znalecký posudek neuchová po dobu alespoň 10 let“.

Až na těchto pár nedostatků je zákon napsán srozumitelně a vhodně pro cílovou skupinu, tedy znalce. Zákon však stanovuje velmi ambiciózní cíle pro ministerstvo. Pro agendu znalců a tlumočnicků bylo při převzetí agendy ministerstvem vyhrazeno 17 pracovních míst²⁰³, jež se skládají z míst pro administrativní zaměstnance a míst pro odborné zaměstnance. Tito zaměstnanci mají na starost jak licenční, tak metodologickou a dohledovou agendu. Podle starého zákona vykonávaly znaleckou agendu krajské soudy, které mají výrazně větší personální zázemí. Zákon stanovuje řadu povinností, jež vykonává ministerstvo z moci úřední. Je povinno přijímat žádosti o zápis do seznamu znalců, vést vstupní zkoušky znalců, pozastavovat a rušit znalecká oprávnění jak na žádost, tak z moci úřední, vést seznam znalců a aktualizovat údaje v něm na základě oznámení znalců a z moci úřední doplňovat změny z veřejných registrů. V rámci dohledu nad znalci má ministerstvo provádět kontrolu pojištění znalců, vyžádat si posudky pro kontrolu správnosti, kontrolovat nečinné znalce atd.

Zároveň je ministerstvo povinno přijímat podněty pro zahájení přestupkového řízení. V roce 2021 bylo podáno 288 podnětů, v roce 2022 bylo podáno 229 podnětů a v první půlce roku 2023 bylo podáno 147 podnětů²⁰⁴ (tj. při konstantním vývoji bude cca 294 podnětů na konci roku). Ministerstvo by tak každý den mělo vyřídit minimálně jeden podnět. I pokud je podnět neodůvodněný nebo promlčený, je třeba podnět prověřit a následně odložit. Pokud je zahájeno přestupkové řízení, je rozsah práce samozřejmě větší a řízení se může vést až několik let. Za rok 2022 nabylo právní moci 38 pravomocných rozhodnutí nebo příkazů. V první půlce roku 2023

---

²⁰² Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech §27 odst. 3, věta druhá

²⁰³ Ministerstvo vnitra České republiky, *Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2021*, [online], [cit. 2023-07-10], dostupné na: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-sluzebnich-a-pracovnich-mist-s-ucinnosti-od-1-ledna-2021.aspx>

²⁰⁴ Odpověď na žádost o poskytnutí informací ze dne 19. června 2023, Ministerstvo spravedlnosti

nabylo právní moci 47 rozhodnutí nebo příkazů. Ministerstvo tedy „uzavře“ v průměru jedno přestupkové řízení týdně.

Na závěr bych se ráda zabývala aktuálními problémy znalectví a připojila několik návrhů, které by mohly proběhnout v oblasti znalecké činnosti.

Při zavádění nové znalecké úpravy panovala mezi znalci obava, že s ohledem na navýšení pokut budou tresty až příliš přísné „*dochází k drakonické úpravě správního trestání v oblasti znalectví, kdy výše pokut je pro znalce existenční záležitostí.*“²⁰⁵ K tomuto problému se vyjádřil bývalý ředitel odboru znalců Martin Richter: „*Ani výše hrozících trestů se nijak nevymyká stávající právní úpravě. Naopak si lze klást otázku, zda u těch několika ekonomicky nejsilnějších znaleckých kanceláří může právní úprava vůbec působit odstrašujícím dojmem a plnit tak svou preventivní funkci. Každopádně žádný běžný znalec se nemusí bát, že by mu za ojedinělý exces nemající fatální následky skutečně hrozila maximální výměra pokuty. Správní trestání je totiž vedeno mimo jiné zásadou individualizace trestu.*“²⁰⁶ Na základě dostupných správních rozhodnutí²⁰⁷ je zřejmé, že ministerstvo postupuje v souladu s tímto tvrzením.

Dalším obavou byl velký pokles počtu znalců jako reakce na nový zákon a nové povinnosti. Bývalý ředitel odboru znalců Martin Richter k tomuto uvedl „*V rámci diskuze o úbytku znalců je namístě zohlednit, že cca pětina až třetina všech dnes zapsaných znalců u jednotlivých krajských soudů znaleckou činnost reálně vůbec nevykonává.*“²⁰⁸ Pokles počtu znalců je bohužel dlouhodobý trend. V roce 2011 bylo přes 10 tisíc znalců, v roce 2018 kolem 9 tisíc. Přesné počty jsou zobrazeny v grafu níže. K 30. 6. 2023 je v seznamu znalců zapsáno 5873 znalců z nichž 139 má pozastavenou činnost.

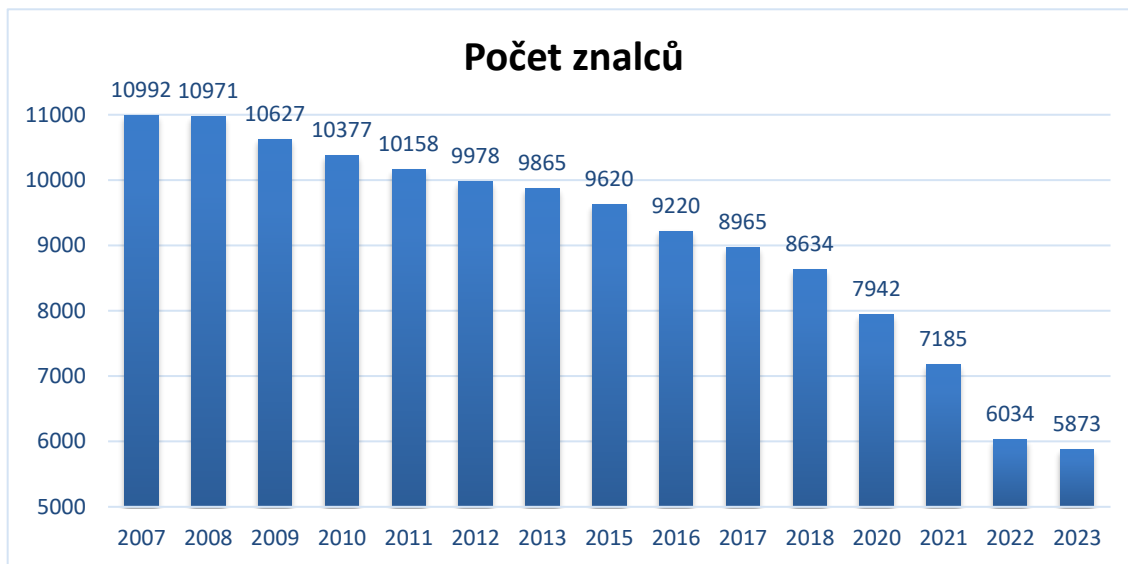
---

²⁰⁵ POLÁČEK, Bohumil. *Krátké zamyšlení nad novým znaleckým zákonem*, Bulletin advokacie, rok: 2020, číslo: 4, str 30

²⁰⁶ Česká justice, Ředitel odboru znalců Martin Richter: *Až třetina znalců je neaktivních. Předpokládáme, že s novým zákonem vrátí razítko*, ze dne 18. prosince 2020, [online], [cit. 2023-07-10], dostupné na <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonom-vrati-razitko/>

²⁰⁷ Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 26. ledna 2023, č. j. MSP-79/2022-OINS-SRZT/3, Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 21. února 2022, č. j. MSP-145/2022-OINS-SRZT/8, Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 9. prosince 2022, č. j. MSP-82/2022-OINS-SRZT/3, Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 16. května 2022, č. j. MSP-29/2022-OINS-SRZT/3, Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 5. října 2022, č. j. MSP-50/2022-OINS-SRZT/20, Rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 3. února 2016, č. j. MSP-12/2015-LO-ROZ/9

²⁰⁸ Česká justice, Ředitel odboru znalců Martin Richter: *Až třetina znalců je neaktivních. Předpokládáme, že s novým zákonem vrátí razítko*, ze dne 18. prosince 2020, [online], [cit. 2023-07-10], dostupné na <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonom-vrati-razitko/>

S poklesem počtu znalců souvisí i stárnutí znalců. V roce 2022 byl průměrný věk znalců 62 let²⁰⁹ a cca 20% znalců je starších 70 let.²¹⁰ Pro znalce není stanoven žádný maximální věk pro výkon znalecké činnosti, jako je tomu např. u soudců.²¹¹ Důchodový věk pro osoby narozené v roce 1960 (tj. osoby, jež v roce 2022 dosáhly věku 62 let) je 60-64 let. Nejvyšší důchodový věk pro osoby narozené v roce 1972 a dále je 65 let.²¹² Je tak velmi pravděpodobné, že znalců bude dále ubývat, protože budou postupem času odcházet do důchodu.

Cílem do budoucna by tak mělo být motivovat nové zájemce o výkon znalecké činnosti, ideálně z řad mladších ročníků. Důležitým aspektem je určitě finanční ohodnocení. K 1. 1. 2023 ministerstvo novelizovalo vyhlášku o znalečném a zvýšilo hodinovou odměnu pro znalce z výše 300 až 450 Kč na výši 800 až 1000 Kč.²¹³ Po pouhých dvou letech účinnosti vyhlášky se odměna více než zdvojnásobila. Ministr spravedlnosti uvedl zvýšení příjmů znalců jako jednu ze svých priorit: *„Problematice znalců, soudních tlumočnicků a soudních překladatelů se věnuji dlouhodobě. Zvýšení jejich příjmů je jednou z mých priorit. Odměny těchto profesí jsou důležité, jinak hrozí jejich úbytek a prodlužování lhůt řízení. Jsem proto velmi rád, že se nám společně s ministerstvy financí a vnitra podařilo projednat rozpočtové možnosti, v jejichž rámci jsme*

²⁰⁹ FRÝDEK, Miroslav. *Statistický koutek*, Bulletin znaleckého práva a znalectví, Právnická fakulta, Masarykova univerzita, rok: 2023, číslo: 1, na straně 17, dostupné na: <https://znalci.law.muni.cz/dokumenty/58614>

²¹⁰ KRÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, ISBN: 978-80-7502-511-1, str. 23

²¹¹ Zákon č. 6/2002 Sb. Zákon o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů, §94 písm. a)

²¹² Česká správa sociálního zabezpečení, *Starobní důchod podrobně*, [online], [cit. 2023-08-01], dostupné na: <https://www.cssz.cz/starobni-duchod-podrobne>

²¹³ Vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném, §2 odst. 1

*stanovili co nejvyšší odměny.*²¹⁴ Nedostatečný počet znalců může způsobit průtahy v soudních jednáních a to zvláště v oborech, kde je zapsán malý počet znalců. Například pokud je potřeba provést v rámci rodinných sporů specializovaný posudek z dětské psychiatrie, je dle seznamu znalců k dispozici pouze 6 znalců.²¹⁵

Pro organizaci znalecké činnosti přichází v úvahu zřízení povinné samosprávné profesní komory. Takovou komoru mají například lékaři²¹⁶ nebo advokáti.²¹⁷ Tyto komory sdružují osoby, které mají totožnou obsahovou náplň činnosti. Znalci jsou při výkonu činnosti spojeni pouze formou, nikoliv obsahem. Znalecká komora by musela mít velmi rozvětvenou strukturu dle jednotlivých oborů a odvětví. Mezi jednotlivými sekcemi by byl také velký početní rozdíl, např. ekonomie by měla tisíce členů, doprava stovky.²¹⁸ Komora by také mohla ohrožovat nezávislost znalce. V současné době se někteří znalci sdružují do neoficiálních znaleckých komor, a to podle jejich zaměření. Není však jasné, zda členství v takové komoře zvedá úroveň znalecké činnosti. Hlavní přínos soukromých komor vidím ve zvyšování informovanosti znalců. Komory na svých stránkách uvádějí aktuality ze znalecké činnosti. Některé komory také provádí různá školení novinek v oboru nebo svým členům sjednávají povinné pojištění.

---

²¹⁴ Oficiální portál Ministerstva vnitra České republiky, Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2021, [online], [cit. 2023-07-10], dostupné na: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-sluzebnich-a-pracovnich-mist-s-ucinnosti-od-1-ledna-2021.aspx>

²¹⁵ Seznam znalců, tlumočnicků a překladatelů, webová stránka vedená Ministerstvem spravedlnosti [online]., dostupné na: <https://seznat.justice.cz/>

²¹⁶ Česká lékařská komora

²¹⁷ Česká advokátní komora

²¹⁸ Seznam znalců, tlumočnicků a překladatelů, webová stránka vedená Ministerstvem spravedlnosti [online]., dostupné na: <https://seznat.justice.cz/>

Závěr

Cílem této práce bylo posouzení, zda nová právní úprava splnila cíle, které vytyčil zákonodárce se zaměřením na přestupky resp. správní delikty znalců a adekvátně řeší problémy znalectví. Průvodním cílem bylo shrnutí povinností znalce a jejich katalogizace pro možné použití jako právní návod pro začínajícího znalce jak vykonávat znaleckou činnost v souladu s platnou legislativou a jaké postihy mu hrozí za její porušení.

Při komparaci zákonů za účelem splnění hlavního cíle této práce bylo zjištěno, že některé přestupky zůstaly téměř shodné, některé byly rozšířeny a další byly zcela změněny nebo přidány. Tyto změny navazují na povinnosti, které byly zavedeny novým znaleckým zákonem.

Nový zákon materiálně zachoval přestupky týkající se pozastavení znaleckého oprávnění, trestání porušení povinnosti mlčenlivosti a povinnost znalce vést evidenci posudků. Rozšířeny byly základní povinnosti znalce a jejich vymáhání. K povinnosti vykonávat znaleckou činnost osobně, včas a v oboru, pro který má oprávnění přibyla povinnost vykonávat znaleckou činnost nezávisle a nestranně.

Nový zákon dále změnil pojem řádný výkon znalecké činnosti na výkon znalecké činnosti s odbornou péčí. Drobně rozšířena byla i skutková podstata přestupku, jež trestá znalce vykonávajícího úkon, ze kterého byl vyloučen. Nová úprava byla rozšířena i v okruhu odmítnutí znaleckého úkonu, nově trestá i odmítnutí písemný znalecký úkon osobně stvrdit, doplnit nebo jeho obsah blíže vysvětlit. Přestupek stíhající znalce pro nesprávné vyúčtování odměny v nové úpravě trestá znalce pouze, pokud vyúčtuje vyšší odměnu a nově trestá i protizákonný proces sjednávání odměny.

Nový zákon nyní stanovuje vyšší nároky na náležitosti znaleckého posudku a stíhá jejich neobsažení vlastní skutkovou podstatou. Nově byla zavedena rozsáhlá oznamovací povinnost, jejíž porušení stíhají hned dvě skutkové podstaty přestupku. Přestupek nově spáchá znalec, pokud nevyhotoví stejnopis posudku nebo neuchová posudek po stanovenou dobu nebo pokud otiskne znaleckou pečeť na dokument, jež není znaleckým posudkem.

Nový zákon navýšil pokuty s ohledem na zvyšování odměn za výkon činnosti a zvýšení průměrného výdělku znalce. Znalec, znalecká kancelář nebo znalecký ústav mohou obdržet pokutu ve výši až 75 000 Kč, až 250 000 Kč nebo až 500 000 Kč. Sazba byla sjednocena pro všechny výše uvedené subjekty. Stará úprava pokutu dělila na základě subjektu. Pro znalce

stanovovala pokutu ve výši až 50 000 Kč nebo až 100 000 Kč. Pro znalecké ústavy až 100 000 Kč nebo až 200 000 Kč.

Z textace nového zákona vyplývá několik možných výkladových problémů resp. mezer. Zaprvé, může vzniknout spor o tom, jaký trest lze v rámci trestání znaleců uložit. Zákon v §39 až §41 ZnalZ stanovuje pouze pokutu, nicméně dále v §42 odst. 4 ZnalZ uvažuje o výběru druhu správního trestu. Zadruhé nejasně stanovuje, jaké náležitosti podle §28 stíhá přestupek podle §39 odst. 1 písm. k). Zatřetí v přestupku podle §39 odst. 1 písm. j) ZnalZ nezmiňuje povinnost uchovat znalecký posudek podaný v elektronické podobě nejméně po dobu 10 let ode dne podání znaleckého posudku, stanovenou v §27 odst. 3 ZnalZ.

Vzhledem ke střetu časové působnosti zákona jsou přestupky na úrovni znalecké činnosti v současnosti stíhány odlišně. Jsou tři možnosti, podle jaké úpravy se bude v řízení o přestupku postupovat. Zaprvé, pokud bylo zahájeno řízení předsedou krajského soudu podle ZZT, nicméně nebylo pravomocně ukončeno do doby účinnosti znaleckého zákona, bude řízení dokončeno předsedou krajského soudu podle ZZT. Orgánem druhé instance je podle ZZT ministerstvo.

Zadruhé, pokud byl přestupek spáchán za účinnosti ZZT, nicméně přestupkové řízení nebylo zahájeno do doby vstoupení v účinnost ZnalZ, bude odpovědnost za přestupek posouzena podle zákona pro pachatele příznivějšího. S ohledem na výši pokut je takových zákonem ZZT a přestupkové řízení zahájí ministerstvo. Orgánem druhé instance je ministr spravedlnosti. Zatřetí, pokud byl přestupek spáchán za účinnosti nového znaleckého zákona, bude odpovědnost posouzena podle ZnalZ. Řízení zahájí ministerstvo a orgánem druhé instance je ministr spravedlnosti.

Na základě výše uvedeného vzniká nerovnováha postavení orgánů v řízení. Příslušné oddělení ministerstva může vystupovat v přestupkovém řízení jako první i druhá instance. Tato nerovnováha by měla časem zcela vymizet s dokončováním řízení zahájených předsedy krajských soudů. Vzniká také nerovnováha v trestání obdobného jednání znalce. S účinností nového zákona vznikl velmi výrazný rozdíl v možné pokutě u materiálně obdobných přestupků. Například u porušení mlčenlivosti se pokuta pětkrát zvýší. Tato nerovnováha by v důsledku promlčení odpovědnosti za přestupky podle staré úpravy měla postupně zanikat.

Řízení se znalcem zahajuje ministerstvo z moci úřední doručením oznámení o zahájení řízení obviněnému, podkladem může být oznámení orgánu veřejné moci nebo podnět na zahájení řízení. Může být také zahájeno zkrácené řízení příkazem. Proti příkazu může podat obviněný

odpor ve lhůtě 8 dní, čímž příkaz zruší a řízení pokračuje běžným způsobem. V průběhu řízení má obviněný řadu práv, např. požádat o ústní jednání, navrhnout důkazy, vyjadřovat se k podkladům, nahlížet do spisu aj., o kterých ho musí ministerstvo vyrozumět.

Ministerstvo po prošetření může řízení zastavit usnesením nebo vydat odsuzující rozhodnutí. Proti rozhodnutí ministerstva je možné podat rozklad ve lhůtě 15 dnů. O rozkladu rozhodne ministr spravedlnosti a rozhodnutí změní, zruší nebo rozklad odmítne. Proti rozhodnutí o rozkladu je možné podat žalobu proti rozhodnutí správního orgánu ve správním soudnictví. O žalobě bude rozhodovat příslušný Městský soud v Praze. Proti tomuto rozhodnutí je za splnění zákonných podmínek možné podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Za drobné nedostatky a poklesky chování může ministerstvo znalci uložit výtku.

Průvodním cílem bylo shrnutí povinností znalce a jejich katalogizace pro možné použití jako právní návod pro začínajícího znalce jak vykonávat znaleckou činnost v souladu s platnou legislativou a jaké postihy mu hrozí za její porušení. Práce obsahuje definice základních pojmů a postavení znalce. Pro naplnění tohoto cíle je významný výčet povinností, které musí znalec plnit, a práv, na které má nárok.

Základními povinnostmi znalce jsou povinnost vykonávat znaleckou činnost pouze v oboru, odvětví, případně specializaci, pro kterou má znalec oprávnění vykonávat znaleckou činnost, povinnost vykonávat znaleckou činnost s odbornou péčí, povinnost nezávislého a nestranného výkonu znalecké činnosti, povinnost výkonu znalecké činnosti ve sjednané nebo stanovené době a povinnost osobního výkonu znalecké činnosti. Základním právem znalce je právo na odměnu za výkon znalecké činnosti. Za výkon znalecké činnosti má znalec jak soukromoprávní tak veřejnoprávní odpovědnost.

Význačný je také rozbor obsahových i formálních náležitostí znaleckého posudku. Aby byla znalecká činnost vykonávána řádně a kvalitně, je třeba náležitosti dodržet. Znalecký posudek musí být úplný, pravdivý a přezkoumatelný. Úplnost znamená, že znalecký posudek obsahuje všechny stanovené a potřebné náležitosti, je kompletní a vnitřně ucelený. Pravdivost navazuje na nestrannost a odbornost, závěry ve znaleckém posudku musí být postaveny na věrohodných, přílehlavých zdrojích a zvolení vhodné metody. Přezkoumatelnost vyžaduje, aby znalecký posudek jasně popisoval postup znalce a byl zřejmý vztah mezi daty, postupem a závěry znalce. Díky tomu je možná kontrola znalecké činnosti a její další zkoumání.

I přes výše uvedené nedostatky nová znalecká úprava splnila cíle, které vytyčil zákonodárce a adekvátně řeší problémy znalectví. I přes obavy ze strany znalecké obce nejsou ukládány drakonické pokuty, ač nový zákon stanovil vyšší sankce za přestupky. Problémem na úseku znalectví je dlouhodobý pokles počtu znalců. Je možné polemizovat o tom, zda pokles způsobil nový znalecký zákon. Možnou příčinou je ale také stárnutí znalců, kdy průměrný věk znalce je 62 let. Ministerstvo se snaží vzbudit zájem nových uchazečů zvýšením odměny znalce. Autorka na závěr připojuje své přání, aby se ministerstvu tento cíl podařilo naplnit.

Seznam zkratek

ministerstvo	Ministerstvo spravedlnosti
Občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník
OSŘ	Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád
přestupkový zákon	Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich
správní řád	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
SŘS, správní řád soudní	Zákon č. 150/2002 Sb., zákon soudní řád správní
TZ, trestní zákoník	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
TŘ, trestní řád	Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)
ZnalV	Vyhláška č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti
ZnalZ, znalecký zákon	Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech
ZZT	Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících,

Seznam použitých zdrojů

1. Seznam použité literatury

DÖRFL, Luboš. LEHKÁ, Markéta. VISINGER, Radek. KRYSL, Alexandr. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2021, 440 str., ISBN: 978-80-7400-823-8

DÖRFL, Luboš. *Zákon o znalcích a tlumočnících. Komentář*, 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2009, 264 str., ISBN: 978-80-7400-148-2

DÖRFL, Luboš. *Znalec a znalecký posudek v civilním procesu*. 1. vyd., Praha: C. H. Beck, 2020, 213 s., ISBN 978-80-7400-790-3

HENDRYCH, Dušan. a kol. *Správní právo. Obecná část*. 9. vydání., Praha: C. H. Beck. 2016, 600 str., ISBN: 978-80-7400-624-1

JEMELKA, Luboš. VETEŠNÍK, Pavel. *Zákon o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich. Zákon o některých přestupcích. Komentář*. 2. vyd., Praha, C. H. Beck, 2020, 1056 str., ISBN: 978-80-7400-772-9

KOPECKÝ, Martin. *Správní právo. Obecná část*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck. 2021, 539 str., ISBN: 978-80-7400-820-7

KŘÍSTEK, Lukáš. BÜRGER, Pavel. VUČKA, Jan. *Zákon o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, Komentář*, 1. vyd., Praha: Leges, 2021, 312 str. ISBN: 978-80-7502-511-1

KŘÍSTEK, Lukáš. *Znalectví*. 1. vyd., Praha: Wolters Kluwer ČR, 2013, 332 str., ISBN: 978-80-7478-042-4

POTĚŠIL, Lukáš. HEJČ, David. RIGEL, Filip. MAREK, David. *Správní řád. Komentář*. 2. vyd., Praha: C. H. Beck, 2020, 916 s., ISBN 978-80-7400-804-7

PRÁŠKOVÁ, Helena. *Přestupkové právo*. 2. aktualizované vyd. Praha: Leges, 2022. Teoretik. ISBN 978-80-7502-612-5

PRÁŠKOVÁ, Helena. *Základy odpovědnosti za správní delikty*. V Praze: C.H. Beck, 2013. Beckova edice právní instituty. ISBN 978-80-7400-456-8

MATES, Pavel. *Základy správního práva trestního*. 7., přepracované vydání. V Praze: C.H. Beck, 2017. ISBN 978-80-7400-680-7

FRUMAROVÁ, Kateřina. *Správní trestání*. Praha: Leges, 2017. Teoretik. ISBN 978-80-7502-250-9

SLÁDEČEK, Vladimír. *Obecné správní právo*. 4., aktualizované vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2019. ISBN 978-80-7598-564-4

POMAHAČ, Richard a Lenka PÍTROVÁ. *Správní právo I*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2016. Scripta iuridica. ISBN 978-80-87975-53-4

2. Seznam odborných článků

HODEK, Viktor., *Znalecký posudek ve správním řízení od 1. 1. 2021*, Zpravodaj Jednoty českých právníků, rok: 2020, číslo: 4

KŘÍSTEK, Lukáš. *Hodnocení znaleckého posudku (a nekvalitní judikatura)*. Soudce rok 2017, číslo: 3

KŘÍSTEK, Lukáš. *Jak má vypadat znalecký posudek*. Soudce, rok 2017, číslo: 2

KŘÍSTEK, Lukáš. *Procesní problémy znalectví*. Soudce, rok 2017, číslo: 6

POLÁČEK, Bohumil. *Krátké zamyšlení nad novým znaleckým zákonem*, Bulletin advokacie, rok: 2020, číslo: 4

3. Seznam použitých internetových zdrojů

Advokátní deník, *Příprava seznamu znalců i evidence jejich úkonů nabrala další zpoždění*, ze dne 1. července 2021, [online], [cit. 2023-06-10], dostupné na: <https://advokatnidenik.cz/2021/07/01/priprava-seznamu-znalcu-i-evidence-jejich-ukonu-nabrala-dalsi-zpozdzeni/>

Česká justice, *Ředitel odboru znalců Jan Benýšek: Kolaps justice z důvodu nedostatku znalců nenastane*, ze dne 7. srpna 2021, [online], [cit. 2023-07-10], dostupné na: <https://www.ceska-justice.cz/2021/08/reditel-odboru-znalcu-jan-benysek-kolaps-justice-z-duvodu-nedostatku-znalcu-nenastane/>

Česká justice, *Ředitel odboru znalců Martin Richter: Až třetina znalců je neaktivních. Předpokládáme, že s novým zákonem vrátí razítko*, ze dne 18. prosince 2020, [online], [cit. 2023-07-10], dostupné na: <https://www.ceska-justice.cz/2020/12/reditel-odboru-znalcu-martin-richter-az-tretina-znalcu-je-neaktivnich-predpokladame-ze-s-novym-zakonem-vrati-razitko/>

Česká správa sociálního zabezpečení, *Starobní důchod podrobně*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-08-01], dostupné na: <https://www.cssz.cz/starobni-duchod-podrobne>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Opakovaná výzva k přihlášení do datových schránek znalců*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-17], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/opakovana-vyzva-k-prihlaseni-do-datovych-schranek-znalcu/>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Organizační řád a struktura*. Organizační schéma platné k 1. 1. 2023 [online], [cit. 2023-06-14], dostupné na: <https://justice.cz/web/msp/organizacni-struktura>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Organizační řád a struktura*. Organizační řád Ministerstva spravedlnosti ČR (k 3. 1. 2023) *Příloha I – Obsahová náplň činnosti organizačních útvarů MSp ČR*, str. 26 [online], [cit. 2023-06-14] dostupné na: <https://justice.cz/web/msp/organizacni-struktura>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Oznámení přestupku*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-14], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/oznameni-prestupku/>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Seznam poradců a poradních orgánů*. Seznam poradců a poradních orgánů Ministerstva spravedlnosti k 31.12. 2022. Statuty poradních orgánů. [online], [cit. 2023-06-14], dostupné na: <https://justice.cz/web/msp/seznam-poradcu-a-poradnich-organu>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Výzva k datovým schránkám pro znalce*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-17], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/vyzva-k-datovym-schrankam-pro-znalce/>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, justice.cz. *Zřízení datových schránek pro znalce I.* bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-17], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/zrizeni-datovych-schranek-pro-znalce-2/>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Aktuální informace k evidenci posudků*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-10], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/aktualni-informace-k-evidenci-posudku-2/>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Od 1. ledna 2023 dojde ke zvýšení znalečného a tlumočného*, ze dne 25. listopadu 2022, [online], [cit. 2023-08-01], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/zprovozneni-elektronicke-evidence-znaleckych-posudku/>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Zprovoznění elektronické evidence znaleckých posudků*, bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-06-10], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/zprovozneni-elektronicke-evidence-znaleckych-posudku/>

Oficiální portál Ministerstva spravedlnosti, znalci.justice.cz, *Znalecké specializace (část I.)* bez uvedení data zpřístupnění, [online], [cit. 2023-07-13], dostupné na: <https://znalci.justice.cz/znalecke-specializace-cast-i/>

Oficiální portál Ministerstva vnitra České republiky, *Systemizace služebních a pracovních míst s účinností od 1. ledna 2021*, [online], [cit. 2023-07-10], dostupné na: <https://www.mvcr.cz/sluzba/clanek/systemizace-sluzebnich-a-pracovnich-mist-s-ucinnosti-od-1-ledna-2021.aspx>

Seznam znalců, tlumočníků a překladatelů, webová stránka vedená Ministerstvem spravedlnosti, [online], dostupné na: <https://seznat.justice.cz/>

4. Seznam použitých právních předpisů

Sdělení federálního ministerstva zahraničních věcí č. 209/1992 Sb. o sjednání Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Protokolů na tuto Úmluvu navazujících

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 370/2022 Sb., kterou se mění vyhláška č. 504/2020 Sb., o znalečném

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 503/2020 Sb., o výkonu znalecké činnosti

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 504/2020 Sb., o znalečném

Vyhláška Ministerstva spravedlnosti č. 505/2020 Sb., kterou se stanoví seznam znaleckých odvětví jednotlivých znaleckých oborů, jiná osvědčení o odborné způsobilosti, osvědčení vydaná profesními komorami a specializační studia pro obory a odvětví

Vyhláška ministra zahraničních věcí č. 120/1976 Sb. o Mezinárodním paktu o občanských a politických právech a Mezinárodním paktu o hospodářských, sociálních a kulturních právech

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád)

Zákon č. 250/2016 Sb., o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 6/2002 Sb. Zákon o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 99/1963 Sb., občanský soudní řád

Zákon č. 150/2002 Sb., soudní řád správní

5. Seznam použité judikatury

Ústavní soud

Nález Ústavního soudu, ze dne 25. června 2003, sp. zn. II. ÚS 35/03

Nález Ústavního soudu ze dne 23. června 2005 sp. zn. II. ÚS 255/05

Nález Ústavního soudu ze dne 2. listopadu 2010 sp. z. I. ÚS 2121/07

Nejvyšší soud

Rozhodnutí Nejvyššího soudu České socialistické republiky, ze dne 18. března 1986, sp. zn. 6 Tz 4/86

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 7. května 1965 sp. zn. 10 Tz 29/65

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 7. června 1978, sp. zn. 11 Tz 21/78

Usnesení Nejvyššího soudu ČSR z 13. června 1988, sp. zn. 3 To 12/88

Rozsudek Nejvyššího soudu, ze dne, 25. dubna 2001, sp. zn. 5 Tz 63/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 28. května 2002, sp. zn. 33 Odo 325/2001

Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29. května 2007, sp. zn. 33 Odo 324/2005

Rozsudek Nejvyššího soudu, ze dne 3. května 2009, sp. zn. Tz 85/2000

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 6.srpna 2009, sp. zn. 30 Cdo 352/2008

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 23. června 2010 sp. zn. 3 Tdo 1483/2009

Rozsudek Nejvyššího soudu, ze dne 10. srpna 2010, sp. zn. 21 Cdo 149/2009

Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 22. ledna 2014, sp. zn. 26 Cdo 3928/2013

Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 19. září 2018, sp. zn. 29 Cdo 4803/2016

Nejvyšší správní soud

Usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 20. dubna 2010, č. j. 1 As 9/2008-133

Rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. května 2010, č. j. 1 Afs 71/2009-113

Rozsudek Nejvyššího správního soudu, ze dne 9. června 2011 sp. zn.1 As 28/2011-130

Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, ze dne 27. listopadu 2015. sp. zn. 4 As 173/2015-31

Ostatní soudy

Rozsudek Vrchního soudu v Praze, sp. zn. Cmz 38/92, ze dne 15. října 1993

Usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 28. května 1993, sp. zn. 5 To 21/93

Rozsudek Krajského soudu v Praze, ze dne 26. října 2017, č.j. 51 A 11/2016-58

Ministerstvo spravedlnosti

Rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 3. února 2016, č. j. MSP-12/2015-LO-ROZ/9

Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 21. února 2022, č. j. MSP-145/2022-OINS-SRZT/8

Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 16. května 2022, č. j. MSP-29/2022-OINS-SRZT/3

Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 5. října 2022, č. j. MSP-502022-OINS-SRZT/20

Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 9. prosince 2022, č. j. MSP-82/2022-OINS-SRZT/3

Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 26. ledna 2023, č. j. MSP-79/2022-OINS-SRZT/3

6. Seznam ostatních zdrojů

Důvodová zpráva k zákonu č. 250/2016 Sb. o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich

Důvodová zpráva k zákonu č.254/2019 Sb. o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech

Důvodová zpráva k zákonu č. 500/2004 Sb., správní řád

FRÝDEK, Miroslav. *Statistický koutek, Bulletin znaleckého práva a znalectví*, Právnická fakulta, Masarykova univerzita, rok: 2023, číslo: 1, dostupné na: <https://znalci.law.muni.cz/dokumenty/58614>

Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 8/2017, ze dne 23. 11. 2017, č. j. MSP-26/2017-OJD-ORG/32, o správním řízení ve věcech znalců a tlumočnicků a o některých dalších otázkách

Rozhodnutí ministerstva spravedlnosti ze dne 3. 10. 2019, č. j. MSP-85/2019-ODKA-ORG/4, *o jednacím řádu rozkladové komise ministra spravedlnosti (jednací řád)*, [online], [cit. 2023-06-17], dostupný na <https://justice.cz/web/msp/seznam-poradcu-a-poradnich-organu>

Seznam příloh

K diplomové práci jsou přiloženy následující přílohy:

Příloha č. 1 – Odpověď na žádost o poskytnutí informací ze dne 19. června 2023, Ministerstvo spravedlnosti

Příloha č. 2 – Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 26. ledna 2023, č. j. MSP-79/2022-OINS-SRZT/3

Příloha č. 3 – Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 21. února 2022, č. j. MSP-145/2022-OINS-SRZT/8

Příloha č. 4 – Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 9. prosince 2022, č. j. MSP-82/2022-OINS-SRZT/3

Příloha č. 5 – Příkaz Ministerstva spravedlnosti, ze dne 16. května 2022, č. j. MSP-29/2022-OINS-SRZT/3

Příloha č. 6 - Rozhodnutí Ministerstva spravedlnosti, ze dne 5. října 2022, č. j. MSP-50/2022-OINS-SRZT/20

Příloha č. 7 - Rozhodnutí ministra spravedlnosti ze dne 3. února 2016, č. j. MSP-12/2015-LO-ROZ/9

Správní delikty na úseku znalecké činnosti

Abstrakt v českém jazyce

Tato práce se zabývá správními delikty v oblasti znalecké činnosti. Jejím hlavním cílem je porovnání staré a nové úpravy znalecké činnosti a vymezení problematiky znalectví. V roce 2021 vstoupil v účinnost nový znalecký zákon č. 254/2019 Sb., o znalcích, znaleckých kancelářích a znaleckých ústavech, který znalcům stanovil nové povinnosti a zvýšil sankce za jejich neplnění.

Správní delikty na úseku znalecké činnosti jsou následkem porušení povinnosti znalcem, znaleckou kanceláří nebo znaleckým ústavem. Proto se tato práce nejprve věnuje analýze základních pojmů znalecké činnosti a následně rozebírá jednotlivé povinnosti znalce při výkonu znalecké činnosti. Zmiňuje také odpovědnost znalce za výkon znalecké činnosti. Hlavním výstupem znalecké činnosti je znalecký posudek. Tato práce popisuje nezbytné náležitosti znaleckého posudku a věnuje se postupu znalce při jeho zpracování.

V následující části se práce zabývá vymezením správních deliktů znalců, znaleckých kanceláří a znaleckých ústavů. Popisuje roli Ministerstva spravedlnosti v rámci dohledu nad znaleckou činností a věnuje se možnosti veřejnosti zapojit se do kontroly znalecké činnosti podáním podnětu k zahájení řízení se znalcem. V neposlední řadě rozebírá průběh přestupkové řízení a analyzuje sankce, které mohou být znalci uloženy za porušení povinností stanovených zákonem.

Poté tato diplomová práce provádí podrobný rozbor jednotlivých skutkových podstat přestupků stanovených znaleckým zákonem. Propojuje tak povinnosti znalce s prostředkem jejich vymáhání. Přestupky dále porovnává s předcházející úpravou a hodnotí, zda novelizace přestupků splnila cíle, které vytyčil zákonodárce a adekvátně řeší problémy znalectví.

V závěru tato práce vyjmenovává možné výkladové problémy a nedostatky nové právní úpravy a navrhuje jejich možná řešení. Poté se věnuje aktuálním problémům a úvahám v oblasti znalectví.

Klíčová slova: znalec, znalecká činnost, správní delikty znalců

Administrative offenses in the field of expert activity

Abstrakt v anglickém jazyce (summary)

The subject of the diploma thesis is administrative offenses in the field of expert activity. Its main goal is to compare previous and subsequent legislation of expert activity and to define the issue of expert activity. In 2021, the new Act No. 254/2019 Coll., entered into force, which established new obligations for experts and increased sanctions for non-fulfillment.

Administrative offenses in the field of expert activity are the result of a breach of duty by an expert, an expert office, or an expert institute. Therefore, this thesis first deals with the analysis of the basic concepts of expert activity and then analyzes the individual duties of an expert in the performance of expert activity. It also mentions the expert's responsibility for performing expert activity. The main output of expert activity is an expert opinion. Thesis describes the necessary requisites of an expert opinion and illustrates the procedure of the expert in processing.

In the following part, the thesis deals with the definition of administrative offenses of experts. It describes the role of the Ministry of Justice in the supervision of expert activity and addresses the possibility for the public to participate in the control of expert activity by submitting a motion to initiate proceedings with an expert. Finally, it analyzes the course of the administrative delict proceedings and analyzes the sanctions that can be imposed on experts for breaching the obligations established by law.

After that, this diploma thesis conducts a detailed analysis of the individual administrative delict established by the Expertise Act. It thus links the duties of the expert with the means of their enforcement. It further compares the administrative delicts with the previous legislation and evaluates whether the amendment of them has stood up to the previous expert legislation.

In conclusion, this thesis lists possible interpretation problems and shortcomings of the new legislation and proposes their possible solutions. It then addresses current problems and considerations in the field of expert activity.

Klíčová slova: expert, expert activity, administrative offenses of experts